

EUROJUST

Årsberetning 2016

Criminal justice across borders

© Eurojust, 2017

Denne udgivelse dækker perioden fra den 1. januar 2016 til den 31. december 2016

Katalognummer: QP-AA-17-001-DA-N

ISBN: 978-92-9490-127-9

ISSN: 2443-647X

DOI: 10.2812/756156

Henvendelse:

Tlf: + 31 70 412 5000

E-mail: info@eurojust.europa.eu

Websted: www.eurojust.europa.eu

Eurojusts Årsberetning 2016

Eurojusts årsberetning for 2016 er blevet oversat til dansk fra den originale engelske version. Den danske oversættelse af Eurojusts årsberetning 2016 er ikke blevet godkendt af den danske desk ved Eurojust. I tilfælde af uklarhed check med engelske version.

Indholdsfortegnelse

12

26

40

Forord	7
Resumé	9

1. Eurojust på arbejde

1.1 Eurojust-møder på niveau II	14
1.2 Koordineringsmøder hos Eurojust	15
1.3 Eurojusts koordineringscentre	17
1.4 Eurojust og fælles efterforskningshold (JIT)	18
1.5 Informationsstyring hos Eurojust	22
2016 Tidslinje	24

2. Eurojusts sagsbehandling

2.1 Indledning	27
2.1.1 Terrorisme	28
2.1.2 Cyberkriminalitet	30
2.1.3 Menneskesmugling	32
2.1.4 THB	33
2.1.5 Bedrageri	34
2.1.6 Korruption	34
2.1.7 Narkotikasmugling	35
2.1.8 Organiseret berigelseskriminalitet begået af MOCG'er	36
2.1.9 PIF-forbrydelser	36

2.2 Eurojusts sagsbehandling om mafialiggende kriminelle organisationer	36
---	----

Operation Avalanche – et dybere indblik	38
---	----

3. Eurojusts samarbejdspartnere

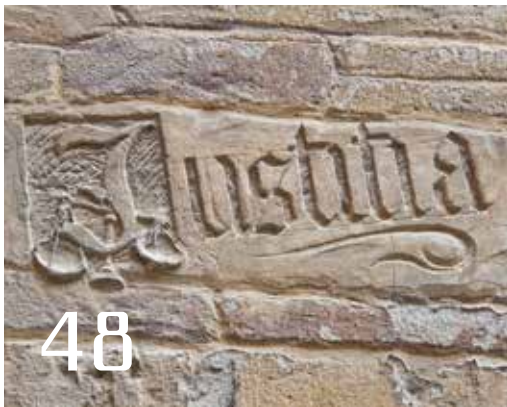
3.1 Samarbejde med Europol	41
3.2 Samarbejde med OLAF	41
3.3 Eurojusts forhold til tredjelande og organisationer	42
Samarbejdsaftaler	42
Eurojusts sagsarbejde omfattende tredjelande	42
Forbindelsesanklagere hos Eurojust	42
Eurojusts kontaktpunkter i tredjelande	43
Samarbejde med ICC	43

4. Udfordringer og bedste praksis

4.1 Aflytning af telekommunikation	49
4.2 Udfordringer i sager om skattesvig	49
4.3 EAW Europæisk Arrestordre	50

Årets fokus: Kompetencekonflikter	54
---	----

48

54

64

5. Administration

5.1	Støtte til operationelt og strategisk arbejde	61
5.2	Omstrukturering af administrationen ...	61
5.3	Personale og budget	61
5.4	Udviklinger i organisationen	62
5.5	Nye lokaler	63

6. Eurojust og netværk for praktikere

6.1	EJN.....	65
6.2	JIT-ekspertnetværk.....	66
6.3	Netværk vedrørende folkedrab	66
6.4	Det rådgivende forum	67

Figurer

Sagsbehandling 2002 – 2016	10
Bilaterale/multilaterale sager 2012 – 2016	10
Bilaterale/multilaterale sager	11
Anmodende/anmodede medlemsstater	11
Koordineringsmøder	16
Tredjelande, samarbejdspartnere og internationale organisationer involveret i koordineringsmøder	16
Koordineringscentre	17
Fælles efterforskningshold støttet af Eurojust, herunder de væsentligste typer af kriminalitet	19
Antal finansierede fælles efterforskningshold pr.medlemsstat	19
Artikel 13 sager	23
Typer af forbrydelser med særlig prioritet i Eurojust	27
Sager fra forbindelsesanklagere 2012 – 2016	43
Top 10 tredjelande i Eurojusts sagsbehandling.....	45
EAW-sager	51

Eurojust College of National Members 2016

Michèle Coninx, Belgium

Kamen Mihov, Bulgaria

Lukáš Starý, Czech Republic

Jesper Hjortenbergh, Denmark

Klaus Meyer-Cabri, Germany

Raivo Sepp, Estonia

Frank Cassidy, Ireland

Nikolaos Ornerakis, Greece

Francisco Jiménez-Villarejo, Spain

Frédéric Baab, France

Josip Čule, Croatia

Filippo Spiezia, Italy

Katerina Loizou, Cyprus

Gunārs Bundzis, Latvia

Laima Čekelienė, Lithuania

Olivier Lenert, Luxembourg

László Venczl, Hungary

Vincienne Vella (Deputy NM), Malta

Han Moraal, Netherlands

Gabriela Hornbeck, Austria

Mariusz Skowroński, Poland

António Cluny, Portugal

Daniela Buruiană, Romania

Malči Gabrijelčič, Slovenia

Ladislav Hamran, Slovak Republic

Piia Vottonen, Finland

Leif Görts, Sweden

Frances Kennah, UK

Akronymer og forkortelser

CBRN-E	Kemiske, biologiske, radiologiske, nukleare stoffer og sprængstoffer
CJEU	Den Europæiske Unions Domstol
CJM	Cybercrime Judicial Monitor
CMS	Sagsstyringssystem
EAW	Europæisk arrestordre
EC3	Det Europæisk Center til Bekæmpelse af IT-Kriminalitet
ECTC	Det Europæiske Center for Terrorbekæmpelse
EJCN	Det Europæiske Retlige Netværk for Cyberkriminalitet
EJN	Det Europæiske Retlige Netværk
EJTN	Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere
ENCS	Eurojusts Nationale Samarbejdssystem
EMPACT	Europæisk tværfaglig platform imod kriminalitetstrusler
EMSC	Det Europæiske Center for Migrantsmugling
EPPO	Den Europæiske Anklagemyndighed
FTF	Foreign terrorist fighters
ICC	Den Internationale Straffedomstol
IIS	Ulovlig migrantsmugling
IPR	Intellectuelle ejendomsrettigheder
ISP	Internetudbyder
JIT	Fælles efterforskningshold
MLA	Gensidig retshjælp
MOCG	Omrejsende kriminelle grupper
OAP	Operationel handlingsplan
OCG	Organiserede kriminelle grupper
OPC	Organiseret berigelseskriminalitet
PIF	Beskyttelse af Den Europæiske Unions finansielle interesser
TCM	Terrorism Convictions Monitor
THB	Menneskehandel
VAT	Moms

Eurojustafgørelsen

Rådets afgørelse af 28. februar 2002 om oprettelse af Eurojust til styrkelse af bekæmpelsen af grov kriminalitet, senest ændret ved Rådets afgørelse 2009/426/RIA af 16. december 2008 om styrkelse af Eurojust, vil i denne rapport blive henvist til som "Eurojustafgørelsen". En [konsolideret udgave](#) af Eurojustafgørelsen er udarbejdet af Rådets Generalsekretariatet til orientering alene.

Statistikken over Eurojusts sager, der indgår i denne rapport, blev udarbejdet på grundlag af oplysningerne i Eurojusts sagsbehandlingssystem. Tallene blev trukket den 16. januar 2017 og afspejler de data, der var tilgængelige på daværende tidspunkt. Da sagerne er igangværende, kan eventuelle uoverensstemmelser med tidligere rapporterede tal forekomme.

Eurojusts publikationer og infografik findes på [vores hjemmeside](#).

Retligt samarbejde, koordinering og udveksling af information mellem Eurojust, de kompetente nationale myndigheder, agenturer for retlige og indre anliggender og tredjelande, udgør grundpillerne i Eurojusts arbejde.

Forord

Det er mig en fornøjelse at præsentere den 15. årsberetning, der giver indblik i Eurojusts aktiviteter i kampen mod grov, grænseoverskridende kriminalitet.

2016 har været et udfordrende år, hvad angår sikkerhed. Vi står over for en ny virkelighed som kræver, at vi intensivere indsatsen mod terrorisme, cyberkriminalitet og grov organiseret kriminalitet herunder menneskesmugling og menneskehandel. Besøget af kommissæren for Sikkerhedsunionen, Julian King, gav en kærkommen mulighed for at diskutere Eurojusts centrale støttende rolle i EU's overordnede kamp mod terrorisme og organiseret kriminalitet og institutionens rolle som et integreret led i sikkerhedskæden. Rådets konklusioner vedrørende Eurojusts årlige rapport for 2015 bekræftede det fokus og den rolle, Eurojust bør indtage ved en prioritering af arbejdet med terrorisme, menneskesmugling og cyberkriminalitet, samt ved indsamling og udveksling af bedste praksis for yderligere at styrke det retlige samarbejde.

Sagsbehandling er det centrale i Eurojust. Medlemsstaterne anmodede om Eurojusts bistand i 2 306 sager i 2016, svarende til en stigning på 4 %, sammenlignet med 2015. Retligt samarbejde, koordinering og udveksling af information mellem Eurojust, de kompetente nationale myndigheder, agenturer for retlige og indre anliggender og tredjelande udgør grundpillerne i Eurojusts arbejde. Denne rapport illustrerer arbejdsgangen fra en sags begyndelse til dens afslutning, Eurojusts koordineringsredskabers effektivitet med fokus på niveau II-møder og den øgede brug af fælles efterforskningshold.

Eurojust er en brobyggende instans. Eurojust samler, under ét tag, 28 nationale medlemmer, som støtter deres respektive medlemsstaters efterforskninger og retssager, og som udveksler bedste praksis. I erkendelsen af også de nationale korrespondenters vigtige betydning for Eurojust i terroranliggender, styrker vi forbindelsen og støtten til, det nu formelt etablerede retlige netværk for cyberkriminalitet. Vi arbejder desuden på at øge Eurojusts medvirken i Europols Europæiske Center for Terrorbekæmpelse med udgangspunkt i erfaringer fra det fælles samarbejde i EC3.

Kriminalitet kender ikke til landegrænser, og samarbejdet med tredjelande er afgørende. I årenes løb har vi set en øget tendens til, at tredjelande inddrages i Eurojust-sager, koordineringsmøder og fælles efterforskningshold. I 2016 indgik Eurojust nye samarbejdsaftaler og udvidede sit verdensomspændende netværk af retlige kontaktpunkter yderligere. Tre forbindelsesanklagere fra Norge, USA, og Schweiz arbejder i Eurojust. I denne rapport giver den schweiziske forbindelsesanklager indblik i sit arbejde og i fordelene ved et tæt samarbejde med Eurojust.

At være under stadig udvikling som center for retlig og juridisk ekspertise inden for EU er et vigtigt mål for Eurojust. I 2016 udfærdigede Eurojust blandt andet de første to udgaver af Cybercrime Judicial Monitor, en rapport om sagsbehandling på baggrund af den europæiske arrestordre, og om retningslinjerne for forebyggelse og bilæggelse af konflikter om jurisdiktion til brug for praktikere og til at sikre information til EU-institutionerne.

Under hensyntagen til en ny virkelighed på sikkerhedsområdet og til Eurojusts retsgrundlag, har vi via en gennemgang af organisatoriske strukturer og interne processer, taget et vigtigt skridt mod en effektivisering af Eurojusts centrale prioriteter på det forretningsmæssige og strategiske område for at imødegå medlemsstaternes forventninger i en tid med budgetmæssige begrænsninger. Næste år flytter vi i nye lokaler, hvilket udgør endnu en milepæl i Eurojusts historie.

Eurojust giver merværdi, da det yder en øjeblikkelig indsats ved anmodninger om bistand, tilbyder hjælp til udveksling af oplysninger på tværs af landegrænser på kortest mulig tid, yder støtte til behandlingen af retlige og praktiske hindringer ved komplicerede sager og støtter og finansierer fælles efterforskningshold. Jeg er overbevist om, at Eurojust ved samarbejdet mellem mine næstformænd, nyvalgte Klaus Meyer-Cabri og genvalgte Ladislav Hamran, og med vores kollegaer i kollegiet og i administrationen, vil vedblive med at udvikle sig som en central aktør, hvad angår samarbejde og koordinering på det retlige og strafferetlige område, og leve op til sit fulde potentiale.

Michèle CONINSX
Formand for Eurojust

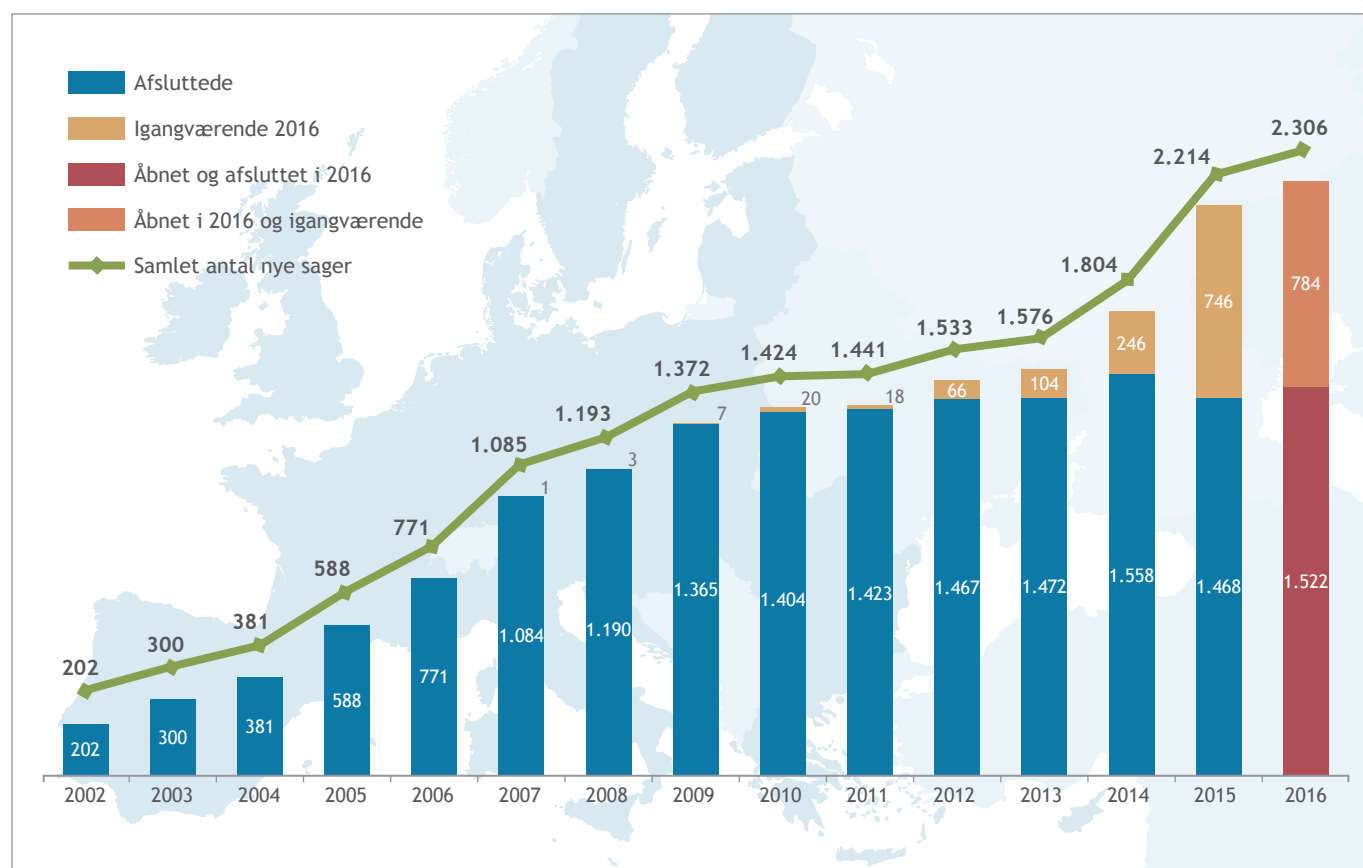

Resumé

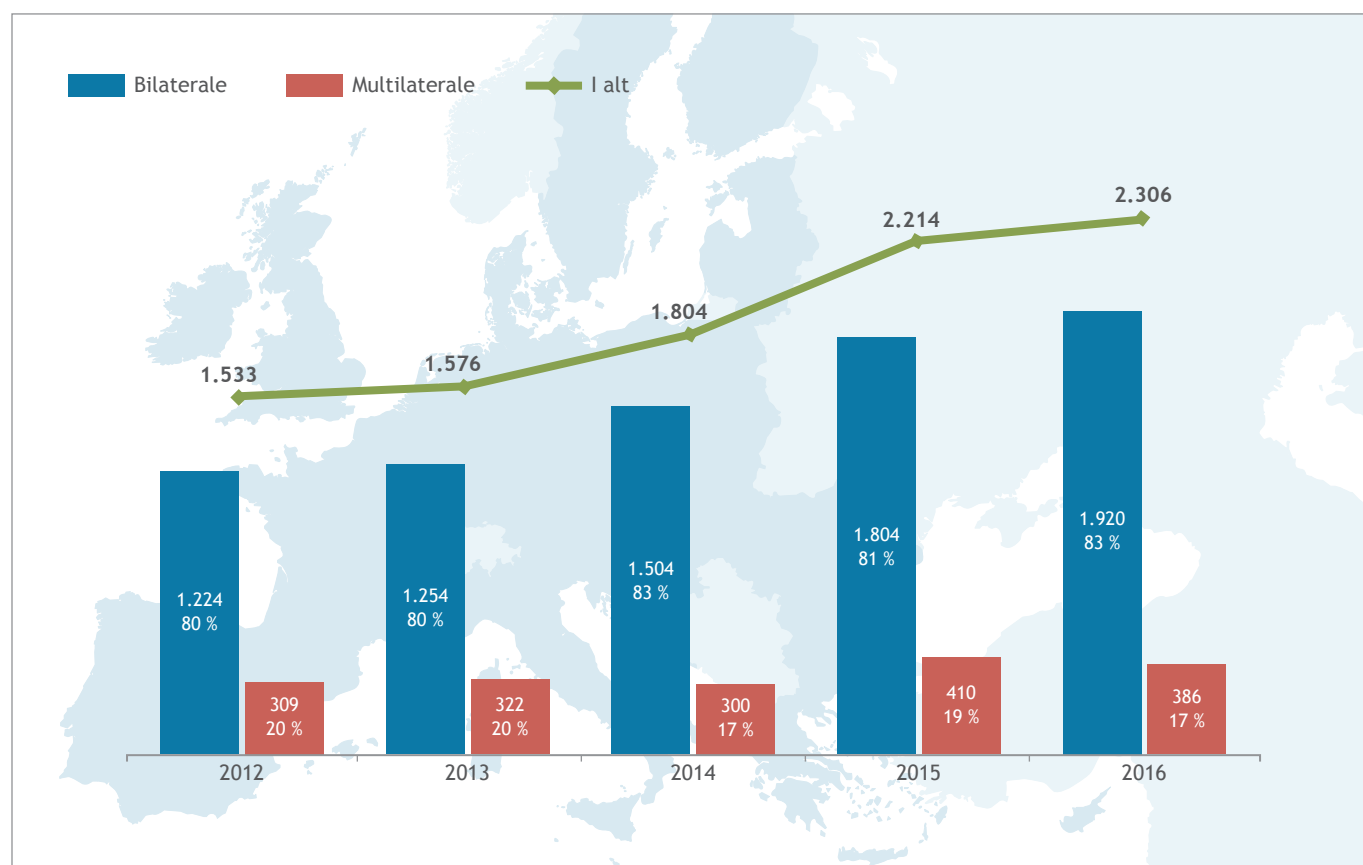
- ▶ **Antallet af sager**, hvor medlemsstater anmodede Eurojust om bistand, til bekæmpelse af grov grænseoverskridende kriminalitet, steg med 4 %, fra 2.214 i 2015 til 2 306 i 2016. **Tredjelande** var involveret i 300 sager.
- ▶ **Antallet af sager** steg på følgende områder: terrorisme, IIS, THB, bedrageri og hvidvask af penge.
- ▶ Der gives indblik i sagers livscyklus og især i effektiviteten af **niveau II-møder**, hvilket også forklares via sagsillustrationer.
- ▶ Eurojust afholdt 249 **koordineringsmøder**, hvori der indgik 288 sager med deltagelse fra Europol (87) og OLAF (4) og 10 **koordineringscentre**. **Tredjelande** var involveret i 50 koordineringsmøder og to koordineringscentre.
- ▶ Eurojust støttede 148 **JITs**, heraf 69 nye, hvilket udgør en stigning på 23 % i forhold til 2015. **Tredjelande** var involveret i 14 JITs.
- ▶ Eurojust gav finansiel støtte til 90 JITs, hvoraf tredjelande var involveret i 9, hvilket udgør en stigning på 32 % i forhold til 2015.
- ▶ Eurojust bistod i fuldbyrdelsen af **EAWs** i 315 tilfælde.
- ▶ Det **Europæiske Juridiske Netværk for Cyberkriminalitet** blev oprettet ved Rådets konklusion den 9. juni 2016. Dette netværk støttes af Eurojust.
- ▶ Afholdte **møder**:
  - taktiske møder om IIS, februar
  - strategisk seminar, *Keys to Cyberspace*, juni
  - fælles møde i det fælles rådgivende forum under de nederlandske og slovakiske formandskaber, juni
  - taktiske møder om terrorisme, juni
  - EMPACT-seminar om OPC, juni
  - taktisk møde, *Judicial Cooperation in Tax Crime Matters*, oktober
  - opstartsmøde i EJCEN, november
- ▶ Eurojusts **udgivelser**:
  - *Terrorism Convictions Monitors* og juridiske *ad hoc*-analyser
  - Den fjerde *Foreign Terrorist Fighters report*
  - Resumé af den tredje *Foreign Terrorist Fighters report*
  - *CBRN-E Håndbog*
  - *Cybercrime Judicial Monitors* og juridiske *ad hoc*-analyser
  - Analyser af national retspraksis vedrørende IIS (ES, FR, IT)
  - Eurojust EMCDDA-rapport, *New psychoactive substances in Europe: legislation and prosecution – current challenges and solutions*
  - Retningslinjer for beslutning om "Hvilken jurisdiktion skal retsforfølge?"
- ▶ Eurojust har tre **forbindelsesanklagere** fra henholdsvis Norge, USA og Schweiz. Der gives indblik i den schweiziske forbindelsesanklagers arbejde.
- ▶ Eurojust underskrev **samarbejdsaftaler** med Montenegro og Ukraine og et **aftalememorandum** med EUI-PO. Aftalen med Republikken Moldova trådte i kraft den 21. oktober.
- ▶ Eurojust udvidede sit verdensomspændte **netværk af retlige kontaktpunkter i tredjelande** til i alt 41 tredjelande.
- ▶ Til yderligere forbedring af det retlige samarbejdes, rettede Eurojust sin opmærksomhed mod de retlige og praktiske udfordringer på områderne for **aflytning af telekommunikation, skattesvig, og europæisk arrestordre** og offentliggjorde sine reviderede retningslinjer om kompetencekonflikter.
- ▶ Kollegiet indførte en **ny organisationsstruktur** for administrationen.
- ▶ **Eurojusts budget** for 2016 var 43.539 millioner euro. Budgetimplementeringen lå på 99,89 %.

Sagsbehandling 2002 – 2016

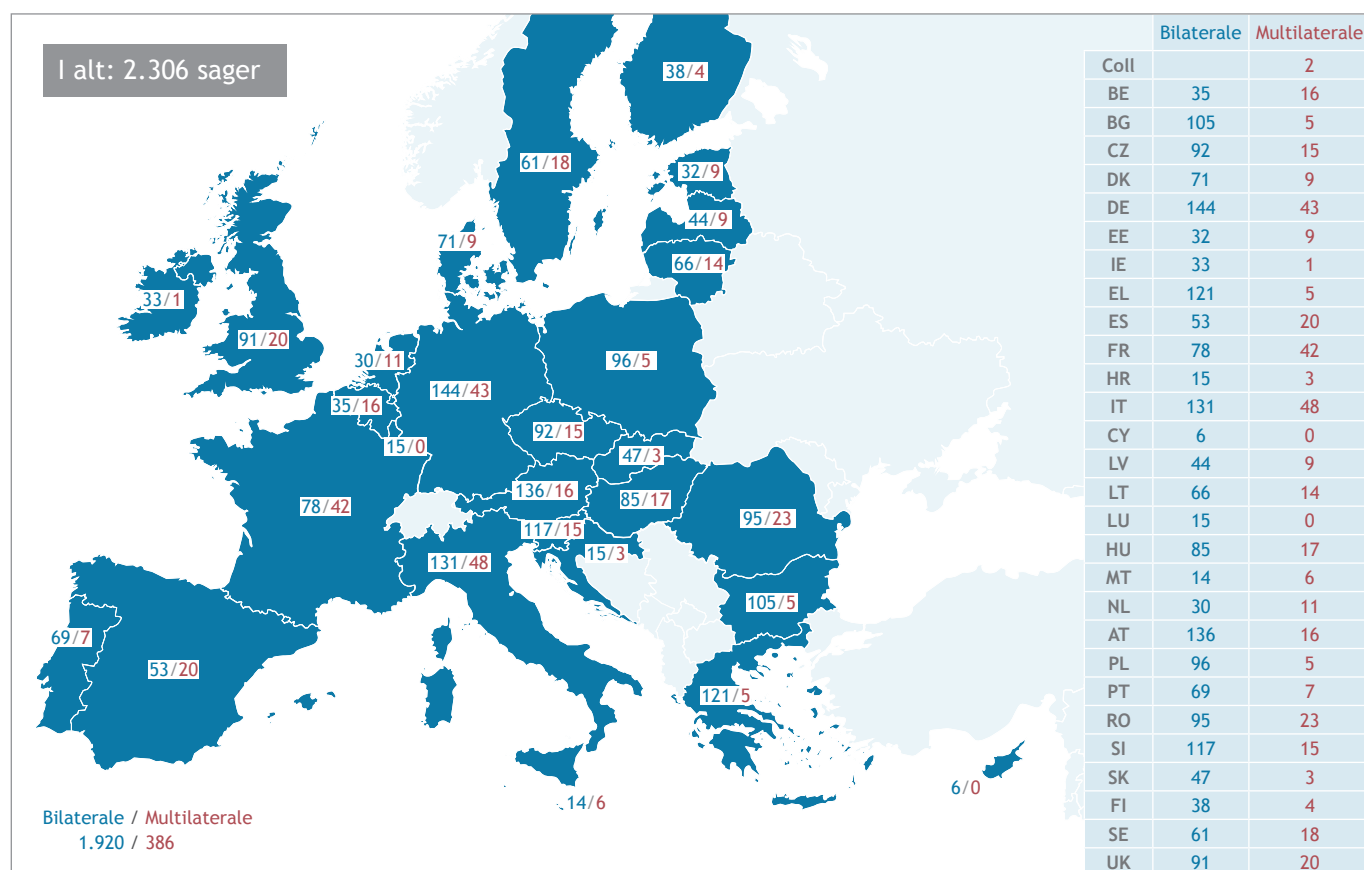

Bilaterale/multilaterale sager 2012 – 2016

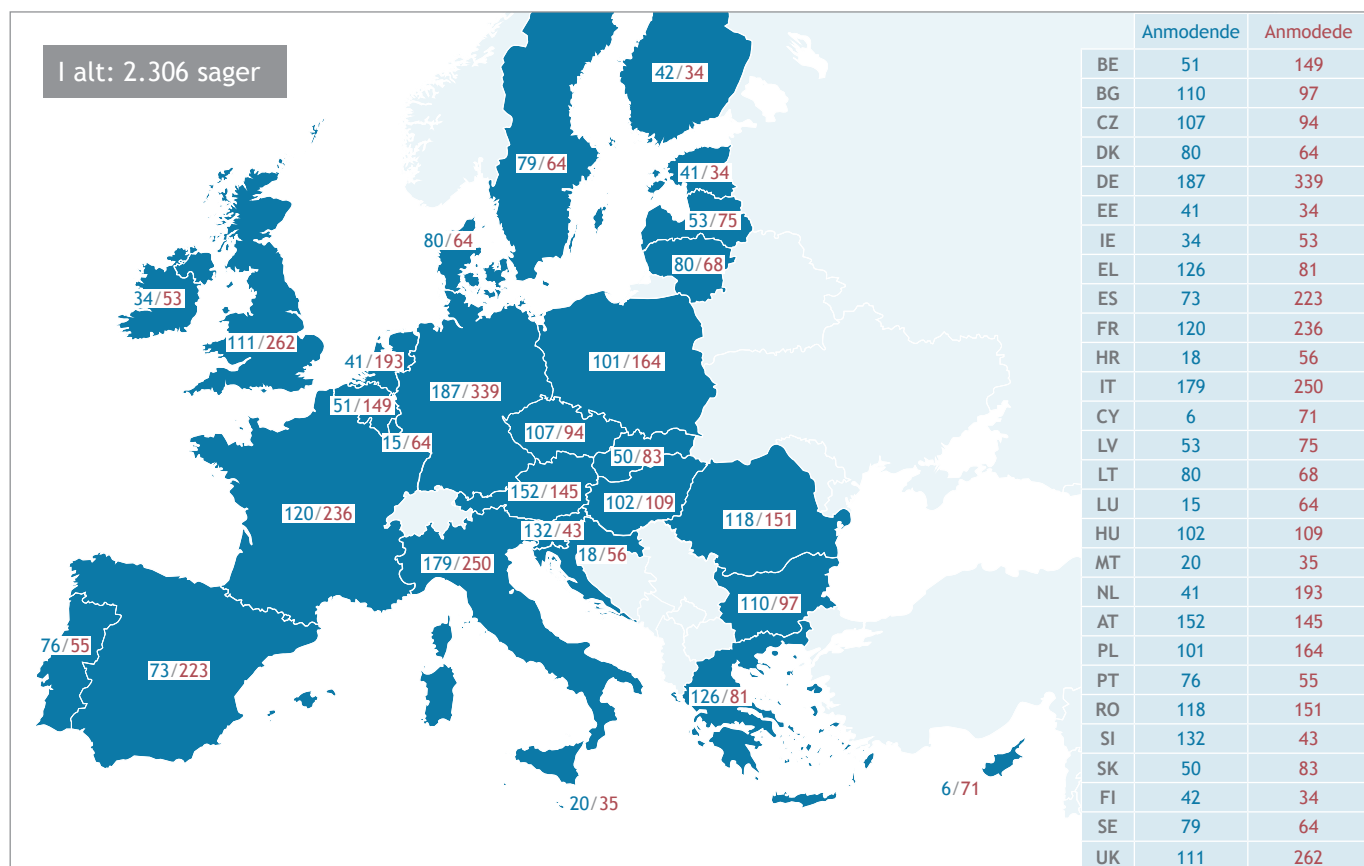

Bilaterale/multilaterale sager

Anmodende/anmodede medlemsstater

Eurojust på arbejde

Hvad? Eurojust er Den Europæiske Enhed for Retligt Samarbejde og blev oprettet i 2002 for at fremme og forbedre koordineringen af efterforskninger og retsforfølgelser, samt samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i medlemsstaterne, i forhold til grov grænseoverskridende kriminalitet, specielt når den er organiseret.

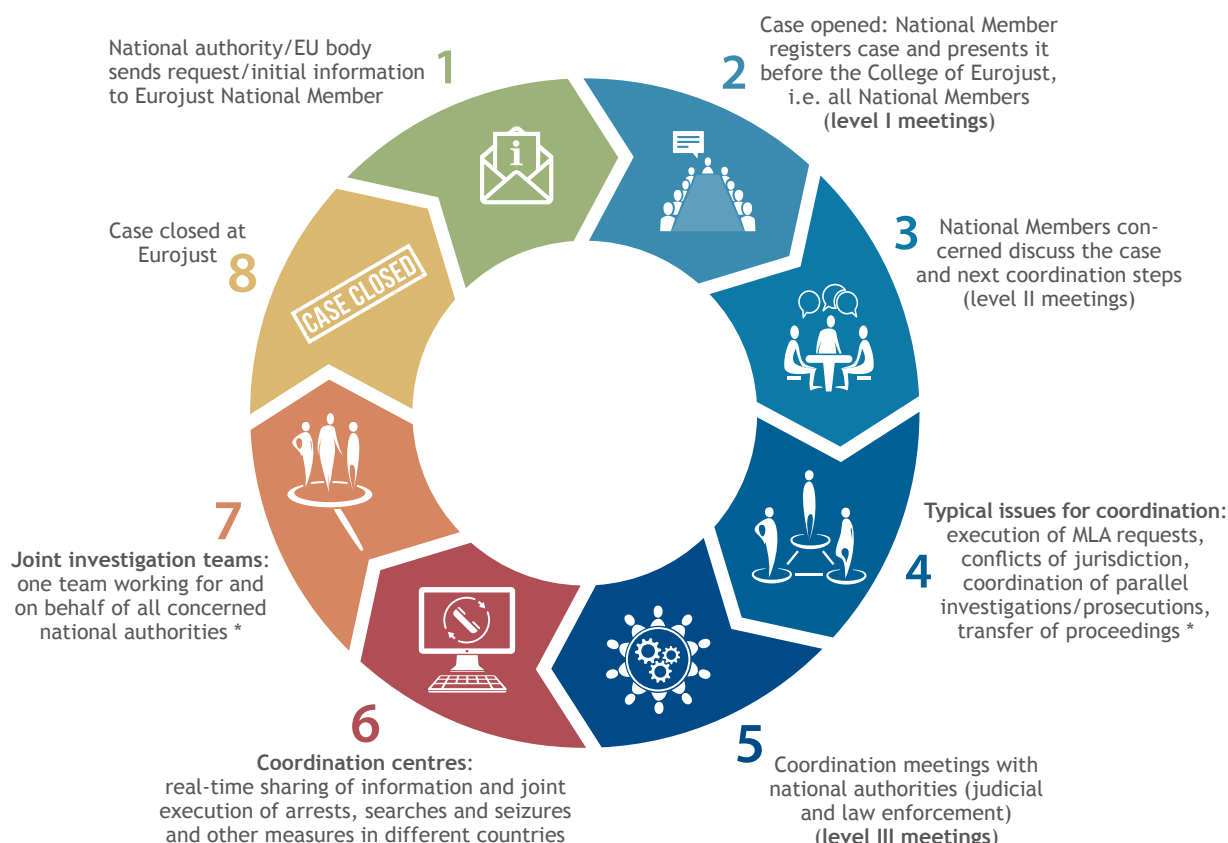
På anmodning fra en medlemsstat kan Eurojust også deltage i efterforskning og retsforfølgelse, der vedrører en bestemt medlemsstat og en ikke-medlemsstat, hvis der er indgået en samarbejdsaftale mellem Eurojust og ikke-medlemsstaten, eller hvis en væsentlig interesse i at yde en sådan bistand er til stede.

På anmodning fra en medlemsstat eller Europa-Kommisjonen kan Eurojust også hjælpe med efterforskning og retsforfølgelse, som alene vedrører denne medlemsstat og Fællesskabet.

Hvem? Eurojusts kollegium består af 28 nationale medlemmer i form af anklagere og dommere udstationeret af hver enkelt medlemsstat. Nationale medlemmer har fast kontor ved Eurojust i Haag. De fleste nationale medlemmer bistås af en stedfortræder og/eller af en assistent. Desuden er forbindelsesanklagere fra Norge, Schweiz og USA i øjeblikket udstationeret ved Eurojust.

Hvordan? Eurojusts centrale roller og beføjelser inkluderer at reagere på anmodninger om bistand fra de kompetente nationale myndigheder i medlemsstaterne. Omvendt kan Eurojust anmode medlemsstaterne om at påtage sig efterforskning eller retsforfølgelse vedrørende specifikke aktiviteter. Nationale medlemmer udfører Eurojusts mandat til at koordinere de nationale myndigheders arbejde i alle faser af en strafferetlig efterforskning og retsforfølgelse. Eurojust afholder sine møder om sagsbehandlingen på tre niveauer (se afsnit 1.2 og 1.3).

Eurojust case cycle

* May also occur at different stages of the cycle

1.1 Eurojust-møder på niveau II

Samarbejde, samordning og udveksling af oplysninger er grundlæggende for Eurojusts arbejde. Effektiv og rettidig kommunikation, særligt mellem de nationale kontorer, som er bindeleddet til de nationale myndigheder, er hjørnestenen i Eurojusts virksomhed. Efter forslag fra det nationale medlem, hvis nationale myndigheder har anmodet om Eurojusts bistand, tager Eurojust-kollegiet ved operationelle møder – de såkaldte niveau I-møder – stilling til registreringen af sager, såvel som til afslutningen af sager, når målet med Eurojusts medvirken er nået.

Efter Eurojust har optaget og registreret en sag, kan de involverede nationale kontorer indkalde til niveau II-møde, hvis det er nødvendigt for koordineringen af sagen. **Niveau II-møder** foregår mellem nationale medlemmer og eventuelt involverede forbindelsesanklagere og afholdes hos Eurojust. Der kan indkaldes til disse møder med kort varsel. En sådan fleksibilitet er af høj værdi i akutte situationer, hvor det er nødvendigt at reagere hurtigt.

Det nationale kontor, som har indledt sagen, redegør for sagens detaljer samt for de lovmæssige og praktiske forhold, der er på spil for det retlige samarbejde, såvel som for den bistand, der kræves af andre involverede stater. Et niveau II-møde kan være tilstrækkeligt til at tilgodese sagens behov.

Niveau II-møder er en forudsætning for indkaldelse til niveau III-møder, som også kaldes koordineringsmøder (se afsnit 1.2), og som betegner overgangen fra internt til eksternt arbejde. Hvis et nationalt kontor planlægger at afholde et koordineringsmøde, afholder man et niveau II-møde for at vurdere behovet for, og formålet med et koordineringsmøde. Niveau II-møder afholdes også for at aftale fremgangsmåder, eksterne parters deltagelse, fortroligheds- og oplysningsforpligtelser og dermed forbundne sikkerhedsspørgsmål såvel som brugen af videokonferencer. Derudover kan deltagerne på et niveau II-møde vurdere behovet for analyser og mulige bidrag fra Europol eller

Kompetencekonflikt i en IIS-sag løst på et niveau II-møde

Som følge af omkring 300 migranternes død på Middelhavet i juni 2016 indledte de italienske myndigheder en strafferetlig efterforskning af omstændighederne omkring den skibssulykke, som forårsagede dødsfaldene. Efterforskningen viste, at mens migranterne forsøgte at nå den italienske kyst i en overfyldt træbåd, blev de opdaget af de græske myndigheder, hvorefter en norsk olietanker, som sejlede i nærheden af fartøjet, blev tilkaldt for at redde migranterne. Før migranterne kunne bringes om bord, kæntrede fartøjet. På grund af stærk søgang ramte migranternes fartøj olietankerens skrog flere gange og sank.

Sagen gav anledning til en række kompetencespørgsmål, som havde indflydelse på de italienske myndigheds handlinger. Forliset skete på åbent hav og dermed uden for de italienske myndigheds jurisdiktion. Olietankeren førte det norske flag, og dens kaptajn var spansk statsborger. På baggrund af disse kendsgerninger havde både Norge og Spanien interesse i sagen.

I modsætning til de fleste forudgående sager, hvor Eurojust var blevet anmodet om hjælp til at afgøre, hvis jurisdiktion var bedst placeret i forhold til at efterforske og retsforfølge, var denne sag speciel, da den indebar muligheden for en negativ kompetencekonflikt. Italiensk jurisdiktion var udelukket af ovennævnte årsager, og hvorvidt sagen dermed hørte under spansk eller norsk jurisdiktion, var uklart. Risikoen var hermed, at ingen af de berørtelands jurisdiktioner ville fremstå som stærkest.

For at undgå en mulig kompetencekonflikt blev Eurojust anmodet om bistand til at afgøre, hvilken jurisdiktion var bedst placeret i forhold til at efterforske og retsforfølge sagen. Ved et **niveau II-møde** i juli, orginaseret af det italienske nationale medlem, nåede det spanske nationale medlem og den norske forbindelsesanklager til enighed om jurisdiktionsspørgsmålet, og blev enige om at kontakte de respektive nationale myndigheder med et løsningsforslag. Som resultat af Eurojusts koordineringsarbejde accepterede Norge som flagstat at udøve primær jurisdiktion i sagen på baggrund af FN's havretskonvention af 1982 (FN's Montego Bay-konvention) og sikrede således en fælles strategi og tilgang til retsforfølgelsen.

etablering og forvaltning af en JIT. Koordineringsmøder er et dyrt redskab, og niveau II-møder sikrer, at disse møder alene finder sted, hvis de er af afgørende værdi i forhold til

løsning af igangværende problemstillinger vedrørende det juridiske samarbejde. Derudover omhandler visse koordineringsmøder mere end én sag.

1.2 Koordineringsmøder hos Eurojust

Formålet med et koordineringsmøde eller et såkaldt **niveau III-møde** er at tilskynde, og nå frem til, enighed mellem nationale myndigheder vedrørende samarbejde og/eller koordinering af efterforskning og retsforfølgelse på det nationale niveau, under hensyntagen til retlige og praktiske vanskeligheder forårsaget af forskellighederne i de 30 eksisterende retssystemer i Den Europæiske Union.

Koordineringsmøder er et hyppigt anvendt operationelt redskab. Eurojust afholder i gennemsnit et koordineringsmøde pr. arbejdsdag, hvilket blev til 249 møder i 2016, hvoraf 31 blev afholdt uden for Eurojusts kontorer, enten i medlemsstater (for eksempel i Grækenland, Tjekkiet og Slovenien) eller i tredjelande (Bosnien-Hercegovina og Schweiz). De behandlede sager berørte så godt som alle områder inden for alvorlig grænseoverskridende kriminalitet, hvoraf de mest almindelige er hvidvask af penge, bedrageri og handel med narkotika. Ved disse 249 koordineringsmøder behandlede man 288 sager. I 2016 afholdt Eurojust sit største koordineringsmøde med 93 deltagere fra 23 medlemslande samt Europol.

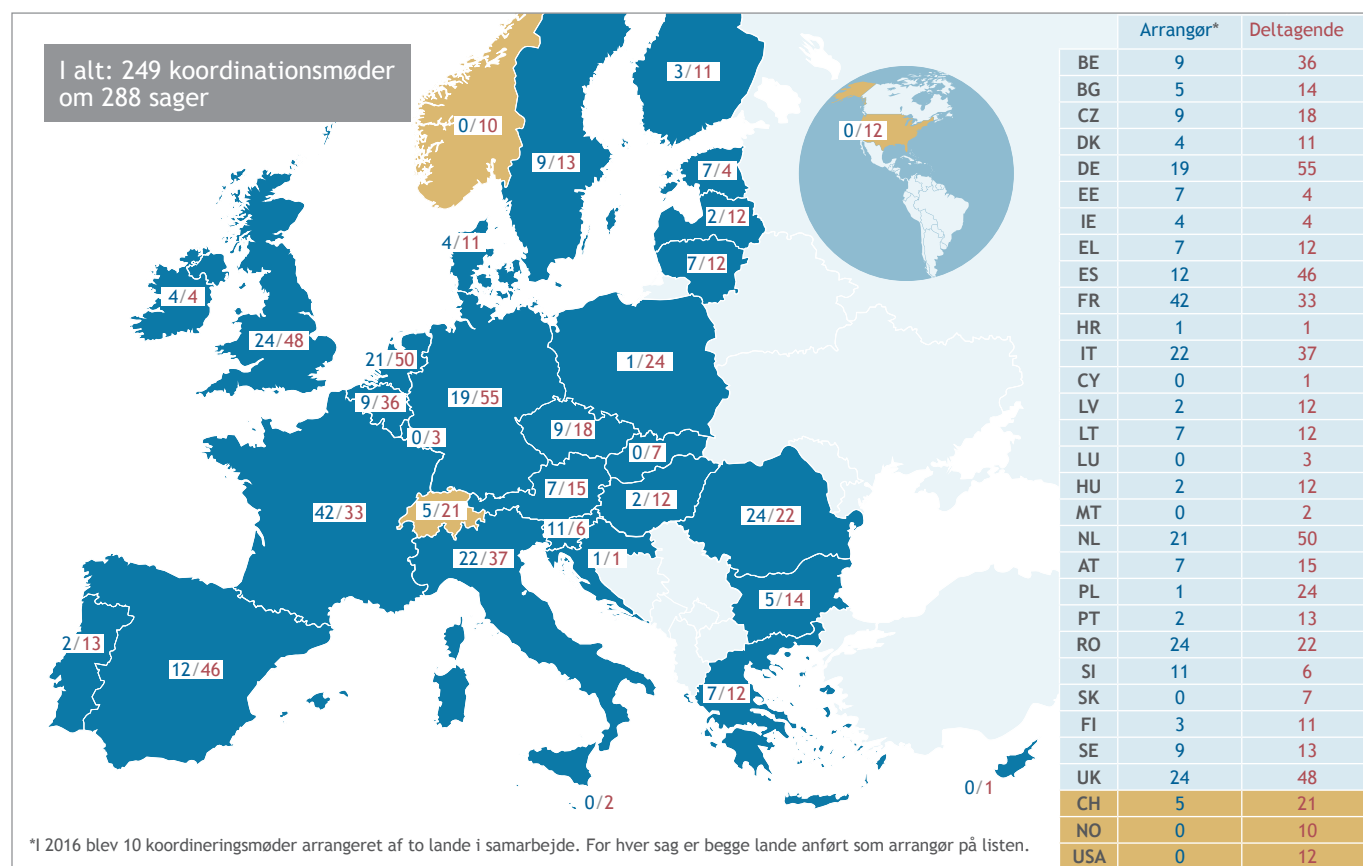
Ved disse møder deltager eksterne aktører, det vil sige nationale retlige og retshåndhævende myndigheder fra medlemsstaterne. Derudover kan repræsentanter fra tredjelande og embedspersoner fra samarbejdspartnere som Europol, OLAF og internationale organisationer, såsom INTERPOL, være indbudt.

En yderst vigtig ydelse, som leveres under koordineringsmøderne, er den simultantolkning, som gør det muligt for deltagerne, på deres eget sprog, at kommunikere direkte med hinanden og præsentere problemer om retlig koordinering, som opstår i forbindelse med strafferetlig efterforskning eller retsforfølgelse.

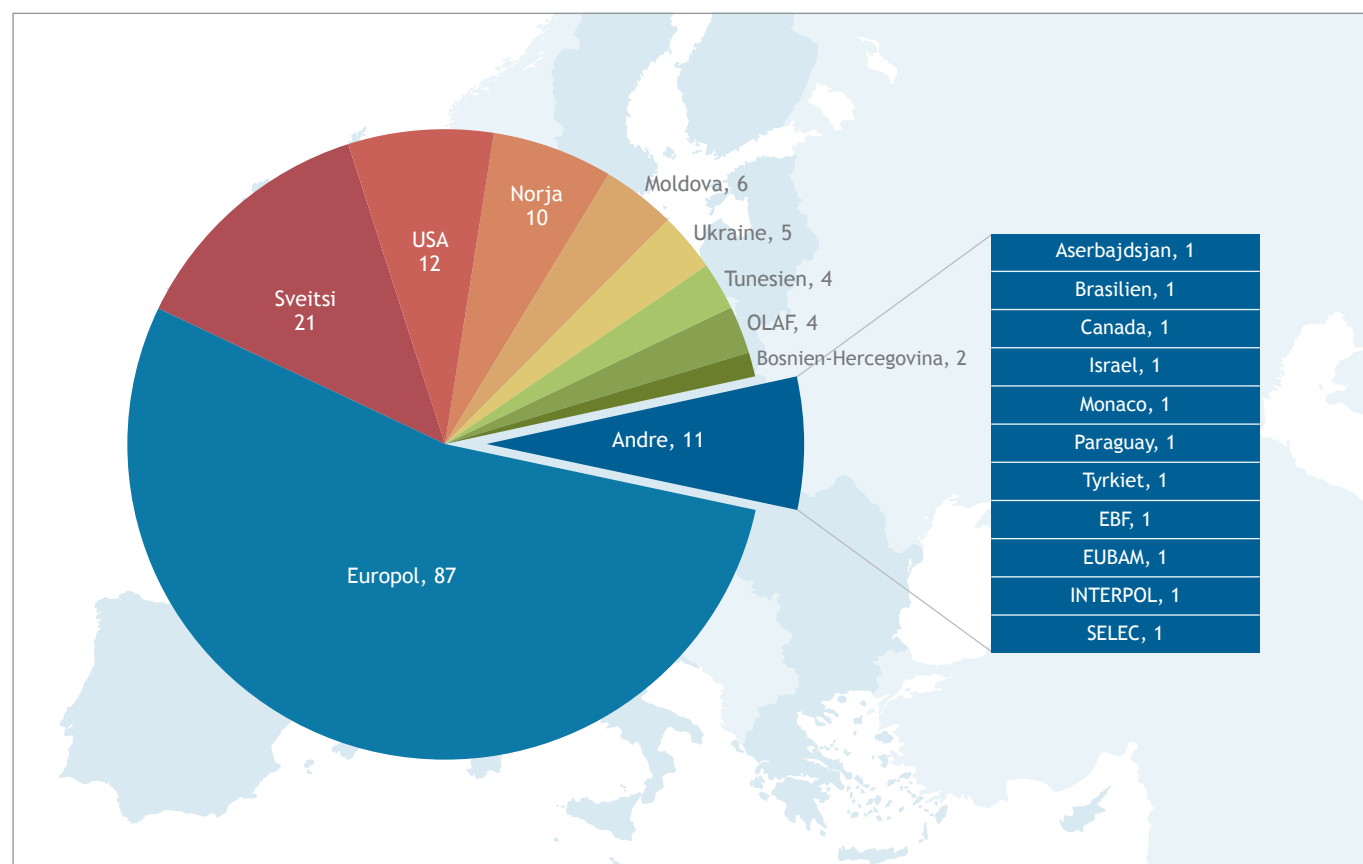
Koordineringsmøderne bruges til at lette udvekslingen af oplysninger, identificere og implementere midler og metoder til at støtte fuldbyrdelsen af retsanmodninger eller tvangsmidler (f.eks. ransagningskendelser og arrestordre), foranledige oprettelse og udførelse af JITs, koordinere igangværende efterforskninger og retsforfølgninger, samt opdage, forebygge eller løse juridiske kompetenceproblematikker, *ne bis in idem*-relaterede spørgsmål og andre juridiske og bevismæssige problemer.

Koordineringsmøder

Tredjelande, samarbejdspartnere og internationale organisationer involveret i koordineringsmøder

1.3 Eurojusts koordineringscentre

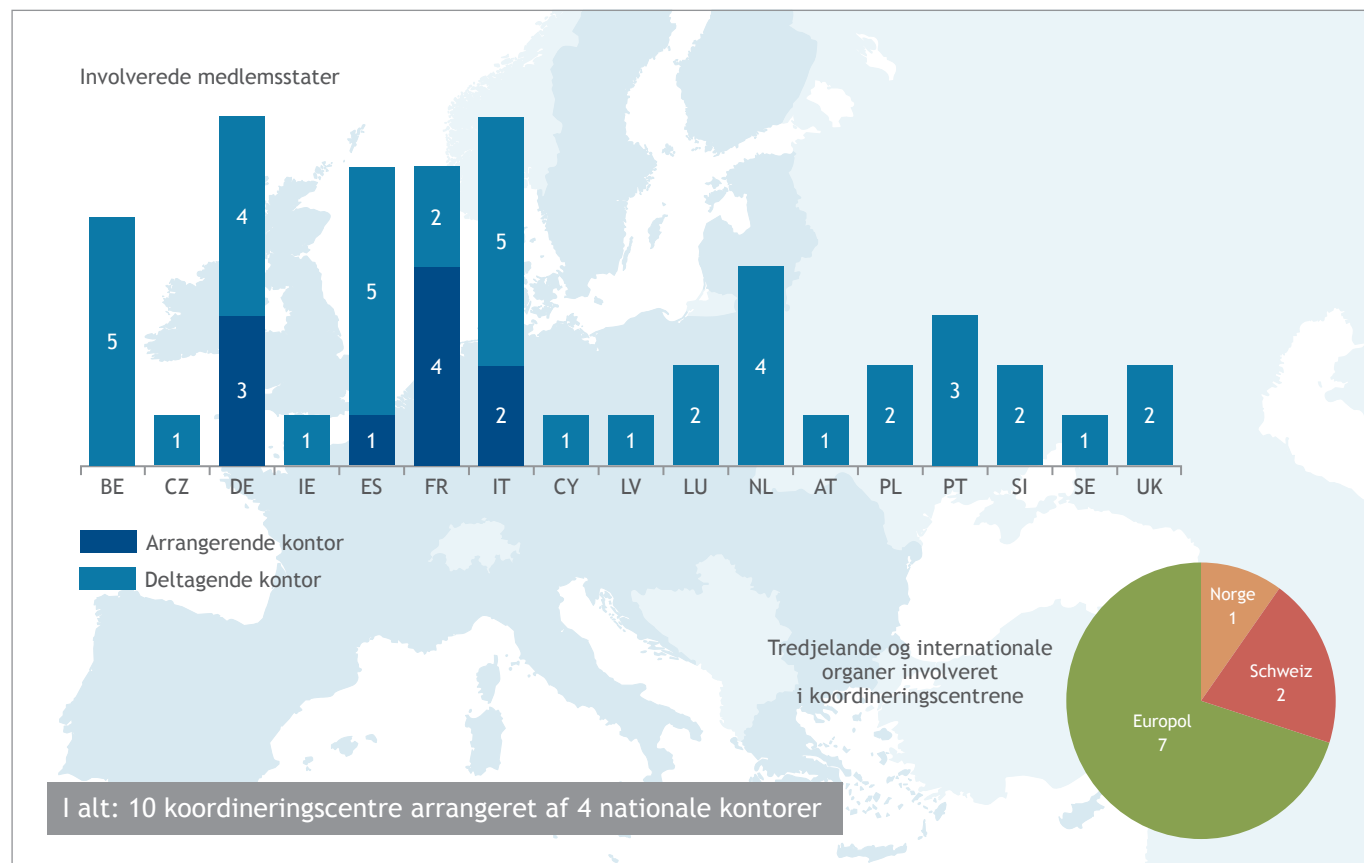
Når komplekse sager kræver umiddelbar udveksling af oplysninger og omfattende multilateral handlinger (f.eks. fuldbyrdelsen af flere arrestordrer i forskellige lande), kan Eurojust støtte de involverede nationale myndigheder ved at stille lokaler til rådighed for et koordineringscenter. Koordineringscentre er lavet til at fungere som et centralt samlingssted for umiddelbar udveksling af oplysninger såvel som koordinering af fælles tiltag til fuldbyrdelsen af strafprocessuelle tvangsindgreb i forskellige lande (konfiskeringer, anholdelser, ransagninger i huse/firmaer, inde-frysningsskendelser og vidneafhøringer).

Under koordineringscentr forbindes alle deltagende myndigheder med hinanden ved hjælp af særligt indrettede telefonlinjer og computere, hvormed information hurtigt sendes fra en myndighed til en anden via Eurojust. Den fælles fuldbyrdelse af tiltag overvåges konstant og koordineres med henblik på at forudse og løse eventuelle operationelle eller retlige forhindringer, som kan have indflydelse på operationens succes.

Forud for et koordineringscenter forsyner Eurojust typisk alle deltagende myndigheder med relevant information

Koordineringscentre

om alle depersoner, der er genstand for fælles aktiviteter, herunder deres telefonnumre, adresser og bankkonti, hvis det er muligt.

Syv ud af ti koordineringscentre afholdt i 2016 havde hovedsageligt med økonomiske forbrydelser at gøre (f.eks. bedrageri og hvidvask af penge). Ved fire lejligheder havde koordineringscentrene med sager at gøre, hvori der var oprettet JITs.

1.4 Eurojust og fælles efterforskningshold (JIT)

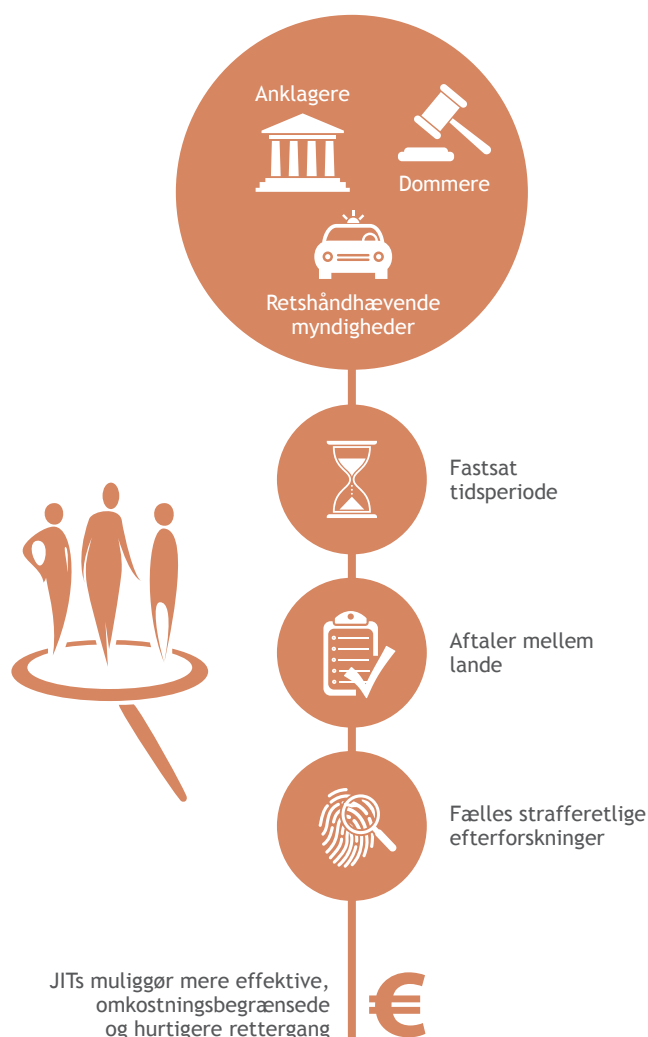
Eurojust spiller en fremtrædende rolle på dette område, ved at give støtte til JITs, såvel som ved at rådgive praktiskere, som et center for juridisk og retlig ekspertise. I 2016 blev 148 JITs støttet af Eurojust, hvoraf 69 var nyetablerede. Efter at loven om implementering af Rådets rammeafgørelse 2002/465/RIA trådte i kraft i Italien i marts 2016, hjalp Eurojust de nationale myndigheder i otte nyetablerede JITs, hvor Italien deltog. Eurojust støttede også 14 JITs med deltagelse fra trejdelande. Tre af disse JITs blev oprettet i 2016 (Bosnien-Hercegovina (2), Moldova (2), Norge (3), Serbien (3), Schweiz (2), USA (1) og Ukraine, Australien og Malaysia (som fælles deltagere ved 1 JIT)).

I lyset af det seneste hidtil usete antal migranter, der er kommet ind i Den Europæiske Union og det øgede engagement fra OCG'er i IIS, der har med denne krise at gøre, har Eurojust muliggjort drøftelser med praktiskere med henblik på at udpege retlige og praktiske udfordringer, dele bedste praksis og fremme brugen af JITs. 11 JITs havde med IIS at gøre, hvoraf fem var nyoprettede, og hvor en enkelt involverede Serbien.

På et taktisk møde om retlige udfordringer i forbindelse med IIS, og ved det 12. årlige møde blandt eksperter i JITs, blev udfordringer og muligheder ved anvendelse af JITs i IIS-sager drøftet, herunder en mulig strategi, så praktiskere kan indlede grænseoverskridende efterforskning og gøre mere proaktiv brug af JITs til at opløse smuglernetværker. Værdien af at involvere tredjelande i JITs blev understreget. For at muliggøre en sådan involvering har Eurojust og JIT-netværket udarbejdet et redskab, hvor alle tredjelande kan identificere det anvendelige juridiske grundlag for oprettelse af JITs og det pågældende lands praktiske erfaring på dette område. Redskabet, som blev præsenteret på det årlige møde, og som er tilgængeligt i JIT-netværkets afgrænsede område, opdateres løbende.

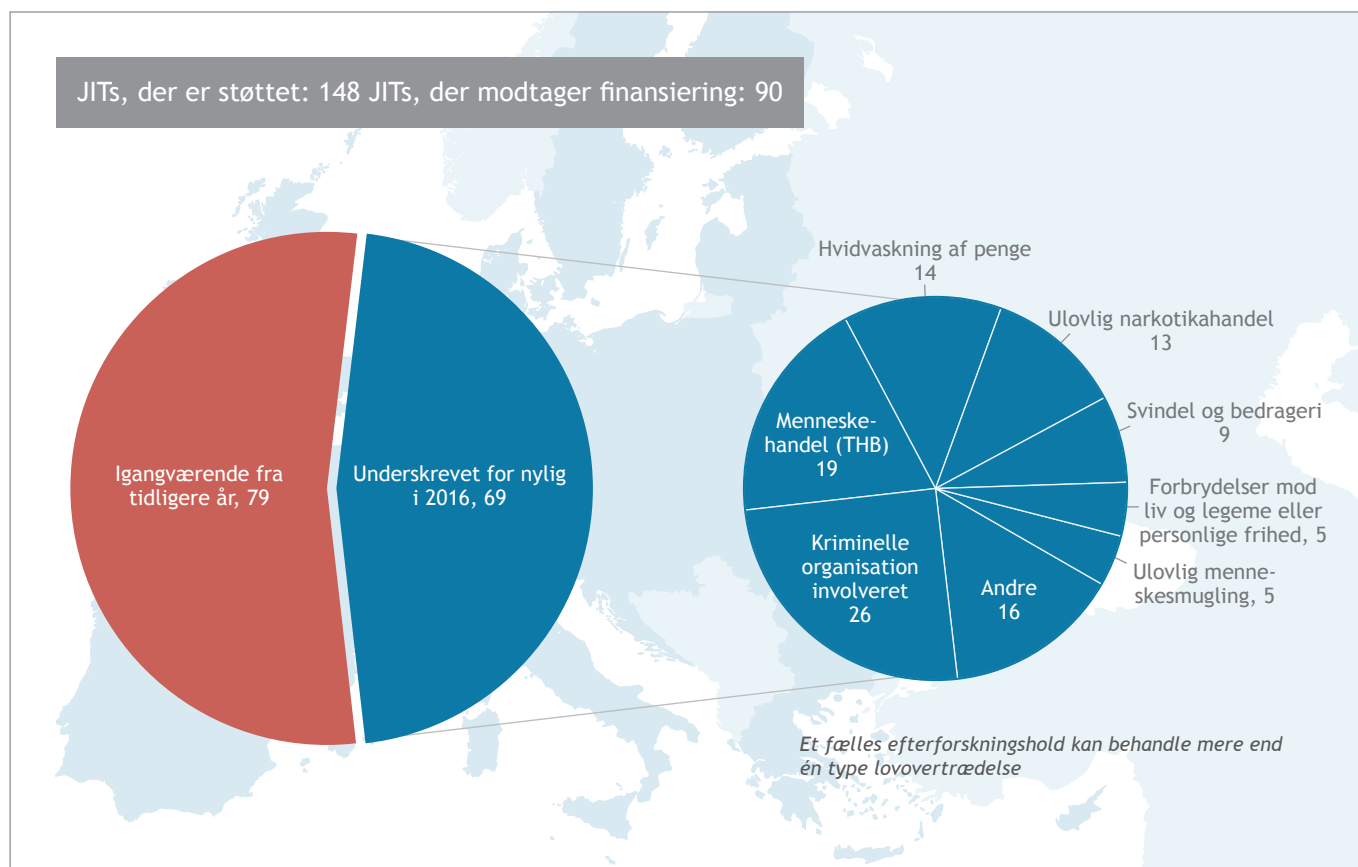
Som led i evalueringen af JITs blev der indhentet feedback om fordelene ved JITs med tredjelande. En JIT oprettet mellem Bosnien-Hercegovina og Frankrig om en THB-sag (se [Eurojust Annual Report 2015](#), s. 51) blev betragtet som den mest effektive måde at reagere tilfredsstillende på de kriminelle organisationers medlemmers mobilitet, gennemføre en koordineret operation på kort tid og muliggøre en fælles tilgang til støtte for ofre.

I 2016, rundede den JIT, der var blevet nedsat mellem Nederlandene, Belgien, Ukraine, Australien og Malaysia, vedrørende styrtet af fly MH17 den 17. juli 2014 (se [Eurojust Annual Report 2014](#), p. 22) en vigtig milepæl, ved fremlæggelsen af de første resultater af efterforskningen. I sagen var det en fordel, at JITs sikrede fleksibel og nem udveksling af oplysninger. I en så højprofileret og kompleks efterforskning – hvis retning er svær at forudsige – ville brugen af MLA være ekstremt besværlig og upraktisk. På stedet muliggjorde JIT'en deltagelse fra udstationerede medlemmer (nederlandiske og australske medarbejdere), som deltog i afhøringen af vidner i Ukraine og analyse af beviser, hvoraf en stor del befandt sig i Ukraine. Tillid opbygget via JIT'en muliggjorde en fælles tilgang til ofre, koordineret

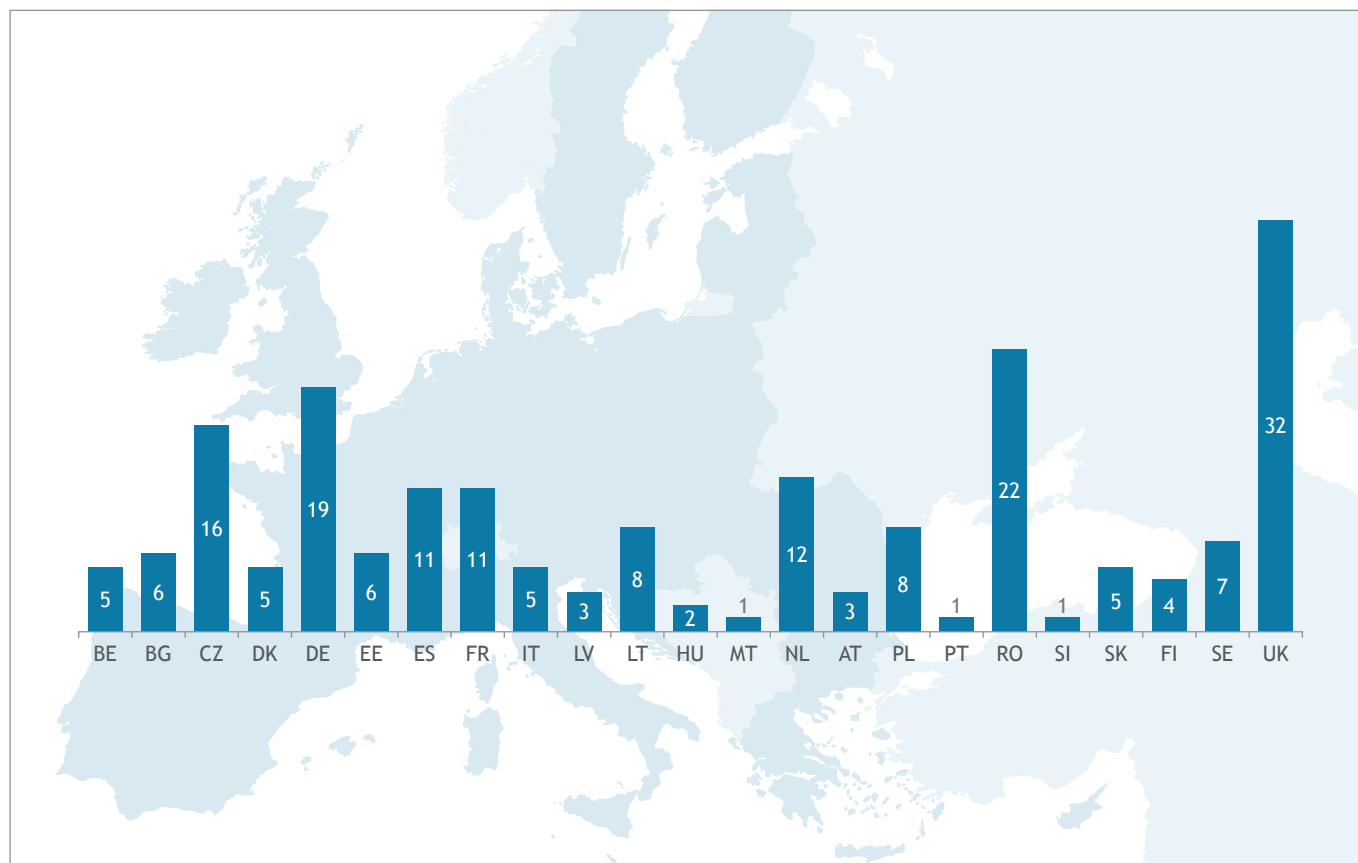

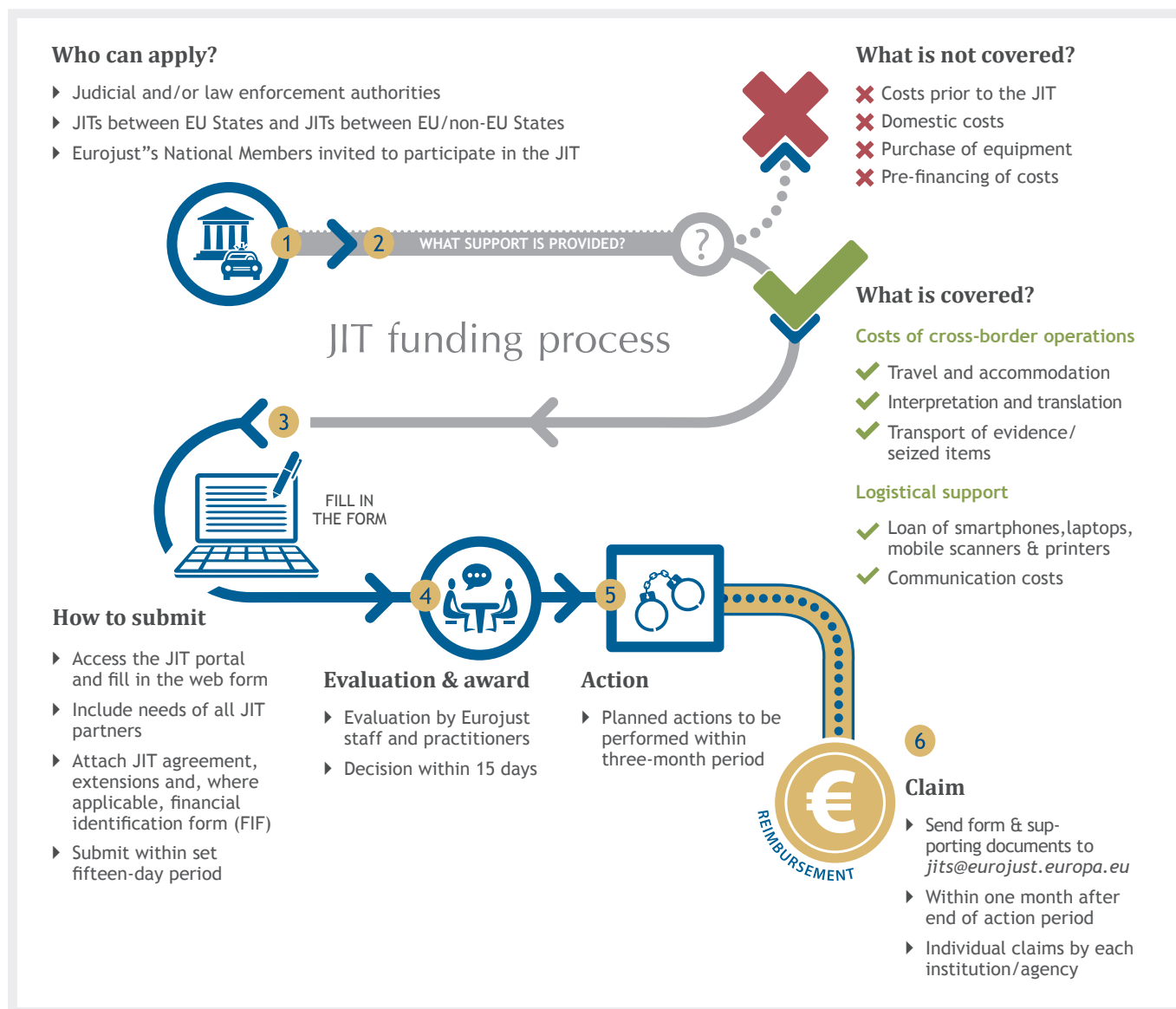

JITs støttet af Eurojust, herunder devæsentligste typer af kriminalitet

Antal finansierede JITs pr. medlemsstat

af de nederlandske myndigheder. Efter en oprettelsesfase virkede JIT'en på egen hånd og modtog finansiering via Eurojust, som hjalp med at gennemføre møder og kommunikation med de ukrainske myndigheder.

Udvidelsen af JITs til tredjelande blev taget i betragtning ved gennemgangen af de praktiske værktøjer, som blev udviklet til at støtte praktisk brug af JITs: [JITs model agreement](#) og [JITs Practical Guide](#). Den nye modelaftale er ikke længere alene baseret på retlige værktøjer, den inkorporerer andre JITs juridiske grundlag og bør gøre det lettere at oprette JITs med tredjelande. Den vil bidrage til at øge hastigheden af udarbejdelsen af aftaler fremover. Den praktiske vejledning til JITs er blevet udarbejdet for at lette praktisk adgang til JITs, især praktikere fra tredjelande.

Eurojusts finansielle støtte til JIT-indsatser

Den øgede brug af JITs afspejles i væksten i det antal ansøgninger om finansiell støtte, Eurojust har modtaget. 180 ansøgninger om finansiering blev behandlet af JIT-netværkets sekretariat (144 ansøgninger i 2015). Antallet af ansøgninger modtaget fra JITs, der har med tredjelande at gøre (18), afspejler denne stigende tendens (13 ansøgninger i 2015). Der blev givet 15 bevillinger, som finansierede ni JITs, der involverede Serbien (2), Schweiz (2), Norge (2), Moldova (1), Bosnien-Hercegovina (1) og Ukraine, Australien og Malaysia (som fælles deltagere i 1 JIT)). Samlet set blev der givet finansiell støtte til 90 JITs (68 i 2015). Af disse blev 58 finansieret for første gang i løbet af året.

Procedurerne omkring JIT-bevillinger blev gennemgået med henblik på at reagere på de operationelle behov og forbedre effektiviteten, og følgende tiltag blev gennemført:

- ▶ indførelse af en ny udgiftskategori (overflytning af beviser på tværs af grænser/konfiskerede genstande);
- ▶ udvidelse af den finansielle støtte til personer, som bidrager til JIT'ens grænseoverskridende operationer uden at være formelt udpeget som medlemmer (fx tolke, retsmedicinske eksperter, osv.);

- ▶ indførelse af enhedsbundne udgifter for kategorien (rejser og logi), så omkostninger hurtigere kan refunderes;
- ▶ implementering af budgetopdelte bevillinger med henblik på at øge fleksibiliteten i brug og genbrug af frigivne midler; samt
- ▶ forenkling af kravene om dokumentation til godtgørelse.

For at hjælpe JIT-praktikeremed at finde vej i finansieringsprocessen blev der stillet en [infograf](#) og en [JITs funding guide](#) til rådighed på vores hjemmeside på de fleste officielle EU-sprog.

Serbien deltager i et JIT om falskmøntneri

En tjekkisk efterforskning af en sag om forfalskede amerikanske dollars og eurosedler afslørede en kriminel gruppe bestående af primært serbiske statsborgere, som også var involveret i ulovlig handel med narkotika. Gruppen satte store mængder falske pengesedler til salg, primært i Prag. Efterforskernes arbejde ledte til et trykkeri nær Beograd i Serbien. Hovedmanden menes at have fungeret som forbindelsesled mellem gerningsmænd i andre medlemsstater. Gruppen brugte hemmelige rum i lastbiler til at transportere de falske pengesedler. Pengesedlerne blev solgt for 15-20 % af den pålydende værdi til faste kunder, og for 30 % af den faktiske pris til andre.

Intensivt politisamarbejde mellem Tjekkiet, Ungarn, Østrig, Serbien og Europol blev indledt i 2014. Europol bekræftede, at falske pengesedler med enslydende serienumre var blevet fundet, ikke bare i Tjekkiet men også i Østrig, Ungarn, Tyskland, Slovakiet, Slovenien, Rumænien, Kroatien og Letland, såvelsom i USA. Samtlige beslaglagte falske pengesedler var af høj kvalitet.

I begyndelsen af 2015 blev Eurojust anmodet om at fremme det retlige samarbejde mellem de nationale myndigheder i Tjekkiet, Østrig, Ungarn, Serbien og Slovakiet og om at yde bistand i form af oprettelse af en JIT. Som resultat af et koordineringsmøde i marts blev den tjekkiske og den serbiske delegation enige om at oprette en JIT og ansøge om midler via Eurojust. Eftersom ingen efterforskning var påbegyndt i Slovakiet og Ungarn, og eftersom de østrigske myndigheders efterforskning var på et tidligt stadie, deltog disse medlemsstater ikke i JIT'en men tilbød deres støtte. Med udgangspunkt i en anmodning om MLA, samarbejdede Ungarn med de tjekkiske myndigheder om en hemmelig operation, hvor en agent købte falske dollars af en af de mistænkte i Ungarn.

Eurojust spillede en vigtig rolle i etableringen af kontakt mellem de tjekkiske og de serbiske myndigheder og ved at skabe tillid mellem dem. I begyndelsen var parterne forbeholdne over for hinanden og udvekslingen af oplysninger gik langsomt. JIT-møderne og et efterfølgende koordinationsmøde bidrog til, at forholdet mellem de nationale myndigheder hurtigt forbedredes, og dermed til et vellykket JIT-samarbejde. En tjekkisk politiforbindelsesofficer i Serbien deltog aktivt i alle møderne og hjalp med at overvinde sproglige forhindringer. At arbejde inden for rammerne af denne JIT lettede begge parter arbejde, særlig hvad angik udveksling og anerkendelse af bevismidler. Bevismidler, herunder resultaterne af en husransøgning og fingeraftryksoplysninger m.m., blev indsamlet i Serbien og hurtigt overgivet til de tjekkiske myndigheder.

På trods af et godt samarbejde, stod medlemmerne af JIT'en over for retlige udfordringer i forbindelse med anerkendelsen af bevismidler. Den tjekkiske domstol var i begyndelsen forbeholden, hvad angik politiets rapporter om den hemmelige agent, da politiprovokation er ulovlig i Tjekkiet. Til sidst anerkendte domstolen disse bevismidler, sammen med rapporter om overvågning af mistænkte i Serbien, som var blevet udvekslet i forbindelse med JIT-samarbejdet.

Et andet problem var, at en af de personer der var blevet anholdt i Serbien, efter planen, skulle afhøres som vidne i den tjekkiske retssag, men blev betragtet som mistænkt i Serbien. Det faktum, at vedkommende endte med at blive afhørt som mistænkt, udgjorde en retlig hindring, og vidneforklaringen blev afvist af den tjekkiske domstol. Heldigvis var der tilstrækkelige andre bevismidler til, at der kunne fældes dom i sagen.

Anholdelsen af to mistænkte og beslaglæggelsen af, hvad der svarer til USD 130.000 i falske penge, fandt sted i Tjekkiet, i september 2015. I Serbien blev yderligere syv personer anholdt, og der blev foretaget en husran-sagelse. Man fandt et fuldt udstyret trykkeri, et beløb svarende til USD 33.000 i falske pengesedler klar til distribution, forberedelse til tryk af andre pengesedler og et lager af materialer til brug for falskmøntneri. De to mistænkte i Tjekkiet blev stillet for retten. I september 2016 blev begge idømt 8½ års fængsel. Ved udgangen af 2016 var den tjekkiske dom endnu ikke blevet retskraftig. I Serbien var der indledt retssag mod medlemmer af den organiserede kriminelle gruppe.

1.5 Informationsstyring hos Eurojust

Eurojust har arbejdet på en forbedring af CMS-databasens funktion og drift; den interne database, som lagrer og behandler sagsrelaterede informationer og letter kontrollen med overholdelsen af databeskyttelsesreglerne.

To opgraderede versioner af CMS'en blev frigivet for at øge databehandlingshastigheden og etablere et e-mail-styringssystem, som giver brugere mulighed for at importere eller linke store mængder e-mails fra nationale kontors fælles CMS-mailbokse til CMS'en.

Eurojust kontrollerede strømmen af meddelelser i henhold til artikel 13, stk. 5-7 af Eurojustafgørelsen, der blev modtaget fra medlemsstater. Efter at have konsulteret de nationale Eurojust-korrespondenter, vedtog kollegiet en forbedret udgave af artikel 13-formularen. Formularen blev lavet om, for at gøre den nemmere at bruge for medlemsstater, og så den kunne importeres direkte ind i CMS'en.

Etableringen af netværksforbindelser til de 28 medlemsstater, til forbedring af den generelle sikkerhed omkring informationsudveksling mellem Eurojust og medlemsstaterne, skred fremad. Den sikre netværksforbindelse med Østrig blev taget i brug, så systemet nu omfatter 14 lande i alt (BE, BG, CZ, ES, LV, LU, HU, NL, PL, RO, SI, FI, SE).

Udviklingen og implementeringen af løsninger til at forbinde medlemmer af ENCS'er i de forskellige medlemsstater med CMS'en, blev suspenderet grundet finansieringsproblemer. Nye tiltag blev udviklet for at øge Eurojusts mulighed for at opbevare operationel og strategisk viden: sagsoplysningsformularen til indsamling af kvalitative oplysninger (med undtagelse af personlige oplysninger) om Eurojust-sager, som leder efter mønstre, bedste praksis og erfaringer, og vidensstyringsgrænsefladen, hvor strategi-

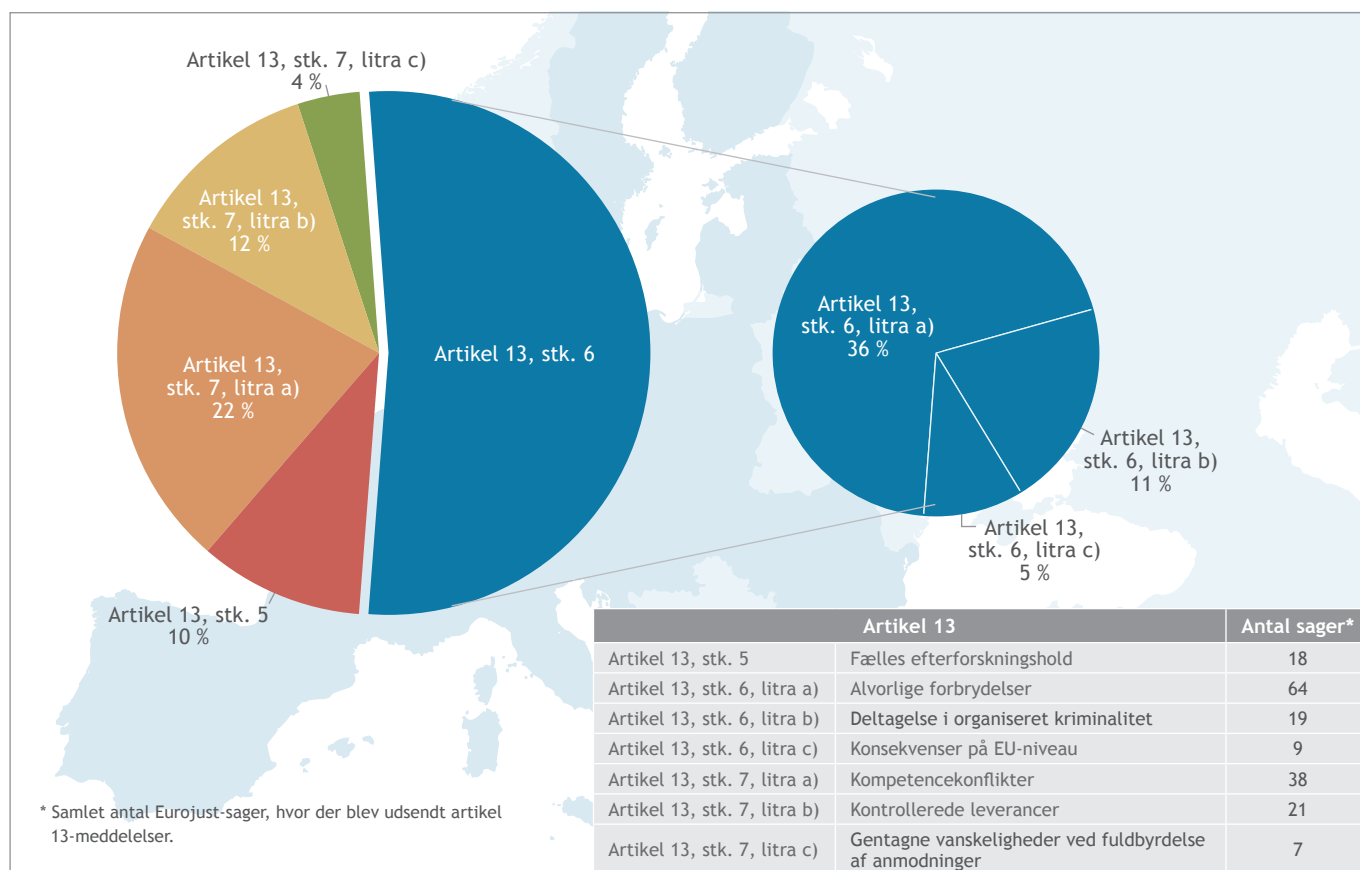
ske oplysninger centraliseres, såsom rapporter om sagsarbejde vedrørende anvendelsen af redskaber for det retlige samarbejde og prioriterede områder inden for kriminalitet, sagsbeskrivelser og resultater fra Eurojusts møder.

Fiches Suédoises

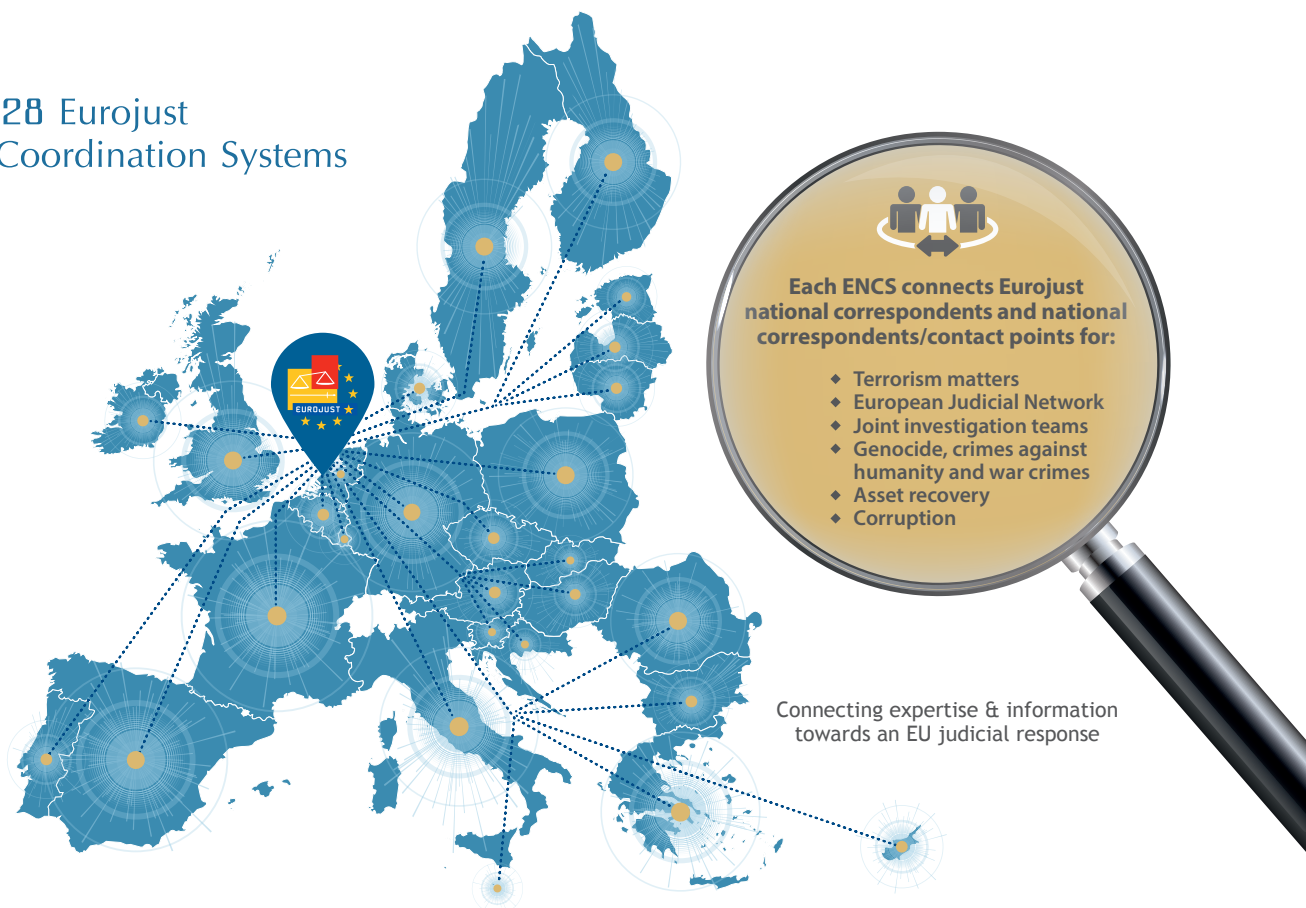
Der er indtil videre blevet oprettet Nationale Eurojust-koordineringssystemer i 25 medlemsstater. Fiches Suédoises giver følgende: (1) et overblik over de nationale Eurojust-koordineringssystemers struktur og funktion i medlemsstaterne og (2) en samling af nationale retningslinjer vedrørende anvendelsen af artikel 13 i Eurojustafgørelsen, med henblik på en forbedring af informationsdelingen fra medlemsstaterne til Eurojust, og af fordelingen af sager mellem Eurojust og det europæiske retlige netværk. For bedre at kunne opfylde praktikernes behov, udviklede Eurojust i 2016 en ny model, som beskriver hvert enkelt nationalt Eurojust-koordineringssystem i dets helhed. Derudover indeholder de nye Fiches et særligt afsnit om nationale erfaringer og bedste praksis som information til alle medlemsstater. Fiches bliver jævnlige opdateret, og de er tilgængelige for de nationale Eurojust-korrespondenter på et Eurojust-websted med begrænset adgang.

Artikel 13-sager

28 Eurojust National Coordination Systems

2016

tidslinje

2. juni Haag

Strategisk seminar Keys to cyberspace
under det nederlandske formandskab

3. juni Haag

Fælles Rådgivende Forum under det
nederlandske formandskab

7-9. juni Amsterdam/Haag

46. plenarmøde i EJT og workshop med
Eurojusts nationale kontorer

11-15. april Haag

Besøg hos EJT

15-16. april Haag

12. årsmøde blandt nationale eksperter i JI's

JANUAR

FEBRUAR

MARTS

APRIL

MAJ

JUNI

4-5. februar Haag

Taktisk møde om Juridiske
udfordringer i forbindelse
med menneskesmugling

3. maj Bruxelles

Eurojust og Montenegro
underskriver en samarbejdsaftale

23. maj Haag

1. EU-dag mod straffrihed
for folkedrab, forbrydelser
mod menneskeheden og
krigsforbrydelser

24-25. maj Haag

20. møde i det europæiske
netværk vedrørende folkedrab

22-23. april Haag

Taktisk møde om Opbygning af en
effektiv juridisk reaktion over for
foreign terrorist fighters

27. juni Haag

Eurojust og Ukraine underskriver
en samarbejdsaftale

29-30. april Haag

EMPACT-møde om Organiseret
berigelseskriminalitet

12-13. oktober Haag

21. møde i det europæiske netværk vedrørende folkedrab

28. oktober Haag

Det slovakiske formandskab holder møde om Juridisk samarbejde om skattekriminalitet

11. oktober Haag

Julian King, EU-kommissær for Sikkerhedsunionen, besøger Eurojust

9. november Haag

Klaus Meyer-Cabri vælges som næstformand i Eurojust

21-23. november Bratislava

47. plenarmøde i EJM

12. juli Haag

Eurojust og Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret underskriver et aftalememorandum

JULI

AUGUST

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

1. september Haag

Hilde Stoltenberg udstationeres ved Eurojust som forbindelsesanklager for Norge

24. november Haag

Møde i Det Europæiske Retlige Netværk for Cyberkriminalitet

30. november Haag

Afsked med Eurojust-bygningen

13. december Haag

Ladislav Hamran genvælges til næstformand for Eurojust

Eurojusts
sagsbehandling

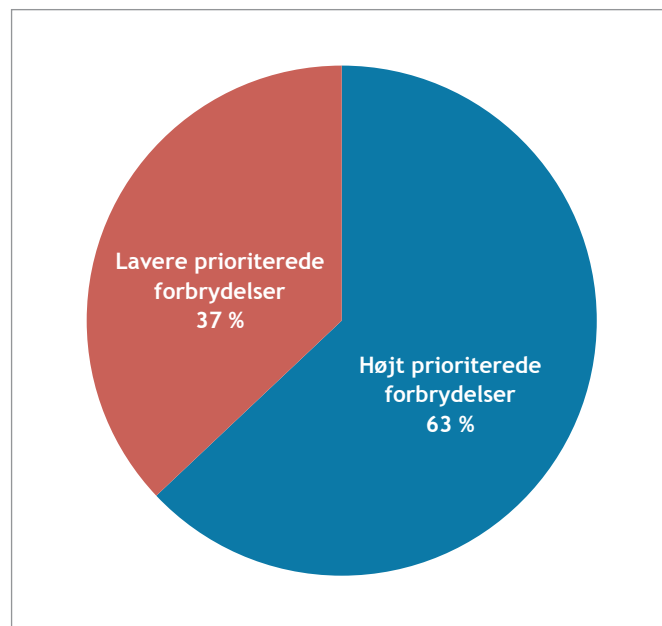
2.1 Indledning

Eurojusts operative fokus er afstemt med prioriteterne i de europæiske dagsordener om sikkerhed og migration, som blev vedtaget af EU-Kommissionen i 2015. The Agenda on Security udpeger terrorisme, cyberkriminalitet og organiseret kriminalitet som prioriteringer for perioden 2015-2020 på grund af den voksende trussel, de udgør, og på grund af deres grænseoverskridende karakter. The Agenda on Migration kræver øjeblikkelig indgriben for at optræde mod kriminelle smuglernetværker. Derudover indeholder the EU Action Plan against migrant smuggling menneskesmugling 2015-2020 specifikke tiltag til implementering af de to handlingsplaner.

Eurojusts rolle i retligt samarbejde og koordinering, er af afgørende betydning for optrædningen af organiserede kriminelle grupper, for at forfølge kriminalitetens finansielle aspekter, for at finde løsningen på spørgsmål om flere jurisdiktioner og for indsamlingen af gyldige bevismidler, så gerningsmænd kan stilles for retten. Eurojust bidrager til gennemførelsen af EU's dagsordener og har intensiveret sin indsats, særlig hvad angår terrorbekæmpelse, cyberkriminalitet og organiseret kriminalitet, herunder IIS og THB. Den operationelle støtte, som gives, inkluderer undersøgelser af retlige anliggender, udvikling af bedste praksis, samarbejde med tredjelande og EU-partnere og et tæt samarbejde med netværker bestående af specialiserede juridiske eksperter.

I 2016 blev den nye trussel, som cyberkriminalitet udgør, anerkendt af Rådet i dets konklusioner af 9. juni 2016, i forbindelse med hvilke, man også oprettede EJCEN. Dette netværk af specialiserede anklagere og dommere har til opgave at tackle udfordringer i forbindelse med cyberkriminalitet, kriminalitet muliggjort via brug af internettet og efterforskninger i cyberspace, såvel som forhindringer i forbindelse med effektivt at sikre og indhente elektronisk bevismateriale. I overensstemmelse med Rådets forventninger yder Eurojust bistand til netværkets gennemførelse af sine målsætninger.

Typen af forbrydelse med særlig prioritet i Eurojust

Højt prioriterede forbrydelser	Sager			Koordineringsmøder			JITs		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Terrorisme	14	41	67	4	15	18	2	3	4
Cyberkriminalitet	42	62	60	15	19	13	6	11	8
IIS	32	60	65	10	20	12	9	9	11
Menneskehandel (THB)	71	79	93	12	32	33	18	21	32
Bedrageri	560	647	654	60	76	44	32	34	35
Korruption	55	90	74	9	10	15	4	4	2
Ulovlig narkotikahandel	283	274	254	52	57	41	31	25	24
MOCG	128	201	199	13	21	19	13	13	12
PIF kriminalitet	70	69	41	7	11	11	2	5	5
Lavere prioriterede forbrydelser									
Hvidvaskning af penge	220	283	295	41	55	67	24	30	35
Miljøkriminalitet	5	5	6	0	1	0	0	0	0

Eurojusts operationelle prioriteringer afspejler i betydelig grad Rådets prioriteringer for kampen mod alvorlig og organiseret kriminalitet mellem 2014 og 2017. Som en efterspørgsels- og begivenhedsdrevet organisation omfatter Eurojusts prioriteringer også korruption og terrorisme.

2.1.1 Terrorisme

Rækken af afskyelige og dødbringende terrorangreb i Europa har understreget medlemsstaternes behov for at bekæmpe terrorisme på en koordineret måde, med henblik på at sikre vellykket efterforskning og retsforfølgelse, og for at fremme juridisk samarbejde. Der blev observeret et højere niveau af tillid til de juridiske myndigheder i Eurojust, og et større behov for organisationens støtte i terrorsager.

Sidste år var der en næsten femdobling af antallet af terrorrelaterede sager, hvor Eurojust blev anmodet om assistance, i forhold til 2014, og der var et mærkbart fremskridt i udvekslingen af informationer om terrorrelaterede forbrydelser med Eurojust i henhold til Rådets afgørelse 2005/671/RIA. Eurojust leverede støtte til 67 terrorrelaterede sager, herunder til terrorangrebene i Bruxelles, til sammenligning med 14 i 2014. Der blev afholdt 18 koordineringsmøder og givet støtte til fire JITs, hvoraf den ene var nyetableret.

Der blev givet oplysninger til Eurojust om terrorrelaterede retsforfølgelser 133 gange, i forhold til 30 i 2014, og om afsluttede domstolsprøvelser 275 gange, i forhold til 180 i 2014. Udvekslingen af terrorrelaterede informationer med Eurojust stod højt på den politiske dagsorden, og en hurtigere og mere systematisk udveksling forventes fremover.

Eurojust fortsatte med at udarbejde sin *Terrorism Convictions Monitor* samt juridiske *ad hoc*-analyser af skelsættende terrordomme med henblik på at delagtiggøre praktikerne i bedste praksis, forskelligartede og komplekse juridiske spørgsmål og argumenter, lovgivningsmæssige udviklinger på EU-niveau og på nationalt niveau, såvel som afgørende elementer, såsom ny rekrutteringsteknikker og tidlige tegn på radikaliserings.

En af de opsigtsvækkende domstolsafgørelser, som blev analyseret, angik Operation CESTO, som var en vigtig aktivitet foretaget af de spanske myndigheder rettet mod et rekrutterings- og faciliteringsnetværk, hvor FTF'er blev sendt til Syrien. Den juridiske analyse (et Eurojust-dokument til intern brug) opsummerede mange juridiske udfordringer, herunder brugen af efterretningsrapporter til retsforfølgelse og vanskelighederne ved at afgøre, hvad der udgør en terroristgruppe. Analysen fungerer som en kilde til inspiration i forhold til at skabe et grundlag for vellykkede straffesager i medlemsstaterne.

Terrorism Convictions Monitor

TCM er et Eurojust-dokument med begrænset adgang, som især fordeles til de anklagere og dommere, der beskæftiger sig med terrorsager, og som er blevet udgivet regelmæssigt siden 2008. Det giver et overblik over terrorrelaterede domstolsafgørelser og frifindelser i hele Den Europæiske Union, juridiske opdateringer samt retslige analyse af relevante domme.

TCM er baseret på åbne systeminformationer og oplysninger om domme for terrorhandlinger, som de nationale myndigheder har tilvejebragt i forbindelse med gennemførelsen af Rådets beslutning 2005/671/RIA. De analytiske kapitler i de udgaver, der blev produceret i 2016, omfattede analyser af retsafgørelser truffet af domstole i Belgien, Danmark, Sverige og Schweiz om FTFs og netværk til rekruttering af terrorister.

Som efterspurgt af Rådet i dets konklusioner fra 2015 om fremme af et strafferetligt modsvar til den radikaliserings, der fører til terror og voldelig ekstremisme, har Eurojust gennemgået terrordomme med henblik på at afgøre, hvorvidt domstolene benytter sig af alternativer til fængsling og rehabiliteringsprogrammer. Eurojust har fremmet udvekslingen af national praksis og nationale erfaringer, især i forhold til de værktøjer til risikovurdering, dommere og anklagere anvender til vurdering af det trusselsniveau, som FTF'er udgør, og i forhold til afradikaliseringssprogrammer.

I november gav Eurojust et indblik i sit arbejde og sine resultater ved høringen i LIBE-komitéen om forebyggelse og modarbejdelse af radikaliserings.

I 2016 var der i Eurojusts analyse af den strafferetlige reaktion på fænomenet FTF fokus på følgende specifikke spørgsmål: (i) brugen af særlige bemyndigelsesbestemmelser i tilfælde af terrorangreb; (ii) antageligheden af (udenlandsk) efterforskning som bevismateriale i retssager; (iii) afradikalisering og alternativer til retsforfølgelse og tilbageholdelse; og (iv) forbindelser mellem terror og organiseret kriminalitet.

På det taktiske møde *Building an effective judicial response to the FTF phenomenon* med de nationale korrespondenter for Eurojust i terrorsager – herunder specialiserede antiterroranklagere fra Schweiz, Norge, USA, Tyrkiet, Montenegro, Albanien, Serbien and Bosnien-Hercegovina, foruden EU's

antiterrorkoordinatør, formanden for ECTC og direktøren for EU's efterforsknings og situationscenter – blev operative erfaringer udvekslet med fokus på emner som rekrutteringsnetværk, grænseoverskridende forbindelser og forberedelser til terrorangreb.

Den fjerde FTF-rapport (klassificeret som EU Restricted) blev færdiggjort i december og samlede alle de relevante resultater, som Eurojust er kommet frem til, i løbet af året, dets syn på den strafferetlige reaktion på fænomenet FTF, lovgivningsmæssige udviklinger i medlemsstaterne og en række anbefalinger til EU og medlemsstaterne samt opfølgende tiltag for Eurojust.

Eurojust lavede en sammenfatning af de vigtigste resultater af FTF-rapporten fra 2015, som blev offentliggjort i 2016 i form af et Eurojust-dokument med begrænset adgang. I forlængelse af anbefalingerne i FTF-rapporterne fra 2014 og 2015 om en opdatering af EU's retlige rammer vedrørende terrorisme, og med grundlag i operationelle erfaringer, fremlagde Eurojust i april dets input til forslaget om et antiterrordirektiv ved et skyggemøde i LIBE-udvalget.

Eurojust spiller en afgørende rolle for fremme af retligt samarbejde mellem medlemsstater og tredjelande, især fra det vestlige Balkan og MENA-regionerne. Eurojust har etableret kontaktpunkter i Algeriet, Egypten, Irak, Israel, Jordan, Libanon, Den Palæstinensiske Myndighed, Saudi-Arabien og Tunesien. Den 8. juni deltog Eurojust i EU's dialog med Tyrkiet om bekæmpelse af terrorisme, som førte til en bekræftelse af forpligtelsen til øjeblikkeligt at opgradere den fælles indsats mod den trussel, som FTF'er udgør, og en bekræftelse af Tyrkiets faste beslutning om at samarbejde tæt med Eurojust og andre relevante EU-agenter om at bekæmpe dette fænomen.

Netværket af nationale korrespondenter for Eurojust om terrorrelaterede emner fungerede som et primært kontaktpunkt i forbindelse med reaktionen på terrorangrebene i Bruxelles i 2016. Inden for en time efter angrebene den 22. marts, hvor koordinerede selvmordsbombninger i metroen og i Zaventem-lufthavnen i Bruxelles, med 32 dødsfald og hundredvis af sårede til følge, fandt sted, aktiverede Eurojust sit netværk af nationale korrespondenter i terroranliggender for at sikre, at de kompetente juridiske myndigheder fra alle medlemsstater ville være til rådighed døgnet rundt, for med det samme at kunne modtage og behandle en hvilken som helst presserende anmodning eller beslutning om juridisk samarbejde.

Aktiveringen af netværket gjorde det muligt at yde hurtig og omfattende bistand til den belgiske efterforskning af dette store terrorangreb, ved at støtte og supplere arbejdet på det nationale niveau, med et fokus på den internationale dimension af angrebene, og identificering af kriminelle netværk og dertilhørende kriminelle aktiviteter. Eurojust var ligeledes klar i kulissen, til hurtigt at reagere på even-

tueller anmodninger om bistand og koordinering fra de kompetente nationale myndigheder.

Efterforskningen i Belgien afslørede et kompliceret netværk af terrorister, medforbindelser til både andre medlemsstater og til angrebene i Paris, hvori støtte blev givet til selvmordsbombere af mange personer. Netværket havde desuden forbindelser til andre grove forbrydelser og netværk, herunder våbenhandel og dokumentfalsk. Den person, som blev set på en overvågningsvideo ved siden af en af selvmordsbomberne fra angrebet i metroen i Bruxelles, flygtede få minutter, før bomben gik af, og blev identificeret som en kendt FTF i Syrien. Hans DNA blev fundet på flere tilflugtssteder og biler, som terrornetværket benyttede, hvilket førte til afdækning af forbindelser til andre medlemsstater og hans indblanding i angrebene i Paris.

Den føderale offentlige anklager i Belgien anmodede om øjeblikkelig bistand fra Eurojust med henblik på at fremme fuldbyrdelsen af en MLA afsendt til en anden medlemsstat. Den øjeblikkelige reaktion fra Eurojust viste sig at være af stor betydning for en hurtig identificering af den korrekte myndighed, som man skulle samarbejde tværnationalt med, således at anmodningen blev efterkommet med det samme og udvekslingen af informationer på det retlige niveau blev fremmet.

Takket være Eurojusts bistand kunne en af de medsamensvorne i angrebene i Bruxelles lokaliseres og pågribes. Anholdelsen fandt sted den 8. april, koordineret med anholdelsen samme dag af "manden med hatten", som var blevet set på overvågningsvideoen og udpeget som den selvmordsbomber, der forlod gerningsstedet.

CBRN-E Håndbog

CBRN-E-håndbogen udgives og opdateres regelmæssigt af Eurojust og giver EU-praktikere multisektorbaseret juridisk støtte til efterforskning og retsforfølgelse i forbindelse med transnational kriminalitet, der har med kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare stoffer og sprængstoffer (CBRN-E) at gøre.

Den indeholder en oversigt over den mest relevante europæiske og internationale lovgivning om CBRN-E, samt supranationale organer, systemer og databaser inden for CBRN-E. Den blev opdateret i 2016.

2.1.2 Cyberkriminalitet

Retligt samarbejde på området for cyberkriminalitet står overfor mange udfordringer, især grundet dette kriminalitetsfænomens grænseløse karakter og de betydelige lovgivningsmæssige forskelle nationerne imellem. Eurojust støttede 60 sager, 13 koordineringsmøder og otte JITs, heraf to nyetablerede.

Foruden operationel støtte fremmede Eurojust, muligheden for udveksling af erfaringer og ekspertise blandt praktikere på nationalt niveau inden for afgørende områder som f.eks. samarbejde med ISP'er i USA og kryptering af data.

Eurojust var afgørende for etableringen af et samarbejde mellem praktikere med speciale i cyberkriminalitet, og hilste oprettelsen af EJCEN velkommen. EJCEN består af mindst en national repræsentant, fra de juridiske myndigheder med passende ekspertise, fra hver medlemsstat.

EJCEN vil lette og fremme samarbejdet mellem kompetente juridiske myndigheder ved at muliggøre udveksling af ekspertise, bedste praksis og anden relevant viden om efterforskning og retsforfølgelse af cyberkriminalitet. Netværket vil ligeledes fremme dialog mellem forskellige aktører og interessenter, som spiller en rolle for sikringen af lovregler i cyperspace. Eurojust har fået til opgave at yde støtte til, og sikre samarbejde med netværket. Ved opstartsmødet

Cybercrime Judicial Monitor

I 2016 lancerede Eurojust CJM. CJM er et Eurojust-dokument med begrænset adgang, som udgives én gang årligt, og beregnet som et rapporteringsværktøj til støtte for praktikere ved efterforskning og retsforfølgelse af sager om cyberkriminalitet. CJM skitserer den lovgivningsmæssige udvikling inden for cyberkriminalitet og kriminalitet muliggjort gennem brug af internettet. Desuden indeholder det omfattende undersøgelser af udvalgte nationale retskendelser i sager om cyberkriminalitet, såvel som et kapitel om et emne af særlig interesse, udarbejdet på grundlag af en igangværende debat eller nye tendenser.

To emner af særlig interesse blev dækket i den udgave af CJM, som blev udgivet sidste år: retskendelserne i sagen om det belgiske Yahoo! og fjernadgang til oplysninger eller til et computersystem.

i EJCEN i november var der fokus på de tekniske, juridiske og praktiske forhindringer ved kryptering og hemmelig efterforskning online.

Eurojusts eksperter deltog ved møderne om elektronisk bevismateriale, som blev arrangeret af Kommissionen, som opfølgning på Rådets konklusioner af 9. juni 2016, om forbedring af mulighederne for strafferetlig forfølgelse i cyberspace, med fokus på tre områder, hvor praktikere mener, at der er plads til forbedring: fuldbyrdelse af MLA'er, direkte samarbejde med ISP'er og mekanismer til etablering af jurisdiktion i cyperspace. Eurojust gav indblik i sin viden om de fælles udfordringer, som praktikere står over for, samt bedste praksis til at overvinde disse udfordringer, herunder spørgsmål om retshåndhævelse af jurisdiktion i cyberspace.

Eurojust fortsatte med at arbejde tæt sammen med andre interessenter og institutionelle samarbejdspartnere til sikring af effektiviteten af efterforskningen og retsforfølgelsen i sager om cyberkriminalitet. Især Eurojusts udstationerede nationale ekspert i cyberkriminalitet optrådte som brobygger mellem Eurojust og Europol, ved at lette udvekslingen af informationer og støtte og koordinere samarbejdet med EC3.

Inden for rammerne af EMPACT om cyberkriminalitet og seksuel udnyttelse af børn (CSE) udarbejdede Eurojust en analyse af internetbaserede CSE-sager i Eurojust-regi og udpegede udfordringer inden for efterforskning og retsforfølgelse af CSE-sager såvel som løsninger og bedste praksis.

Fra januar til udgangen af marts 2016, blev en anklager fra USA, med speciale i cyberkriminalitet, udstationeret hos Eurojust, for at arbejde sammen med de nationale kontorer og EC3, med henblik på at sikre tættere operationelt samarbejde med repræsentanten fra USA, i sager om cyberkriminalitet, og øge kendskabet til USA's strafferetlige system. Såvel Eurojust som USA's myndigheder hilste dette initiativ velkommen, og det endte i særdeles gode resultater.

Eurojust gik sammen med en voksende koalition af offentlige og private enheder og støttede projektet "No More Ransom", som oprindeligt var oprettet af de nederlandske myndigheder, EC3 og to private internetsikkerhedsfirmaer. Målet med projektet var at give aktiv hjælp til ofre for ransomware ved at stille de dekrypteringsnøgler, som var fundet i forbindelse med efterforskning, til rådighed for ofrene.

Eurojust er medlem af styringskomitéen i det cyberkriminalitetsprojekt, som blev lanceret på World Economic Forum i 2015 med henblik på at fremme offentligt-privat samarbejde i kampen mod cyberkriminalitet. Inden for rammerne af dette projekt blev "Recommendations for Public-Private Partnership against Cybercrime" offentliggjort i 2016.

Meeting of the European Judicial Cybercrime Network, November 2016

Branislav Boháčik, anklager ved anklagemyndigheden i Slovakiet, udtaler:

Oprettelsen af EJC� er opfyldelsen af et langvarigt ønske blandt praktikere. I dette netværk vil det være muligt for dem at dele deres erfaringer og ekspertise, og at arbejde tæt sammen med deres kolleger fra andre EU-medlemsstater, med henblik på at håndtere de mange udfordringer, de står over for i efterforskninger og retsforfølgelse af cyberkriminalitet og kriminalitet muliggjort via internettet, såsom kryptering.

2.1.3 Menneskesmugling

Medlemsstaterne havde fortsat omfattende udfordringer i forbindelse med en voldsom stigning i IIS og vendte sig mod EU's institutioner og agenturer for at identificere og gennemføre mere effektive metoder til at håndtere denne enestående humanitære nødsituation på. Eurojust fornyede sin indsats overfor en styrkelse af medlemsstaternes muligheder for at opløse og retsforfølge de kriminelle grupper, som står bag menneskesmugling og menneskehandel.

Eurojust registrerede 65 sager, hvilket udgør en svag stigning sammenlignet med 2015, da den humanitære krise var på sit højeste. Eurojust afholdt 12 koordineringsmøder og støttede 11 JITs, hvoraf fem var nyetablerede. I én JIT deltog et tredjeland (Serbien). Anvendelsen af JITs i IIS-sager og inddragelsen af tredjelande i JITs var begge emner på det årlige møde for JIT-eksperter (se afsnit 1.4 og 6.2).

Eurojust hjælper de medlemsstater, hvis ydre grænser er udsat for et alvorligt migrationspres. De aktiviteter, som gennemføres i disse brændpunkter, fokuserer primært

Jurisdiktion i sager om menneskesmugling

I august 2015 blev en efterladt lastbil fundet i nærheden af en motorvej i Østrig nær grænsen til Ungarn. I lastbilen lå ligene af 71 migranter. Denne hændelse satte med det samme efterforskninger i gang i Ungarn og Østrig. Fire bulgarske og en afghansk mistænkt, som alle tilhørte en OCG, der var aktiv i IIS, blev identificeret og arresteret i Ungarn i dagene efter. Påståede medhjælpere til forbrydelserne blev senere arresteret i Tyskland, og mistænkte i Bulgarien og Serbien blev også sigtet.

For at sikre et hurtigt retligt samarbejde mellem de berørte lande anmodede de ungarske myndigheder Eurojust om støtte. Inden for 48 timer fra anmodningens modtagelse, blev henholdsvis et operationelt møde og et efterfølgende koordineringsmøde arrangeret. Ved Eurojusts koordineringsmøde blev det oplyst, at der var mere end 10 igangværende efterforskninger i Tyskland om migrantsmugling planlagt, organiseret og udført af den samme OCG, hvor behovet for samarbejde og udveksling af information blev understreget. En JIT mellem Ungarn, Østrig og Tyskland blev overvejet. Dog blev deltagerne enige om, at et samarbejde baseret på MLA-anmodninger var mere passende. Østrig havde allerede sendt flere MLA-anmodninger til Ungarn og udstedt EAWs til både Ungarn og Bulgarien.

I kølvandet på koordineringsmødet overvågede og fremmede Eurojust fuldbyrdelsen af ungarske MLA-anmodninger afsendt til Serbien, Slovakiet og Italien for at indsamle relevante informationer og beviser til sagen. Der opstod en juridisk forhindring vedrørende dataopbevaring, da der blev sendt en ungarsk MLA-anmodning om telekommunikationsdata til Slovakiet. Grundet CJEU's omstødelse af datalagringsdirektivet i 2015 var der ingen datalagringslovgivning i kraft i Slovakiet på tidspunktet for hændelsen. Efter at en ny slovakisk lovgivning med en tilbageholdelsesperiode på seks måneder var trådt i kraft, i januar 2016, var de nationale myndigheder, med hjælp fra Eurojust, i stand til at sikre rettidig gennemførelse af anmodningen.

For at undgå eventuelle kompetencekonflikter, som kunne opstå, hvis flere forskellige parallelle efterforskninger var i gang, og der var blevet udstedt arrestordrer, sikrede Eurojust, at der blev aftalt en effektiv sagsstrategi. Grundet OCG'ens udbredte aktiviteter var en opdeling af opgaverne nødvendig for at sikre vellykkede retsforfølgelser. Da efterforskningerne viste, at de formodede mord og den formodede menneskesmugling havde fundet sted på ungarsk territorium, blev det drøftet at overflytte retssagen fra Østrig, eftersom det ville fremme sagens effektivitet og soliditet, hvis retssagen mod medlemmerne af OCG'en blev samlet i én medlemsstat. Den parallelle efterforskning fortsatte indtil november 2015, hvor overflytningen af sagen fra Østrig fandt sted, og hvor de ungarske myndigheder påtog sig at retsforfølge alle aspekter af sagen. Til det formål blev bevismateriale indhentet i Østrig, herunder ekspertudtalelser, obduktioner og DNA-prøver, fremlagt til brug i den ungarske retssag. Samtidig overførte Østrig retsforfølgningen af en anden forbundet sag, til de ungarske myndigheder. De tyske myndigheder skulle retsforfølge medhjælperne, som blev anholdt i Tyskland. For at hjælpe de tyske myndigheder med at skelne mellem chaufførerne og arrangørerne i OCG'en forsynede de ungarske myndigheder deres tyske kolleger med de juridiske bestemmelser, der blev lagt til grund for sigtelserne i Ungarn. Ved udgangen af 2016 havde både de ungarske og tyske retssager nået det forberedende stadium.

på identificering, registrering og screening af migranter. Eurojust er ikke fysisk til stede ved brændpunkterne, men har oprettet særlige retlige kontaktpunkter i Grækenland og Italien, for at støtte brændpunktssområderne, og for at kunne lede relevante oplysninger og sager til Eurojusts nationale kontorer til retlig opfølgning og koordinering på EU-niveau.

Temagruppen om menneskesmugling blev oprettet i 2015 og yder bistand til praktikere beskæftiget med ISS på tværs af landegrænser. Eurojust har udarbejdet analyser af national retspraksis vedrørende IIS og lignende lovovertrædelser i Spanien, Italien og Frankrig, idet man har afdækket retlige og praktiske udfordringer ved efterforskning og retsforfølgning, ligesom man har identificeret bedste praksis. Eurojust indsamler oplysninger om gældende national lovgivning angående IIS og lignende lovovertrædelser i medlemslande og vurderer lovgivningens fordele og ulemper med henblik på at bistå praktikere med at udvikle effektive anklagestrategier. Eurojust ydede desuden bistand til Kommissionen ved vurderingen af EU-lovgivning mod medvirken til ulovlig migration, den såkaldte "smuglerpakke", i form af bidrag fra anklagemyndighedens perspektiv.

I februar afholdt Eurojust det taktiske møde *Judicial challenges arising from illegal immigrant smuggling*. Deltagerne tilvejebragte en oversigt over operationelt samarbejde mellem europæiske partnere i kampen mod IIS, samt erfaringer fra kontaktpunkter og retsmedsmand udstationeret som forbindelsespersoner i andre medlemsstater, såvel som ved brændpunkter i Italien og Grækenland. Fokus lå på informationsdeling, indsamling af bevismidler og anerkendelse af bevismidler, samt på andre praktiske anliggender vedrørende retligt samarbejde. Man diskuterede desuden spørgsmål vedrørende oversættelse og tolkning, hvilket giver nationale myndigheder store vanskeligheder, for eksempel med at finde certificerede og pålidelige oversættere og tolke til sjældne talte sprog og dialekter brugt af migranter og smuglergrupper, herunder de høje udgifter forbundet hermed og det omfattende bevismateriale. I et tilfælde, som blev diskuteret ved mødet, kunne en anklager ikke bruge bevismateriale (telefonaflytninger) fra et andet medlemsland, da en oversættelse ville have medført betydelige omkostninger, hvilket der ikke var midler til. Manglende midler til oversættelse af en 350 sider lang tilbageholdelsesordre var også en faktor i en kompliceret IIS-sag, som var registreret hos Eurojust. Oversættelsen var afgørende, for at man kunne indlede efterforskning i deres jurisdiktioner. Dette resulterede i, at ikke alle medlemsstater indledte efterforskning. En rapport om mødets udfald blev offentliggjort som EU-dokument 9456/16.

I april, samlede Eurojust jurister og tjenestemænd ved de retshåndhævende myndigheder, fra Frankrig, Storbritannien, Belgien og Holland, til et operationelt møde om IIS i Nordsøregionen. Deltagerne understregede behovet for at

forbedre informationsdelingen, for at lette den finansielle efterforskning fokuseret på beslaglæggelse af det betydelige overskud, som indtjenes ved smugleri, for at øge opmærksomheden omkring brugen af forfalskede offentlige dokumenter og for at øge overvågningen på tværs af landegrænser for bedre at kunne kortlægge smuglerierne og oparbejde mere overbevisende straffesager.

Eurojust fortsatte med at arbejde mod et øget operationelt samarbejde med tredjelande og med andre institutionelle partnere, og deltog i Kommissionens kontaktgruppe af EU-agenturer vedrørende smugling af migranter.

En højtstående EUNAVFOR MED-delegation besøgte Eurojust i juli, hvor den diskuterede dens aktiviteter med kollegiet, udvekslede synspunkter vedrørende retlige aspekter og kvaliteten af informationsdeling og undersøgte mulighederne for at styrke deres gensidige forhold yderligere inden for rammerne af memorandummet underskrevet i oktober 2015. Der blev jævnligt afholdt møder med Europol for at diskutere deltagelsen i højt prioriterede sager og fremskridt vedrørende JOT MARE. Eurojust deltog i aktiviteterne under EMPACT FII (medvirken til ulovlig immigration).

2.1.4 THB

Eurojust øgede sin støtte til national efterforskning og retsforfølgelse af menneskehandel. Eurojust registrerede 93 sager og afholdt 33 koordineringsmøder. For første gang blev to latinamerikanske lande, Colombia og Paraguay, involveret i sager som anmodningsmodtagende lande. Der blev konstateret en betydelig stigning i brugen af JITS: 32 JITS var aktive i THB-relaterede sager (21 i 2015), hvoraf 19 var nyetableret i 2016.

Eurojust kobled sin operationelle støtte sammen med strategiske aktiviteter, for at fremme effektiviteten af internationalt juridisk samarbejde, og til at styrke sit partnerskab med andre EU-institutioner og -agenturer med henblik på at strømline handlinger og optimere ressourcer i kampen mod THB.

I juni besøgte EU-koordinatoren for bekæmpelse af menneskehandel Eurojust, for at drøfte betydningen af den nationale lovgivning, som kriminaliserer de endelige forbrugere af tjenesteydelser eller aktiviteter, som er resultat af udnyttelsen af ofre for menneskehandel, som omhandlet i artikel 18 i direktivet mod menneskehandel 2011/36/EU. Over for kollegiet fremlagde hun desuden resultaterne af Kommissionens rapport, om de fremskridt, der er sket inden for THB, samt *Study on case law relating to THB for labour exploitation*, som blev offentliggjort i oktober 2015.

Eurojust gav sine inputs til EU's post-2016 *Strategy on Trafficking in Human Beings*, som er efterfølgeren til *EU Strategy towards the eradication of trafficking in human beings 2012-2016*. Eurojust udpegede følgende prioriteter: fremme

af juridisk samarbejde i grænseoverskridende sager om THB, herunder samarbejde med tredjelande, udforskning af forbindelser mellem THB og ISS og øget opmærksomhed over for kendetegn ved THB-sager, der har med børn at gøre.

Eurojust støttede projektet *TeamWork! Strengthening multidisciplinary cooperation against trafficking for labour exploitation* og var ordstyre ved workshoppen *Prosecuting THB for labour exploitation*. Som resultat heraf, blev der lavet en vejledning i tværfagligt samarbejde mod THB til udnyttelse af arbejdskraft, hvori der opfordres til brug af den støtte, som Eurojust kan give anklagere, som har med grænseoverskridende THB-sager at gøre.

Eurojust bidrog ligeledes til en rapport, som var et resultat af en JHA Agencies Networks ekspertworkshop, afholdt af FRA i april, som omhandler ofre for grov organiseret kriminalitet, *How can JHA agencies improve the impact of their work relating to victims of serious and organised crime?* Eurojust lagde vægt på vigtigheden af at beskytte, ikke blot ofre for THB, men også deres familier i deres hjemlande, samt på at øge anklagernes opmærksomhed omkring ofre.

2.1.5 Bedrageri

Bedragerisager udgør det største antal registrerede sager (654), som inkluderede koordineringsmøder (44), koordineringscentre (5) og JITs (35, hvoraf ni var nyetablerede). Eurojust støttede nationale myndigheder ved at levere ekspertise, især inden for bekæmpelse af momssvindel og skatteforbrydelser, samt sikring af IPR.

Momssvindel (såkaldte "momskarruseller") er særlig komplicerede og involverer svigagtige handelsfolk, som importerer og eksporterer varer uden moms imellem forskellige medlemsstater. For hvert led i denne svigagtige handel, pålægges der moms (nogle gange op til 25 %), hvorefter de virksomheder, der er involveret i karrusellen forsvinder. Den endelige eksportør anmoder om en tilbagebetaling af moms fra staten, og forsvinder dernæst selv.

Samarbejdet med interessenter og institutionelle samarbejdspartnere fortsatte. I juli underskrev Eurojust og EU's IPR-kontor (EUIPO), tidligere kendt som Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (OHIM) et aftalememorandum om at udvide det eksisterende vellykkede samarbejde til at støtte europæiske anklagere, som arbejder med sager om brud på IPR. Dette aftalememorandum muliggør yderligere udvikling af specifikke samarbejdsprojekter, såsom fælles seminarer, uddannelse og efterretninger til støtte for anklagere. Derudover styrker dette aftalememorandum EIPPN's kapacitet.

I oktober afholdte Eurojust i samarbejde med det slovakiske formandskab det taktiske møde *Judicial Cooperation in Tax Crime Matters* med deltagelse af højtstående anklagere specialiseret i bekæmpelse af bedrageri fra medlemsstaterne, Schweiz og USA (se afsnit 4.2).

Eurojust deltog ved Europa-Parlamentets offentlige høring *Anti-money laundering and tax evasion: Who assures compliance with the rules and enforces them?*, som blev afholdt i november.

Eurojust blev medlem af interessenterne's rådgivende organ for den koordinerede koalition inden for IPR, som blev oprettet ved Europol i juli 2016, med det formål at samle interessenterne fra offentlige og private sektorer og skabe synergier mellem de tiltag, der bliver gjort af forskellige enheder, der er involveret i kampen mod IPR-forbrydelser.

2.1.6 Korruption

Korruption underminerer tilliden til de offentlige og private sektorer. Eurojust er fast besluttet på at støtte medlemsstaternes anklagemyndigheder og retlige instanser, i deres bestræbelser på at bekæmpe korruption, og påtog sig 74 sager om korruption, afholdte 15 koordineringsmøder og støttede to JITs, hvoraf den ene var nyoprettet.

Strategi vedrørende korruptionssager aftalt på et niveau II-møde

En spansk efterforskning af korruption og dertilhørende hvidvask af penge i internationale handelstransaktioner blev indledt i 2013 efter en MLA-anmodning fra Luxembourg, som viste tegn på, at nogle af de kriminelle handlinger i den pågældende medlemsstat kunne have været styret fra Spanien. De illegale aktiviteter involverede offentlige institutioner i Angola, samt offentlige og private virksomheder i Spanien. Forbrydelserne blev formodentlig begået af ledere af en spansk offentlig virksomhed, som havde til opgave at levere køretøjer, uniformer og andre forsyninger til det nationale politi i Angola. I 2014 lukkede undersøgelsesdommeren i Luxembourg formelt sagen og overdrog den til de spanske myndigheder som en spontan udveksling af information under Artikel 7 i konventionen om gensidig retshjælp i straffesager fra 2000.

Undersøgelserne i Luxembourg og Spanien havde afsløret, at de angolanske myndigheder havde betalt mere end 150 millioner euro til den spanske virksomhed via en bankkonto i Kina. Imidlertid havde det pågældende

spanske firma kun leveret politiforsyninger til Angola til en værdi af ca. 50 millioner euro. De resterende 100 millioner euro formodedes at være anvendt i strid med deres formål af personer i Angola og Spanien. De mistænkte lavede et netværk af bankkonti og skuffeselskaber i Angola, Europa og Asien med henblik på at skjule de stjålne pengemidlers endelige destination efter et klassisk mønster for hvidvask af penge i på hinanden følgende stadier: placering, tilsløring og integration.

Med henblik på at indsamle vidneforklaringer og informationer om bankkonti anvendt i Angola sendte de spanske myndigheder en MLA-anmodning til Angola i februar 2015, med udgangspunkt i De Forenede Nationers konvention mod korruption af 2003. Eftersom banker og individuelle personer i forskellige europæiske lande formodedes at være involveret i forbrydelserne, tog de spanske myndigheder kontakt til Eurojust i juni 2015, i første omgang for at få informationer om status for gennemførelsen af de MLA-anmodninger, som tidligere var udstedt til Luxembourg, Belgien og Schweiz i henhold til OECD's konvention om bekæmpelse af bestikkelse af udenlandske offentligt ansatte i forbindelse med internationale handelstransaktioner.

Det spanske nationale kontor afholdt et niveau II-møde med det belgiske nationale kontor og den schweiziske forbindelsesanklager med henblik på at indgå en aftale om en samarbejdsstrategi. Det resulterede i, at Eurojust fremmede hurtig gennemførelse af flere MLA-anmodninger til Schweiz og Belgien med henblik på at indhente oplysninger om bankkonti i de mistænkte navne og øjeblikkeligt at indefryse disse konti. I takt med at sagen skred frem og mere bevismateriale blev indhentet, udstedte Spanien en MLA-anmodning til Frankrig, Italien, Portugal og Storbritannien i oktober 2015. Med henblik på at vurdere behovet for yderligere samarbejde fremlagde Eurojust en analyse af det anvendte mønster for hvidvask af penge og de involverede mistænkte, foruden en oversigt over status for gennemførelsen af anmodningerne.

Eurojust hjalp de spanske myndigheder, da en supplerende MLA-anmodning til Angola blev afsendt, hvori de angolanske myndigheder blev bedt om at indlede straffesager mod fire mistænkte. Med henblik på at fremme fuldbyrdsel af de indledende og supplerende MLA-anmodninger anbefalede det portugisiske nationale kontor assistance fra den angolanske anklagemyndighed, som er kontaktpunkt for internationalt retligt samarbejde for Fællesskabet af Portugisisktalende Lande (CPLP). Denne indsats førte til et vellykket samarbejde med de angolanske myndigheder, og i oktober 2016 var anmodningerne blevet fuldbyrdet.

Som et resultat af vellykkede undersøgelser og internationalt retligt samarbejde gennem Eurojust, blev der i Spanien i 2016 indledt sager mod en række af de mistænkte.

Med henblik på at informere potentielle operationelle partnere om Eurojusts arbejde på korruptionsområdet, var Eurojust vært for repræsentanter fra korruptionsjægnernetværket, samt to ukrainske myndigheder; det nationale bureau, hvilket er en retshåndhævende myndighed med ansvar for efterforskning af korruptionsforbrydelser begået af ledende statslige medarbejdere under dets jurisdiktion, og anklagemyndighedens særlige antikorrupsionsenhed, der har ansvar for retsforfølgelse af sager, som det nationale bureau efterforsker.

Eurojust har deltaget som observatør ved Camden Asset Recovery Inter-Agency Network (CARIN) og ved Asset Recovery Offices Platform (ARO) siden henholdsvis 2004 og 2008.

2.1.7 Narkotikasmugling

Eurojust behandlede et betydeligt antal sager om narkotikasmugling (254), som inkluderede koordineringsmøder

(41), koordineringscenter (1), og JITs (24, hvoraf 13 var nyetablerede). Eurojust arbejdede tæt sammen med institutionelle samarbejdspartnere om styrkelse af medlemsstaters mulighed for effektivt at give sig i kast med voksende trusler på området for nye psykoaktive stoffer (NPS) og kontrollerede leverancer.

I november udgav Eurojust og EMCDDA en rapport med titlen *New psychoactive substances in Europe: legislation and prosecution – current challenges and solutions*. Rapporten skal hjælpe nationale myndigheder, som står over for en hurtig udvikling på det europæiske marked for NPS, hvilket har udfordret dem til at finde passende og effektive kontrolforanstaltninger. Rapporten kombinerer Eurojusts operationelle erfaring med narkotikarelateret grænseoverskridende retsforfølgelse og analyse af EU-Domstolens afgørelse af 10. juli 2014 om lægemidler (Forenede sager C-358/13 og C-181/14) med EMCDDA's narkotikaovervågning og analytiske kapaciteter.

Eurojust rådgiver nationale myndigheder om, hvordan de oplysninger, som er opsamlet i forbindelse med en kontrolleret leverance, forvandles til beviser, og fremmer udvekslingen af informationer og dokumenter på baggrund af MLA-anmodninger. I oktober 2015 afholdt kollegiet en temadrøftelse om juridiske krav og operationelle spørgsmål i forbindelse med kontrollerede leverancer (se [Eurojust Annual Report 2014](#), s. 60). Eurojust fortsatte samarbejdet med Europarådet og Europol om udpegning af mulige synergier og delte sin rapport *Legal and Operational Issues Identified by Eurojust in Controlled Deliveries* inden for de relaterede EMPACT-projekter. Eurojust bidrager til udarbejdelsen af en håndbog, som forventes offentliggjort i 2017, om kontrollerede leverancer, hvilket er et initiativ ledet af Pompidougruppen i Europarådet.

2.1.8 Organiseret berigelseskriminalitet begået af MOCG'er

Kategorien om OPC, begået af mobile organiserede kriminelle grupper (MOCG'er), dækker en bred vifte af handlinger såsom motorkøretøjskriminalitet, metalttyveri, lomme-tyveri, røveri og serieindbrud. Eurojust bidrog med støtte i 199 sager, 19 koordineringsmøder og 12 JITs, hvoraf fire var nyetablerede. Eurojust organiserede to koordineringscentre, som handlede om motorkøretøjskriminalitet.

Et tre år langt program, udviklet i samarbejde mellem Eurojust og Spanien, inden for rammerne af en operation, inden for EMPACT-projektet om OPC, mundede ud i et seminar i juni, arrangeret af Eurojust. Ved seminaret deltog eksperter i efterforskning og retsforfølgelse af OPC'er, her-

under repræsentanter fra nationale juridiske og retshåndhævende myndigheder fra medlemsstaterne, Norge og Island, Kommissionen, CEPOL og Europol. Målet med seminaret var at øge opmærksomheden blandt retshåndhævende medarbejdere, anklagere og dommere om de unikke aspekter der er ved efterforskning og retsforfølgelse af OPC'er og MOCG'er, at udveksle synspunkter om mulige huller i lovgivningerne og praktiske vanskeligheder, og at identificere bedste praksis.

Den endelige rapport, som blev udgivet i december, sammenfattede drøftelser og resultater, såvel som konklusioner fra det tre år lange program. Rapporten konkluderede, at selvom der ikke forekommer betydelige huller i lovgivningen, som påvirker OPC-efterskningen og retsforfølgelsen, bør nationale myndigheder gå deres nuværende praksis og strategier efter, især i forhold til ressourcer og metoder brugt i komplekse efterforskninger af andre grove forbrydelser (f.eks. retsmedicinsk bevismateriale (DNA) eller specielle efterforskningsteknikker (f.eks. aflytning af telekommunikation)) og øge det internationale samarbejde, herunder med Eurojust og EJN.

2.1.9 PIF-forbrydelser

Eurojusts operationelle støtte til sager om forbrydelser, som direkte eller indirekte påvirker eller kan påvirke EU's finansielle interesser (PIF-forbrydelser) forblev på samme niveau som i 2015, med 11 koordineringsmøder og fem JITs, hvoraf en var nyetableret, selv om antallet af PIF-sager registreret i 2016 faldt fra 69 til 41. I Eurojusts statistikker er momssvig behandlet som en særskilt kategori.

2.2 Eurojusts sagsbehandling om mafialignende kriminelle organisationer

Siden 2012 har mere end 145 Eurojust-sager haft med italienske mafialignende OCG'er at gøre, såsom Cosa Nostra, Camorra og 'Ndrangheta. Sagsarbejdet ved Eurojust bekræfter den transnationale dimension af de italienske mafialignende OCG'er, som i årenes løb har sammenlagt deres globale partnerskaber med andre kriminelle grupper verden over, og som især er aktive inden for narkotikasmugling og hvidvask af penge.

Ud over hvidvask, i udlandet, af udbyttet af kriminelle handlinger i Italien, har disse OCG'er omfattende infiltreret den legitime økonomi i mange medlemsstater, såsom Spanien (især foretrukket af den italienske Camorra), Nederlandene, Rumænien, Frankrig, Tyskland og Storbritannien, blandt andet i kraft af tilstedeværelsen af farlige italienske flygtninge i disse medlemsstater, såvel som deres netværk af samarbejdspartnere og hjælpere. Den slags infiltreringer udføres typisk direkte af OCG'ernes samarbejdspartnere eller via stråmænd i form af ejendomsinvesteringer og delta-

gelse i offentlige eller private udbud, især inden for byggesektoren, offentlig anlægsvirksomhed og affaldshåndtering. Ifølge italiensk straffelovgivning er "deltagelse i kriminelle organisationer" en forbrydelse i sig selv og kan straffes med lange fængselsdomme i henhold til artikel 416 og 416 a i den italienske straffelov, som krævet i artikel 2 i Rådets rammeafgørelse 2008/841/RIA vedrørende kampen mod organiseret kriminalitet. Imidlertid er det ikke alle medlemsstater, der har vedtaget lignende love til kriminalisering af "deltagelse i kriminelle organisationer" som en særskilt forbrydelse. I det omfang de har gjort det, er omfanget af anvendelsen og strafudmålingen særdeles varierende, hvilket også gælder muligheden for og kravene til brugen af særlige efterforskningsteknikker såsom aflytning.

Erfaring viser, at tilstedeværelsen af forskelligartede juridiske definitioner og manglen på noget tilsvarende til artikel 416 a i den italienske straffelov, er årsag til store juridiske og operationelle forhindringer for effektivt retligt samarbejde.

Eurojust har givet støtte til vellykkede operationer ved at identificere retlige udfordringer og foreslå løsninger derpå, herunder fremme af brugen af JITs, med hensyntagen til de forskellige juridiske rammer og tilgange til retsforfølgelse over for italienske OCG'er, der findes på det nationale niveau. De italienske myndigheder har, med støtte fra det italienske kontor ved Eurojust, informeret de forskellige partnere i medlemsstaterne, som er berørt af den konkrete trussel, der udgøres af de italienske mafialignende OCG'er, som er aktive på deres territorium, og har desuden ydet bistand ved identificering og indsamling af bevismateriale om de forbrydelser, som er forudsætningen for denne trussel (hyppigt hvidvask af penge), og har drøftet og aftalt koordinerede aktionstiltag til opløsning af disse grupper ved brug af specielle efterforskningsteknikker såsom aflytning og, i den senere tid, JITs. Flere sager, der er registreret af det italienske nationale kontor, er igangværende. Et eksempel på en sag, der blev vellykket støtte af Eurojust, viser udfordringerne.

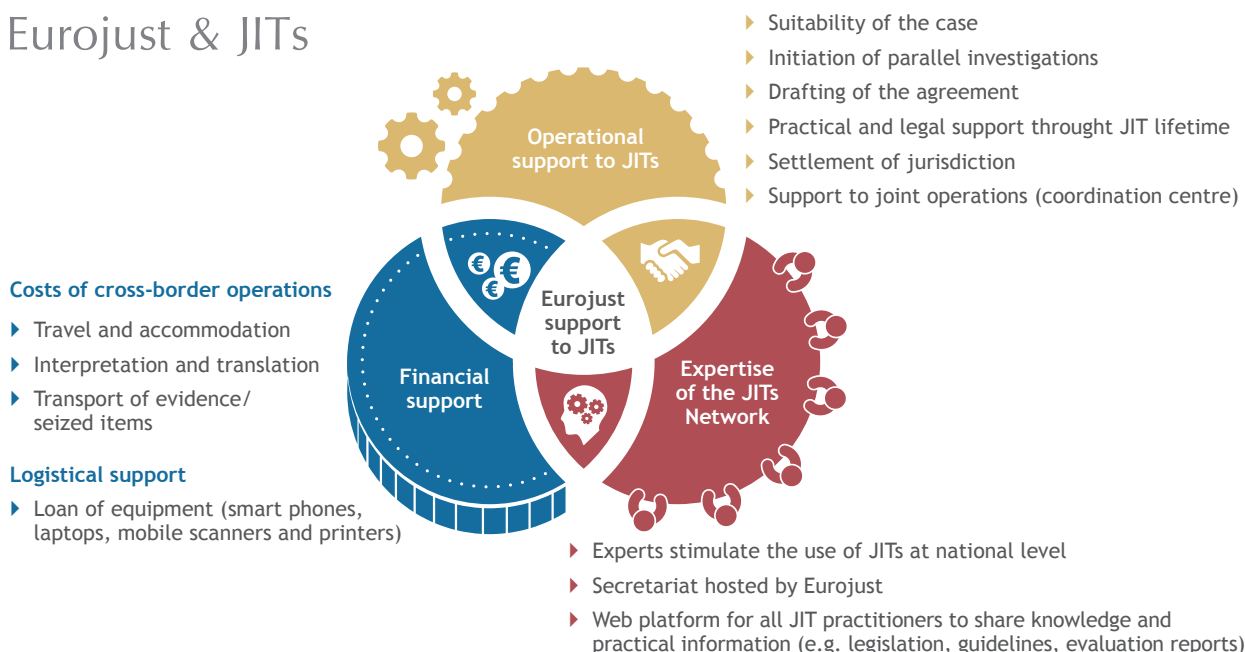
En italiensk efterforskning af en OCG med tilknytning til Camorraen involverede handel med mange typer af forfalskede varer (f.eks. elektriske generatorer, motorsave, slagboremaskiner og tøjvarer). De ulovlige produkter blev fremstillet i Kina og forfalskede etiketter, fra kendte mærker, blev sat på varerne i Italien. Varerne blev distribueret i hele verden via havnen i Napoli. Herudover, levede de elektroniske varer og værktøjer, som OCG'erne handlede med, ikke op til EU's sikkerhedsstandarder. Den kriminelle aktivitet var yderst profitabel (f.eks. blev en elektrisk generator, produceret i Kina for EUR 35 solgt for EUR 400, hvor-

imod den ægte mærkevare ville have kostet EUR 1.250). OCG'en havde base i området omkring Napoli, men dens ulovlige aktiviteter bredte sig over mere end 20 lande i Europa, samt Australien og Island.

Eurojusts koordineringsarbejde hjalp de italienske og andre nationale myndigheder med at rekonstruere OCG'en og finde frem til en fælles forståelse af, hvordan den opererede på det nationale niveau. Der var enighed om en fælles operationel strategi og koordinerede tiltag. Strategien havde fokus på at åbne og gennemføre nationale efterforskninger af hvidvask af penge, parallelt med den oprindelige efterforskning af deltagelse i mafialignende OCG'er, der blev udført i Italien. Eurojust støttede parallelle nationale efterforskninger og gennemførelsen af mere end 30 italienske MLA-anmodninger. Den vellykkede afslutning på aktionerne, som blev koordineret via Eurojust med analytisk støtte fra Europol, kulminerede med samtidige aktioner i syv medlemsstater (CZ, DE, ES, FR, IT, SE, UK), hvilket resulterede i anholdelsen af 67 personer, ransagning af 143 lagerhaller og konfiskering af mere end 800 tons forfalskede varer og beslaglæggelse af aktiver for mere end EUR 11 millioner.

Eurojust noterede sig Europa-Parlamentets beslutning af 25. oktober 2016 om bekæmpelse af korruption og opfølgning på CRIM-resolutionen, der opfordrer Kommissionen til at indsende en rapport til vurdering af gennemførelsen af Rådets rammeafgørelse 2008/841/RIA vedrørende bekæmpelsen af organiseret kriminalitet.

Eurojust & JITs

Operation Avalanche – et dybere indblik

De væsentligste trusler

Der indledtes i 2012 en tysk efterforskning af en OCG ved navn Avalanche, som var involveret i malware, phishing og spam, efter en bølge af krypteret ransomware inficerede et betragteligt antal computersystemer og blokerede brugernes adgang. Efterforskningen afdækkede tilstedeværelsen af en yderst raffineret teknisk infrastruktur, som blev brugt til at inficere millioner af computersystemer til privat og arbejdsmæssig brug med malware (fx bank-trojanere og ransomware), hvilket gjorde, at forbryderne, i OCG'en, var i stand til at aflæse adgangskoder til netbanker og e-mails.

Med disse oplysninger kunne forbryderne foretage bankoverførsler fra ofrenes konti. Udbyttet blev videresendt til forbryderne via en infrastruktur, som var specifikt designet til at sikre udbyttet af de kriminelle handlinger. Ud over at lancere og administrere massive globale malwareangreb blev Avalanche-netværket brugt til rekrutteringskampagner for muldyr (personer der hvidvasker penge for IT-kriminelle). Infrastrukturen i Avalanche var bygget til at være aldeles modstandsdygtig over for fjernelse og retshåndhævende tiltag (ved hjælp af den såkaldte "double fast-flux"-teknologi).

Eurojust og Europol

Behovet for bredt internationalt samarbejde opstod i 2015. Den tyske anklagemyndighed og retshåndhævende myndigheder kontaktede Eurojust og Europol og bad om støtte. Selv om der på daværende tidspunkt var indledt visse aktioner mod dele af netværket, var omfattende samarbejde endnu ikke etableret, og gerningspersonerne var heller ikke blevet identificeret.

Der blev afholdt en række operationelle møder og koordineringsmøder hos Eurojust og Europol i tæt samarbejde mellem de to institutioner, hvor et stort antal medlemsstater og tredjelande, herunder USA og Aserbajdsjan, fandt sammen. Forud for det endelige koordineringsmøde, blev der afholdt et niveau II-møde hos Eurojust, med en mindre gruppe lande, der ikke ville være til stede ved det efterfølgende koordineringsmøde, og hvor der som noget ganske særligt deltog tyske og amerikanske anklagere og

Eurojust støttede de involverede retslige myndigheders arbejde ved at anskueliggøre de retlige krav til at udføre de nødvendige indgreb samt facilitere udarbejdelse og rettidig gennemførelse af anmodningsskrivelser.

EC3 støttede undersøgelsen ved at levere sikker udveksling af information, dybdegående analyser og avanceret digital efterforsknings-teknik og ved at fremme samarbejde mellem retshåndhævende myndigheder og private samarbejdspartnere.

retshåndhævende medarbejdere. De operationelle møder og koordineringsmøderne havde til hensigt at planlægge en global fælles aktionsdag og afklare de retlige spørgsmål og koncepter, der havde relation til denne form for cyberkriminalitet.

Virkning

Infrastrukturen Avalanche havde været i brug siden 2009 og var skyld i skader for et beløb svarende til anslået EUR 6 millioner i koncentreret cyberangreb på onlinebanksystemer i Tyskland alene. Derudover blev de økonomiske tab, knyttet til malwareangreb udført af Avalanche-netværket, vurderet til at udgøre hundredvis af millioner euro på verdensplan, selvom præcise beregninger var vanskelige at udføre, på grund af det store antal malwarefamilier, som blev kontrolleret via platformen. I første omgang regnede man med en aktionsdag i 2015. Denne aktionsdag blev udsat til slutningen af 2016, for at identificere gerningspersonerne, i tæt samarbejde med de amerikanske myndigheder.

Selv om der indledningsvis var tvivl om suverænitets-spørgsmålet, fordi de servere, der skulle lukkes ned, lå i forskellige jurisdiktioner, blev dette spørgsmål løst, via drøftelser blandt de relevante myndigheder. Derudover blev der stillet spørgsmål ved, om det ville være muligt at beslaglægge såkaldt ufødte domæner, under flere deltagende landes lovgivning. Eurojusts udstationerede nationale ekspert på området for cyberkriminalitet kunne informere de nationale myndigheder om, at problemet ikke ville opstå i dette tilfælde, eftersom status på de pågældende domæner ville ændres fra ufødt til født, inden aktionerne fandt sted. Vedkommendes rolle som ekspert over for de nationale kontorer og nationale myndigheder fortsatte i løbet af hele efterforskningen. Ydermere sørgede vedkommende for kontaktoplysninger på juridiske myndigheder i lande uden for Eurojusts kontaktnetværk.

Den private sektor

Det blev indledt et samarbejde med en række partnere fra non-profit-sektoren og fra den private sektor med henblik på at gøre det muligt at analysere mere end 130 TB

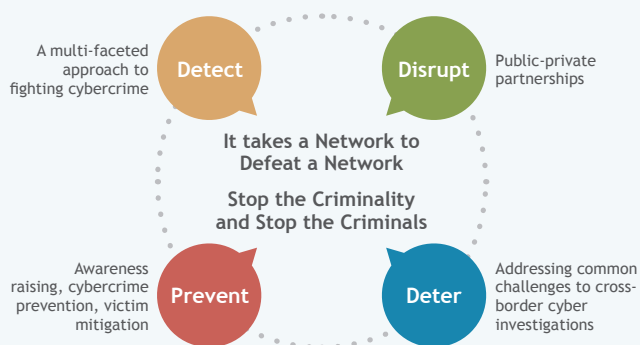
indhentet data og identificere botnettets serverstruktur, hvilket førte til nedlukning af serverne og hele forbryder-netværkets sammenbrud. Blandt samarbejdspartnerne var det tyske *Fraunhofer-Institut für Kommunikation, Informationsverarbeitung und Ergonomie*, Shadowserver Foundation, Registrar of Last Resort samt Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN). Andre samarbejdspartnere, såsom INTERPOL og det latinamerikanske net for internationalt retligt samarbejde (IberRed) spillede også en vigtig rolle, især i forberedelserne til den fælles aktionsdag. IberRed agerede som forbindelse til spansk-talende lande, hovedsageligt i Sydamerika.

Resultater

På aktionsdagen i november 2016 var Europol vært for en kommandostation, hvor Eurojust deltog og gav umiddelbar støtte til de retslige myndigheder, som var med til aktionsdagen. På kommandostationen arbejdede den tyske anklager og politimedarbejdere sammen med repræsentanter fra de involverede lande og samarbejdspartnere fra det private erhvervsliv, for at sikre, at en operation af denne størrelse blev vellykket. Denne verdensomspændende indsats for at lukke netværket ned, involverede altafgørende støtte fra anklagere og efterforskere fra 29 lande.

Som et indledende resultat blev fem personer anholdt, 37 steder blev ransaget, og 39 servere blev beslaglagt. Der blev lokaliseret ofre for malwarevirus i over 180 lande. Derudover blev 221 servere sat offline ved hjælp af meddelelser om misbrug, der blev afsendt til de forskellige udbydere af webhosting. Over 800.000 domæner med forbindelse til den kriminelle infrastruktur blev "sinkholed",

og der blev oprettet dedikerede hjemmesider, hvor igennem offentligheden kunne deltage i at fjerne malware fra deres computere og forhindre yderligere ulovlig adgang til dem.

Erfaringer

Der blev sparet både tid og penge takket være de fælles møder mellem Eurojust og Europol, hvis tætte samarbejde sikrede de involverede lande hjælp til deres efterforskning.

Denne indsats viste, at kun når private og offentlige enheder samarbejder, kan store og komplicerede kriminelle netværk ødelægges. Cyberkriminalitet er i sandhed et globalt fænomen, som kræver samarbejde mellem myndigheder, hvilket til tider sikres mest effektivt ved at aktivere regionale netværk af praktikere.

Bag enhver vellykket Cyberkriminalitet, ligger der en forretningsmodel. Ved at målrette indsatsen mod Avalanches forretningsmodel og ved at udtænke måder at forstyrre gerningspersonerne og deres tekniske infrastruktur på, samt ved at identificere og støtte ofrene, blev et af de senere års mest raffinerede kriminelle onlinenetværk effektivt lukket ned. Indsatserne gav værdifuld indsigt i den cyberkriminelle forretningsmodel. Samtidig vil den tillid, som blev opbygget blandt de samarbejdende offentlige og private aktører, vise sig at være uvurderlig som ressource i den kommende tids kamp mod cyberkriminalitet. Siden aktionsdagen har tilgangen i sagen været betragtet som bedste praksis blandt efterforskere og anklagere inden for cyberkriminalitet.

Ledende anklager, **Frank Lange**, udtaler:

Det at have adgang til troværdigt og gnidningsfrit internationalt samarbejde, hinsides de traditionelle måder at få retlig bistand på, var afgørende for Avalanche-projektets succes. Eurojust og EC3 spillede en vigtig rolle for at skabe et godt samarbejdsklima mellem de juridiske repræsentanter og politiet. Organiseringen af koordineringsmøder hos Eurojust og operationelle møder hos Europol, foruden den yderligere støtte i form af videresending af informationer og anmodningsskrivelser til rette vedkommende, lagde grunden til et i sandhed grænseoverskridende samarbejde. Det er vi meget taknemmelige for.

Eurojusts samarbejdspartnere

3.1 Samarbejde med Europol

Samarbejdet blev styrket gennem arbejdet i Eurojust-Europol Steering Committees on Operational Matters and on Strategic Matters, hvor en række emner blev drøftet, herunder Eurojusts støtte til Europol Focal Points og Joint Action Days 2016, CARIN-spørgeskemaet om ikke-domsbaseret konfiskation, databevaringsprojekter, finansiering af JITs og udvekslingsprogrammet. Den fælles årsrapport fra 2015 blev indgivet til Rådet og Kommissionen den 19. maj.

Eurojust undersøger for tiden, hvilke tiltag der skal til for at bygge bro mellem Eurojust og Europol-centrene. Ved et højniveau møde mellem Eurojust og Europol blev der givet støtte til at indsætte repræsentanter for Eurojust ved ECTC og ved EMSC, i kølvandet på det gode eksempel, som udgøres af Eurojusts udstationerede nationale ekspert inden for cyberkriminalitet hos EC3.

Informationer om planlagte operationelle møder hos Europol og koordineringsmøder hos Eurojust blev fortsat udvekslet regelmæssigt. Europol deltog i 87 koordineringsmøder.

Eurojust bidrog til de aktiviteter, som blev gennemført inden for rammerne af OAP'erne på samtlige prioriterede kriminelle områder inden for EMPACT samt fokusområderne. Eurojust deltog som leder, medleder og som deltager i aktionergennemført med henblik på at intensi-

vere koordineret efterforskning og retsforfølgelse inden for OAP'er og identificere retlige udfordringer og bedste praksis. Kollegiet besluttede at effektivisere den rolle og opgavefordeling, som dets kontaktpunkter havde i forhold til fokusområderne, ved at afstemme dem med den nye struktur i Europol og med Eurojusts operationelle og strategiske prioriteter.

Eurojust fik formel tilknytning til APATE (bedrageri) og HYDRA (terrorisme inspireret af islamistisk religion), således at det samlede antal sagsmapper hos Europol, der støttes af Eurojust, nu udgør 25.

Eurojust bidrog til de strategiske produktioner *Serious Organised Crime Threat Assessment* (SOCTA), som er planlagt til at blive offentliggjort i 2017, samt afsnittet med titlen Domme og strafudmålinger samt det dertilhørende statistiske bilag til dokumentet *Terrorism Situation and Trend Report* (TE-SAT).

På initiativ af det nederlandske formandskab for Europol's bestyrelse blev der i december afholdt et fællesmøde mellem bestyrelsen og kollegiet i Eurojust for at drøfte fælles overvejelser om samarbejde, fremme en bedre forståelse af Eurojusts og Europol's respektive mandater og for at forstærke komplementariteten med henblik på bedre at kunne tjene de nationale myndigheder.

3.2 Samarbejde med OLAF

Eurojusts og OLAF's fælles bestræbelser på at modarbejde bedrageri og andre forbrydelser, som påvirker Den Europæiske Unions økonomiske interesser, fortsatte og satte fokus på behovet for en effektiv tilgang med flere involverede agenturer til grænseoverskridende sager, især ved hjælp af informationsudveksling og gensidig deltagelse. OLAF-medarbejdere arbejdede sammen med Eurojust om

fire sager og deltog i fire koordineringsmøder. Samarbejdet blev sikret i form af et forbindelsesteam mellem Eurojust og OLAF, ved bl.a. regelmæssigt at udveksle sagsresuméer og fælles uddannelse om praktisk samarbejde, ved brugen af konkrete sager til at vise over for praktikere, hvordan samarbejde og bedste praksis mellem OLAF og Eurojust, hjælper med at beskytte EU's finansielle interesser.

Roadshows og marketingseminarer

I samarbejde med de respektive nationale myndigheder arrangerede Eurojust en række *marketingseminarer* i Litauen (maj), Bulgarien (juni) og Irland (juli) og ét *roadshow* i Spanien med henblik på at fremme kendskabet til de opgaver, det arbejde og den værdiforøgelse, Eurojust bidrager med i forhold til operationelle anliggender, og for at styrke anerkendelsen af Eurojust som centrum for juridisk og retlig ekspertise i Den Europæiske Union.

Ved disse seminarer deltager anklagere, dommere og/eller retshåndhævende myndigheder.

Eurojust og uddannelse

Ved Eurojusts temaseminarer deltager praktikere, og der er mulighed for udveksling af erfaringer og bedste praksis. Disse møder kan betragtes som praktisk uddannelse. Mere specifikt understøtter Eurojust uddannelse i det retlige samarbejde i straffesager på grundlag af et aftalememorandum underskrevet med EJTN.

Inden for rammerne af EJTN's udvekslingsprogram deltog 16 anklagere/dommere fra ni medlemsstater (BE, BG, ES, IT, HU, AT, PL, PT, SI) i den længerevarende praktik (tre eller fire måneder) ved Eurojusts nationale kontorer, hvor de støttede disses operationelle arbejde. Eurojust afholdte desuden et ét uge langt studiebesøg i april, hvor 27 anklagere/dommere fra 17 medlemsstater deltog.

Desuden deltog medlemmer fra de nationale kontorer aktivt i fire EJTN-seminarer inden for rammerne af det strafferetlige projekt I, *Det internationale retlige samarbejde for straffesager i praksis: Simulationer af EAW og MLA*. Eurojusts repræsentanter ved disse seminarer kontrollerer praktikernes arbejde og videregiver viden om Eurojusts rolle.

I henhold til aftalememorandummet med CEPOL og inden for rammerne af OAP'erne i 2015 (EMPACT) støttede Eurojust kurser inden for forskellige områder såsom finansiel efterforskning og punktafgiftssvig, smugling af kokain og heroin, FTF, forfalskning af varer samt IPR, THB og IIS.

I samarbejde med CEPOL, EJTN og JIT-netværkssekretariatet deltog Eurojust fortsat i kurset *Joint Investigation Teams*.

Derudover, og inden for rammerne af det EU-finansierede IPA 2014-projekt *International Cooperation in Criminal Justice: the Prosecutors' Network of the Western Balkans*, leverede Eurojust uddannelse og var vært for et ugelangt studiebesøg for praktikere fra det vestlige Balkan i juli.

3.3 Eurojusts forhold til tredjelande og organisationer

Samarbejdsaftaler

Eurojust har syv aktive samarbejdsaftaler, efter samarbejdsaftalen med Republikken Moldova trådte i kraft den 21. oktober. Der blev underskrevet samarbejdsaftaler med Montenegro den 3. maj og med Ukraine den 27. juni, hvilke der endnu ikke er trådt i kraft, og der blev indledt formelle forhandlinger med henblik på at færdiggøre en samarbejdsaftale med Albanien.

Kontakten blev vedligeholdt med Bosnien-Hercegovina, Brasilien, Georgien, Israel, Mexico, Serbien, Tunesien og Tyrkiet med henblik på udforskning af muligheder for styrket samarbejde. Desuden blev den praktiske implementering af bestemmelserne i de eksisterende samarbejdsaftaler vurderet. I denne sammenhæng blev der afholdt regelmæssige rådgivende møder med Schweiz og Norge.

Eurojusts sagsarbejde omfattende tredjelande

Eurojust gav assistance ved 300 sager, hvor 61 forskellige tredjelande var involveret, hovedsageligt vedrørende be-

drageri og hvidvask af penge. Tredjelande var repræsenteret ved 50 koordineringsmøder med Schweiz, USA og Norge som de oftest deltagende. Schweiz og Norge var også involveret i koordineringscentre. Tredjelande var involveret i 14 JITstøttet af Eurojust (se afsnit 1.4).

Forbindelsesanklagere hos Eurojust

Det retlige grundlag for udstationeringen af en forbindelsessanklager er en samarbejdsaftale. Eurojust har tre forbindelsessanklagere udstationeret fra Norge, USA og Schweiz.

Forbindelsesanklageren fra Schweiz registrerede 90 sager, primært om bedrageri og svindel, hvidvaskning af penge og forbrydelser mod liv og legeme eller personlig frihed, og arrangerede 21 koordineringsmøder og to koordineringscentre. Forbindelsesanklageren fra Norge registrerede 65 sager, primært om narkotikasmugling, THB, forbrydelser mod liv og legeme eller personlig frihed og bedrageri, og deltog i 10 koordineringsmøder og et koordineringscenter. Forbindelsesanklageren fra USA registrerede en sag om havpirateri og deltog i 12 koordineringsmøder.

Deres tilstedeværelse hos Eurojust og deres involvering i sager er blevet betragtet som fordelagtig, eftersom de kan fremskynde og lette retligt samarbejde mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder og tredjelande.

Eurojusts kontaktpunkter i tredjelande

Eurojust fortsatte med at udvide sit verdensomspændende netværk af retlige kontaktpunkter i tredjelande ved at tilføje kontaktpunkter fra Colombia og Libyen. På nuværende tidspunkt har 41 tredjelande Eurojust-kontaktpunkter. Med disse kontaktpunkter muliggør Eurojust samarbejdet mellem medlemsstaternes og tredjelandenes kompetente myndigheder.

Samarbejde med ICC

Eurojust og anklageren ved Den Internationale Straffedomstol underskrev et aftalememorandum i 2007. I 2016 udforskede Eurojust og ICC forbindelser mellem kerneforbrydelser (som fastsat i ICC's Rom-statut), terrorisme og andre forbrydelser. I juni inviterede Eurojust ICC-repræsentanter til at møde de nationale korrespondenter for Eurojust vedrørende terroranliggender og antiterror eksperter fra Norge, Schweiz og USA med henblik på en præsentation af ICC's arbejde i Libyen vedrørende forbindelser

Maria Schnebli, Liaison Prosecutor for Switzerland

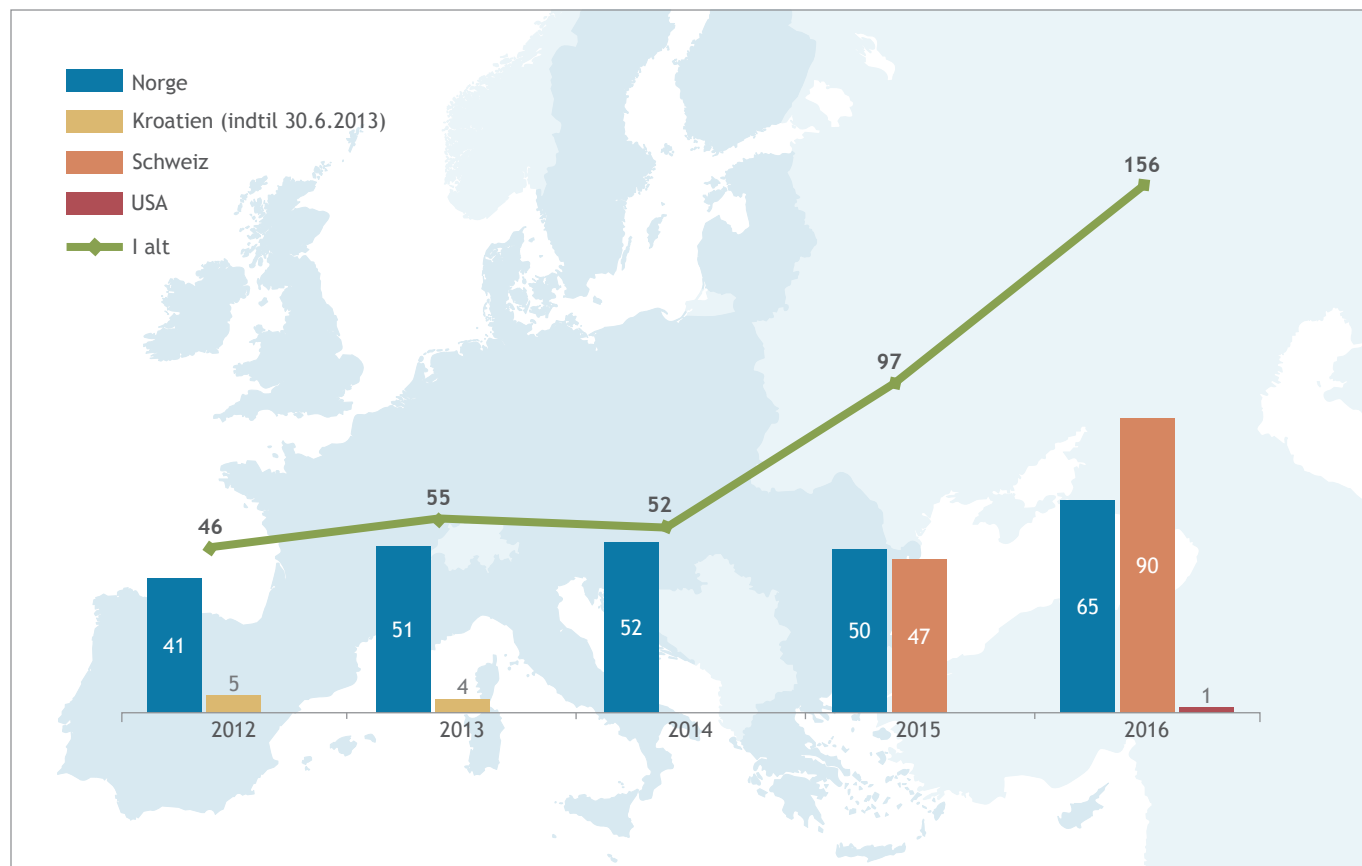

Michael Olmsted, Liaison Prosecutor for the USA

Hilde Stoltenberg, Liaison Prosecutor for Norway

Sager fra forbindelsesanklagere 2012-2016

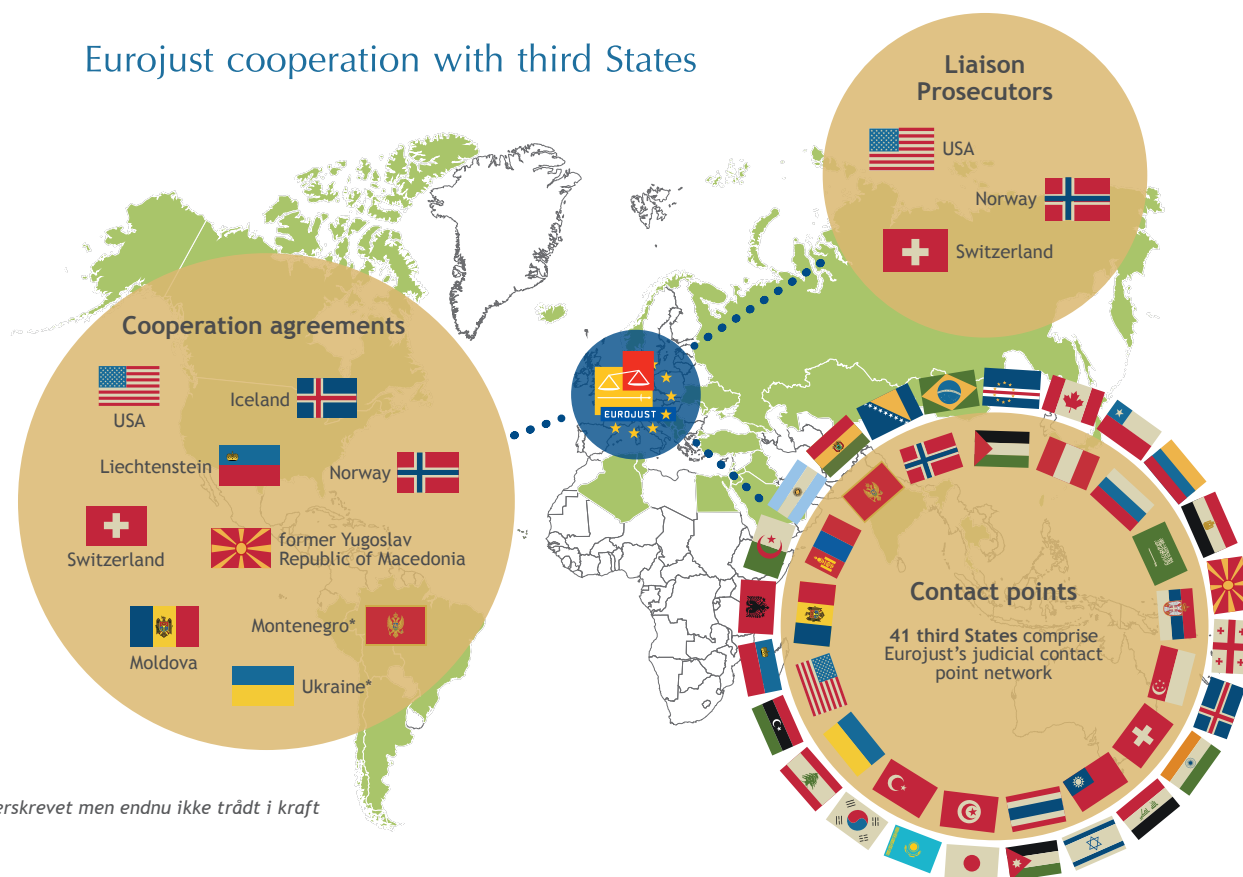
Samarbejdet med Ukraine og Moldova i en sag om kunsttyveri

Italienske anklagemyndigheder påbegyndte efterforskningen af et røveri, som fandt sted på et museum i Verona i Italien i november 2015. 17 værdifulde malerier var blevet stjålet, herunder værker af Rubens, Tintoretto og Pisanello. De formodede gerningsmænd var medlemmer af en kriminel gruppe bestående af italienske, ukrainske og moldoviske statsborgere. Der blev åbnet en sag hos Eurojust for at lette opsporingen af de stjalne mesterværker, hvilket førte til anholdelsen af gerningsmændene og i sidste ende beslaglæggelse og sikker tilbagelevering af kunstværkerne til Italien.

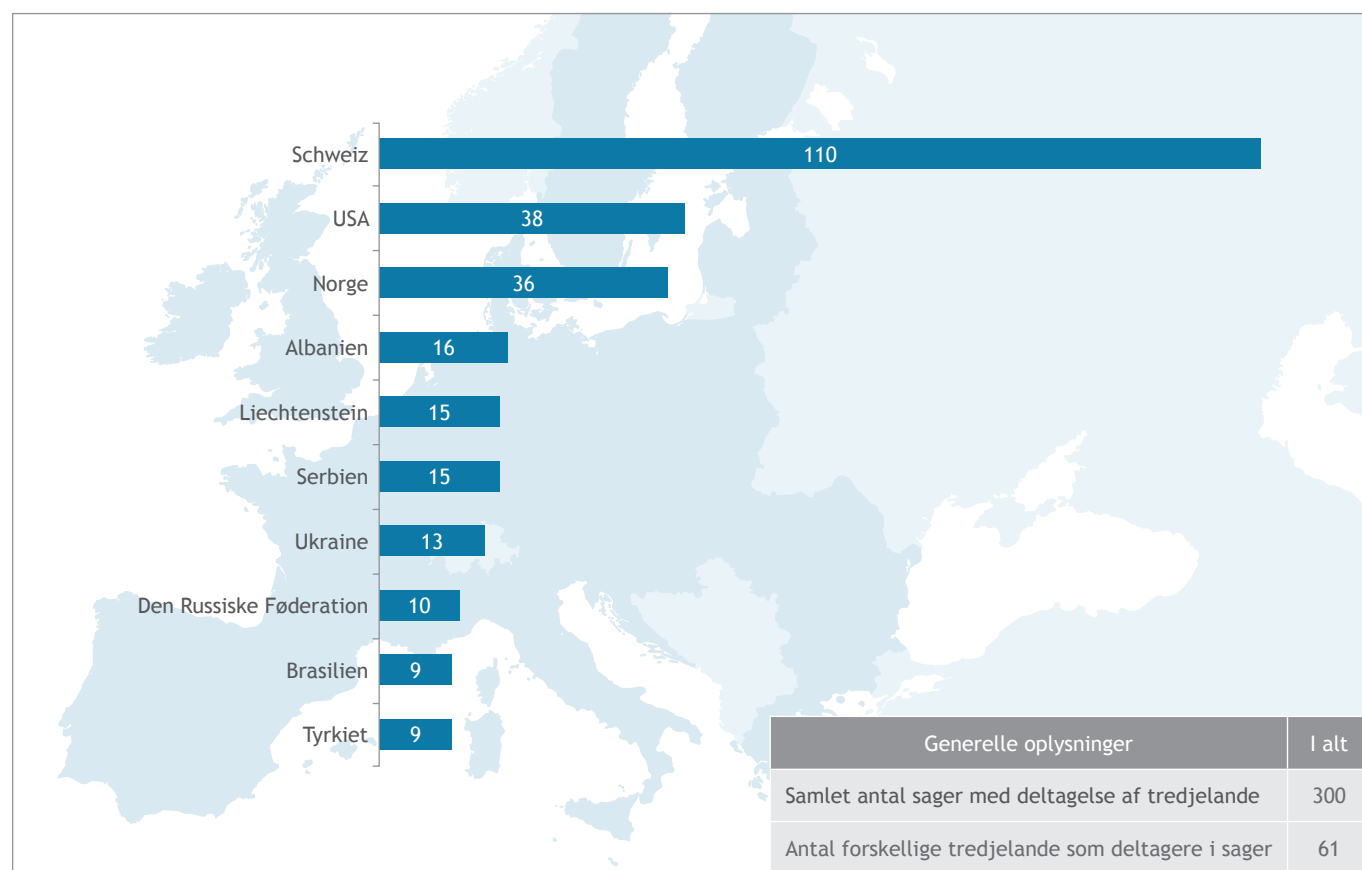
I begyndelsen af 2016 anmodede Italien to gange Moldova om gensidig retshjælp. I marts blev 12 personer anholdt, syv i Italien og fem i Moldova. Ikke desto mindre var to personer af moldovisk oprindelse endnu på fri fod – de formodedes at opholde sig i Odessa, Ukraine, og være i besiddelse af alle de 17 stjalne malerier. Der blev tilrettelagt et koordineringsmøde hos Eurojust i april for at undersøge, om der blev behandlet beslægtede sager i andre lande, samt for at forhindre kompetencekonflikter eller problemer i forhold til *ne bis in idem*-princippet.

Eurojusts bistand var afgørende for, at de nationale myndigheder kunne nå til en fælles forståelse, som resulterede i en aftale om udveksling af oplysninger om nylige operationelle aktiviteter og i gennemførelsen af en italiensk anmodning om gensidig retshjælp via et kontaktpunkt i Ukraine. Dette kontaktpunkt spillede en vigtig rolle i opbygningen af tillid og en fælles forståelse de implicerede parter imellem. Desuden forestod Eurojust indledningen af en sideløbende undersøgelse i Ukraine og etableringen af en uformel arbejdsgruppe bestående af efterforskere fra de implicerede lande, som skulle rådføre sig med hinanden med det formål at koordinere deres indsats i henhold til artikel 15, stk. 5, i FN's konvention om bekæmpelse af organiseret kriminalitet på tværs af landegrænser fra 2000. Resultaterne af koordineringsmødet sikrede en hurtig løsning på sagen. Få dage efter koordineringsmødet førte indsatsen som følge af det retlige samarbejde til en vellykket aktion i Odessa, hvor de stjalne mesterværker blev genfundet. De to moldoviske mistænkte blev anholdt i maj 2016.

Eurojust cooperation with third States

Top 10 liste over tredjelande i Eurojusts sagsbehandling

mellem kerneforbrydelser og terror. ICC udtrykte villighed til at bistå med at fremme MLA'er og udveksling af informationer i de tilfælde, hvor sådanne forbindelser opspores. Eurojust gjorde det muligt for nationale juridiske myndigheder at skabe direkte kontakt med ICC-efterforskere med

henblik på effektiv retsforfølgelse af kerneforbrydelser og terror-relaterede forbrydelser. I juli fremlagde direktøren for efterforskning ICC's aktiviteter for kollegiet, og der blev udvekslet synspunkter om øget samarbejdet.

Fokus på den schweiziske forbindelsesanklager.

"Jeg blev udpeget som den første schweiziske forbindelsesanklager til Eurojust i marts 2015. Fra et schweizisk perspektiv er det helt sikkert et kvantespring at have en permanent forbindelsesanklager udstationeret her hos Eurojust. Schweiz har allerede haft et langt samarbejde med Eurojust, inden samarbejdsaftalen mellem Eurojust og Schweiz trådte i kraft i 2011. Som føderal anklager ved den schweiziske anklagemyndighed havde jeg siden 2002 været det operationelle kontaktpunkt til Eurojust. Som forbindelsesanklager er jeg nu udstationeret hos Eurojust permanent med et fuldt udstyret kontor til rådighed.

Selv om jeg har været bekendt med Eurojust i årenes løb, så har tingene ændret sig grundlæggende, siden jeg begyndte at arbejde som forbindelsesanklager. Den væsentligste forskel er, at jeg som forbindelsesanklager selv kan indlede sager ved Eurojust og tage direkte kontakt til de nationale kontorer, hvis bistand og samarbejde efterspørges af den schweiziske anklagemyndighed som led i dens undersøgelse.

Forbindelsesanklagere kan deltage ved de operationelle møder *tour de table* som led i kollegiets plenarmøder og kan arrangere niveau-II-møder og koordineringsmøder, de sidste med den fordelagtige støtte, som Eurojust-administrationen står for. Jeg deltager regelmæssigt ved koordineringsmøder afholdt af de nationale kontorer ved Eurojust, enten som ledsager for de schweiziske anklagere og efterforskere, som deltager, eller for at repræsentere dem, når de ikke kan rejse til Haag.

I den tid jeg har været ved Eurojust har en af mine hovedopgaver været at organisere og facilitere aktiv deltagelse og involvering fra schweiziske nationale eksperter på kerneområder såsom kampen mod terror og cyberkriminalitet, hvor Eurojust stiller meget værdifulde platforme til rådighed i form af taktiske møder og ekspertnetværk.

Selv om Eurojust ikke var almindelig kendt i Schweiz, da jeg begyndte at arbejde her, har anklagere nu kendskab til Eurojust og er begyndt at benytte sig af organisationens potentiale. Som en anklager udtrykte det i forbindelse med et af de roadshows, jeg ofte arrangerer i Schweiz, så "har der vist sig nye horisonter". Denne tendens ses tydeligt i statistikkerne. Jeg indledte 47 sager i 2015 og 90 sager i 2016, og tallene stiger og stiger.

Schweiziske anklagere kommer til mig med sager om forbrydelser fra alle hjørner af den schweiziske straffelov, og mine "kunder" udgør 26 kantonale anklagere fra alle tre sprogreioner i mit land såvel som den føderale anklagemyndighed. Visse sager er enkle at løse, mens andre er meget komplekse, involverer andre lande og varer i årevis. I takt med at de bliver mere bekendte med arbejdet med Eurojust, vil de schweiziske anklagere gradvist begive sig ind på felter, som er ukendte for dem, herunder JITS. Vi har for tiden to sager i gang med aktive JITS med schweizisk deltagelse, og tre andre er på vej. For Schweiz er denne forandring meget vigtig og ville ikke kunne finde sted uden Eurojusts bistand.

Som vi alle ved, går samarbejde begge veje, og i den forstand er jeg overbevist om – en fornemmelse den daglige reaktion blandt mine kolleger på de nationale kontorer bekræfter – at min tilstedeværelse her giver dem øget værdi. Schweiz er som et finansielt centrum meget efterspurgt som samarbejdspartner, især inden for økonomisk kriminalitet, hvidvask af penge og korruption. Vore retssystem er temmelig kompliceret, og vi har den yderligere udfordring at have tre sprog. Muligheden for regelmæssigt at drøfte og løse igangværende spørgsmål med mine kolleger har vist sig yderst nyttig, og på den måde kan jeg hjælpe vores anklagere derhjemme ved at give dem støtte og rådgivning i deres daglige arbejde."

Maria Schnebli, interviewet i *Aktuelle Juristische Praxis* AJP/PJA 8/2016, s. 105.

En sag fra Schweiz om væbnet smykkerøveri

Siden 2013 har en hierarkisk opbygget gruppe organiserede kriminelle fra Litauen begået mere end 10 væbnede smykkerøvier i Schweiz. Gerningsmændene truede deres ofre med våben og brugte fysisk vold, hvilket efterlod mindst ét offer med varig hjerneskade. En DNA-analyse foretaget i forbindelse med den schweiziske efterforskning satte gerningsmændene i forbindelse med røverier begået i adskillige andre europæiske lande, herunder Belgien, Tjekkiet, Danmark, Spanien, Frankrig, Tyskland, Italien, Holland, Østrig, Finland og Norge. De stjålne værdigenstande blev solgt på eBay via computere med litauiske IP-adresser.

Efterforskningen i Schweiz førte til adskillige anholdelser med hjælp fra de litauiske myndigheder på baggrund af gensidig retshjælp (MLA). Ikke desto mindre fortsatte gruppens kriminelle aktiviteter, idet gruppens menige gerningsmænd, eller rettere "fodsoldaterne", hurtigt blev erstattet af andre, mens bagmændene gik fri. I denne fase af sagsforløbet blev Eurojust kontaktet af de schweiziske myndigheder med henblik på yderligere retligt samarbejde. Der blev afholdt et koordineringsmøde i december 2015. Foruden at lette gennemførelsen af endnu ikke afgjorte og planlagte MLA-anmodninger til Litauen hjalp mødet med at finde en fælles strategi til at opløse hele gruppen ved at fokusere på bagmændene.

Selv om samarbejdet med Litauen på baggrund af MLA fungerede godt, bad de involverede europæiske lande de litauiske myndigheder om at indlede en efterforskning, da gerningsmændene var litauiske statsborgere, og da oplysninger tilvejebragt i Litauen ville lette efterforskningen i hele Europa. Men manglende oplysninger fra de berørte lande og manglende beviser i Litauen forhindrede de litauiske myndigheder i at indlede en efterforskning på daværende tidspunkt.

I Schweiz var en af udfordringerne, at man i de forskellige kantonen havde flere efterforskninger af den kriminelle gruppe. Efter det første koordineringsmøde, som indledte dialogen mellem samtlige berørte lande, hjalp Eurojust de litauiske og schweiziske myndigheder med midlertidigt at begrænse samarbejdets rammer, idet man først tacklede de udfordringer, der specifikt havde med Litauen og Schweiz at gøre.

Et bilateralt koordineringsmøde blev afholdt i Schweiz i juni 2016, hvor de kantonale anklagere, den føderale anklagemyndighed og de litauiske myndigheder alle var samlet. På mødet fik man indkredset særlige samarbejdsbehov, og man blev enige om, at retsforfølgelser skulle finde sted i både Litauen og Schweiz, da mistænkte anholdt i Schweiz hovedsageligt var lavniveau gerningsmænd.

De schweiziske kantonale anklagemyndigheder blev enige om at retsforfølge røverierne, mens det organisatoriske aspekt skulle retsforfølges af den schweiziske føderale anklager. Koordineringsmødet styrkede den gensidige tillid mellem de litauiske og de schweiziske myndigheder og muliggjorde etableringen af direkte kontakt mellem parterne.

I lyset af de positive resultater i 2016 med hensyn til koordinering påtænkes det at fortsætte koordineringsindsatsen på internationalt niveau i 2017.

Udfordringer og bedste praksis

4

Med sit operationelle sagsarbejde og sit strategiske arbejde bidrager Eurojust til identifikationen af udfordringer og bedste praksis på forskellige områder af det retlige samarbejde i kriminalsager. I 2016 be-

handlede Eurojust især retlige og praktiske vanskeligheder inden for aflytning af telekommunikation, udfordringer ved sager om skattesvig og EAW.

4.1 Aflytning af telekommunikation

I november blev der i kollegiet afholdt en temadrøftelse med henblik på at udveksle erfaringer om retlige og praktiske udfordringer på området for aflytning af telekommunikation. De tre vigtigste emner, der blev behandlet, var følgende: traditionel aflytning af telekommunikation, aflytning af biler og brugen af vira på mobilenheder, der minder om trojanske heste.

Traditionel aflytning af telekommunikation De forskellige juridiske standarder inden for national lovgivning udgør stadig en anselig udfordring for effektiv aflytning af telekommunikationer, især når det gælder bevismaterialers antagelighed. Mens artikel 4, stk. 1 i konventionen om gensidig retshjælp i straffesager fra 2.000 gør det muligt for det anmodende land udtrykkeligt at udpege formaliteter og procedurer, som bør efterleves, blev der fremhævet adskillige eksempler, hvor der var blevet fundet en kompromisløsning for at tilpasse sig de juridiske rammer og praktiske muligheder i begge lande. I lyset af princippet om gensidig anerkendelse anbefaler praktikere, at de anmodende myndigheder alene bør kræve formaliteter eller procedurer, når de betragtes som afgørende i henhold til national lovgivning. Når medlemsstater har forskelligartede procedureregler til beskyttelse af det samme juridiske princip, f.eks. proportionalitet, bør den medlemsstat, der anmoder om aflytning, anerkende de proceduremæssige rammer hos den medlemsstat, der udfører aflytningen.

Andre problemer opstår, når genstanden for en aflytning uventet krydser grænsen ind til en anden medlemsstat.

De retlige regler for efterfølgende godkendelser varierer betragteligt fra land til land, hvilket kan resultere i materiale indhentet via aflytning, der er uantageligt som bevismateriale, hvis ikke efterfølgende godkendelse gives.

Eurojust kan bistå de nationale myndigheder med hasteanmodninger om aflytning, med dertilhørende oversættelser, med kontaktformidling til de relevante nationale myndigheder og med anmodning om aflytning til tredjelande.

Aflytning af biler I de såkaldte "hemmelige rumaflytninger", eksempelvis når der placeres aflytningsudstyr i biler for at aflytte samtaler, der finder sted i bilen, kan der være anselige juridiske udfordringer, når bilen krydser grænsen ind på en anden medlemsstats territorium. I modsætning til traditionel aflytning af telekommunikation, som tydeligt reguleres i henhold til artikel 20 i konventionen om gensidig retshjælp i straffesager fra 2.000, findes der ingen specifikke retlige instrumenter til aflytning af en bil, der krydser landegrænser. Det blev drøftet, i hvilket omfang artikel 20 kan finde analog anvendelse, og hvordan man håndterer nødvendigheden af at indhente samtykke fra de lande, som bilen passerer på sin vej.

Vira, der ligner trojanske heste Brugen af vira, der ligner trojanske heste, til aflytning af aktivitet på mobile enheder giver anledning til spørgsmål om proportionalitet i lyset af den yderst invaderende beskaffenhed, denne type aflytning repræsenterer.

4.2 Udfordringer i sager om skattesvig

Operation Vertigo (se [Eurojust Årsrapport 2015](#), s. 54-55) viste Eurojusts merværdi i forbindelse med koordinering af en retlig reaktion, brugen af koordineringscentre og vigtigheden af, at Eurojust er tidligt involveret.

På et taktisk møde om retligt samarbejde vedrørende sager om skattekriminalitet i oktober adresserede man retlige forhindringer, bedste praksis og løsninger vedrørende efterforskning og retsforfølgelse af grænseoverskridende skattekriminalitet, JITs rolle i skattekriminalitetssager samt indefrysning og beslaglæggelse af udbyttet af skattekriminalitet.

JIT'er Fordelene ved JITs som svar på de udfordringer, man har identificeret i forbindelse med sager om grænseoverskridende skattekriminalitet, blev understreget, da JITs muliggør en hurtig indsamling af finansielt bevismateriale såvel som en koordinering af MLA-samarbejde og en fælles strategi over for lande, der ikke er med i JITs. Grundet tæt samarbejde og koordinering mellem de involverede nationale myndigheder kan der inden for rammerne af JIT'en tilvejebringes en platform til foregribelse af jurisdiktionsspørgsmål og krav til antagelighed. Mulighederne for at inkludere indefrysning/inddrivelse af aktiver i målene for JITs og udnævnelsen af eksperter i inddrivelse af aktiver til medlemmer af JITs blev understreget.

Indefrysning og konfiskation De vigtigste retlige forhindringer, som blev fundet i forhold til indefrysning og konfiskation af penge fra skattekriminalitet, er som følger: (i) indefrysnings- og beslaglæggelseskendelser kan afvises og bliver eventuelt ikke gennemført, hvis det indefrysningscertifikat, som den anmodende medlemsstat har udstedt, er ufuldstændigt eller upræcist, og (ii) de beløb, der nævnes i certifikatet, svarer ikke nødvendigvis til indefrysningsskandelsen. Yderligere vanskeligheder opstår, da det er nødvendigt nøjagtigt at angive, hvor ejendommen eller beviserne befinder sig, som krævet i henhold til rammeafgørelse 2003/577/RIA om indefrysningsskandelser. Derudover kan anvendelsen af test om dobbelt strafbarhed give vanskeligheder med at håndhæve (anerkendelsen af) udenlandske indefrysningsskandelser i sager om skattekriminalitet.

EAW Europæisk Arrestordre

Eurojust letter anvendelsen af europæiske arrestordrer. I 2016 blev der hos Eurojust registreret 315 sager vedrørende forbedring af gennemførelsen af EAWs, svarende til 14 % af alle tilfælde. Grækenland lavede det største antal anmodninger (65), efterfulgt af Polen (37) og Storbritannien (23). De medlemsstater, der modtog flest anmodninger, var Italien (37), Tyskland (34) og Rumænien (34).

Eurojust stod over for et stigende antal sager, hvor juridiske myndigheder havde vanskeligheder med gennemførelsen af EAWs grundet de formodede utilstrækkelige forhold i fængslerne i den udstedende medlemsstat. Både før og efter CJEU's skelsættende dom, *Aranyosi and Căldăraru* (Forenede sager C-404/15 og C-659/15 PPU), har Eurojust bistået nationale myndigheder på forskellige måder. Eurojust planlægger at afholde en temadrøftelse i kollegiet i begyndelsen af 2017.

Med hensyn til modstridende europæiske arrestordrer nævner artikel 16 i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre (FD EAW), at Eurojust kan anmode de judicielle myndigheder om at rådgive om stedet for overgivelse af en person, der er genstand for europæiske arrestordrer, udstedt af to eller flere medlemsstater. Otte sådanne sager blev indledt ved Eurojust efter anmodninger foretaget af retslige myndigheder fra Belgien, Nederlandene, Østrig, Portugal og Storbritannien.

Med hensyn til brud på tidsfrister i udførelsen af de europæiske arrestordrer fremgår det af artikel 17, stk. 7 i FD EAW, at såfremt en medlemsstat under ganske særlige omstændigheder ikke kan overholde de frister, der er fastsat i artikel 17, så skal den pågældende medlemsstat underrette Eurojust og oplyse årsagerne til forsinkelsen. Der blev registreret 25 brud på tidsfrister, hvoraf tre krævede yderligere handling. Ligesom de foregående år var meddelelser om overskridelser af tidsfrister begrænset til nogle få

På denne baggrund fortolker nogle medlemsstater princippet om dobbelt strafbarhed *in concreto*, hvilket vil sige, at den indefrysningsskandelse/-kendelse, som er beskrevet i brevet om indefrysningsskandelsen skal opfylde alle kriterier vedrørende strafbarhed i medfør af lovgivningen i det land, som anmodningen gælder. Omvendt er en *in abstracto*-fortolkning af princippet om dobbelt strafbarhed tilstrækkeligt for nogle medlemsstater til at kunne gennemføre tvangsforanstaltninger, som efterfølgende kan lede til dom. Det afgørende kriterium for en afgørelse af, hvorvidt kravene om dobbelt strafbarhed er opfyldt, er at foretage en vurdering af, om det anmodede land er forpligtet til at anvende sin jurisdiktion for at føre straffesager i forbindelse med internationalt retligt samarbejde.

Eurojusts holdninger til sideløbende EAWs

En sag omhandlede en belgisk statsborger, som var involveret i narkotikarelaterede forbrydelser i Nederlandene og Tyskland. Den belgiske anklagemyndighed modtog to EAWs om denne person inden for en periode på tre måneder. I den første EAW anmodede de tyske myndigheder om at få overgivet denne person til retsforfølgelse grundet hans formodede rolle i driften af et hampedyrkningsanlæg i Tyskland. Den anden EAW blev udstedt af de nederlandske myndigheder med henblik på fuldbyrdelse

medlemsstater (Bulgarien, Tjekkiet, Irland, Rumænien, Slovakiet, Sverige og Storbritannien). Det faktum, at størstedelen af medlemsstaterne ikke har meddelt nogen overskridelser til Eurojust, kan forklares på to måder: enten foregik overskridelserne af tidsfrister udelukkende i de underrettede medlemsstater eller også overholdt nogle medlemsstater ikke deres meddelelsespligt.

Eurojust har udarbejdet rapporten *Eurojust's casework in the field of the EAW*, som dækker perioden 2014-2016. Denne rapport er en opfølgning på den foregående rapport (offentliggjort som Rådets dokument 10296/14) og vil blive offentliggjort i 2017. Ligesom sin forgænger behandler den Eurojusts rolle på dette område, både på det operationelle og på det strategiske plan, og giver en oversigt over de praktiske og retlige spørgsmål, som er blevet identificeret ved anvendelsen af EAWs.

af en frihedsstraf, som han var blevet idømt af en nederlandsk domstol i 2013 for deltagelse i en kriminel organisation, som havde dyrket cannabis i Nederlandene.

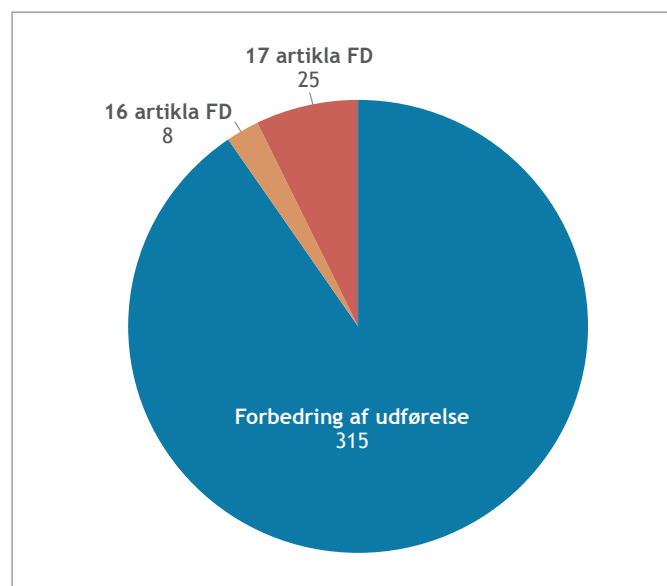
En anden sag drejede sig om en person med portugisisk og kapverdisk statsborgerskab, som var i gang med at afsone en frihedsstraf i Frankrig, da en nederlandsk og to luxemburgske EAWs blev udstedt vedrørende den person for en række lovovertrædelser. Mens han befandt sig i Nederlandene blev eftersøgte mistænkt for væbnet røveri og for våbenbesiddelse, og de luxemburgske myndigheder ønskede at retsforfølge eftersøgte for en lang række lovovertrædelser, herunder deltagelse i en kriminel organisation, mordforsøg og afpresning ved trusler og vold.

I begge sager blev Eurojust anmodet om støtte til at finde en løsning på problemet med de konkurrerende EAWs. De nationale kontorer, der havde modtaget de pågældende EAWs, søgte samarbejde med de nationale kontorer, som havde udstedt arrestordrerne. Der blev indkaldt til **niveau II-møder**, for at drøfte, hvilken anmodning der skulle have højeste prioritet, hvilket førte til enighed blandt de involverede nationale kontorer om at anmode Eurojust om en udtalelse om konkurrerende EAWs, hvori Eurojust formelt vurderer de konkurrerende EAWs og rådgiver om prioriteringen af anmodningerne. Disse vurderinger er baseret på de gældende retlige rammer og Eurojusts retningslinjer for afgørelser om konkurrerende EAWs (se [Eurojust Annual Report 2004](#), s. 82–86). Som resultat af Eurojusts koordineringsindsats nåede de nationale myndigheder til enighed om at fuldbyrde EAW'erne i overensstemmelse med forslaget i Eurojusts vurdering.

I den belgiske sag bekræftede en belgisk domstol, at begge de EAWs, Belgien havde modtaget, kunne fuldbyrdes, men den prioriterede ikke den ene arrestordre højere end den anden. Den belgiske anklagemyndighed besluttede sig for at udføre anmodningen i overensstemmelse med den aftale, der var blevet indgået hos Eurojust. Eftersom formålet med den tyske EAW var at retsforfølge den eftersøgte person, blev denne arrestordre prioriteret højere end den nederlandske anmodning.

I den franske sag blev alle EAWs udstedt med henblik på retsforfølgelse. Ifølge Eurojusts vurdering skulle den eftersøgte person først udleveres til Nederlandene blandt andet, fordi Nederlandene var nået længere med efterforskningen. Dog skulle den eftersøgte person for at undgå at bringe den luxemburgske efterforskning i fare midlertidigt udleveres til Luxembourg i en kort periode, så der formelt kunne træffes en beslutning om tiltalen i Luxembourg. Eurojust opfordrede desuden de nederlandske og luxemburgske myndigheder til at rådføre sig med hinanden direkte angående Nederlandenes efterfølgende udlevering af den eftersøgte person til Luxembourg, når den nederlandske domstol havde afsagt sin endelige dom.

EAW-sager

Fælles henstilling vedrørende jurisdiktionsproblematikker

I en sag om svindel blev biler, lejet i Italien og Spanien, udstyret med forfalskede bulgarske og italienske indregistreringspapirer, eksporteret til Belgien, Tyskland, Frankrig og Schweiz. En italiensk efterforskning blev indledt i 2013 efter klager fra en række italienske biludlejningsfirmaer om indberettede tab på ca. 2 millioner euro. Lignende klager blev indgivet i Belgien og Spanien, og der blev igangsat

efterforskninger. En fransk efterforskning om den selvsamme OCG blev indledt efter en rutinemæssig ransagning ved den fransk-spanske grænse, hvor der blev fundet køretøjer uden indregistreringer i en lastbil.

Såvel Frankrig som Italien indledte en sag. Der blev afholdt koordineringsmøder med henblik på at identificere parallelle efterforskninger, udveksle informationer og aftale en sagsstrategi til undgåelse af eventuelle jurisdiktionskonflikter. Hvor den belgiske undersøgelse blev afsluttet i 2014, fortsatte parallelle undersøgelser i Spanien, Frankrig og Italien. Eurojust blev anmodet om at undersøge, hvorvidt disse parallelle undersøgelser faktisk kunne føre til jurisdiktionskonflikter og en potentiel *ne bis in idem*-situation. De tre efterforskninger havde visse stjålne køretøjer og en række mistænkte til fælles, og forbrydelserne var blevet begået inden for samme periode.

Analyser af fakta og *modus operandi* viste, at flertallet af forbrydelserne fandt sted i Italien. De væsentligste mistænkte formodedes at befinde sig i Italien, og de fleste af dem var italienske statsborgere. De italienske myndigheder lå desuden inde med vigtige beviser i sagen. Der blev udarbejdet en fælles anbefaling, som de nationale medlemmer i Spanien og Italien indgav til deres respektive myndigheder, om at anerkende, at Italien befandt sig i en bedre position til at forestå retsforhandlingerne i den pågældende sag, foretage de nødvendige tiltag for at sikre gnidningsfri overførsel af de respektive retsforhandling og anerkende den retsforfølgelse, som Spanien overførte. De franske myndigheder støttede overførsel af retsforfølgelsen til Italien.

De spanske og italienske nationale myndigheder accepterede den fælles anbefaling, og de pågældende nationale kontorer ved Eurojust fremmede udvekslingen af informationer om proceduren omkring overførsel af retsforfølgelse mellem de to jurisdiktioner. De italienske myndigheder betragtede anbefalingen som en brugbar vejledning til anvendelse og fortolkning af de retlige bestemmelser om jurisdiktionskonflikter og overførsel af retsforfølgelse i lyset af nyligt indført lovgivning.

Herman Bolhaar, bestyrelsesformand for den nederlandske anklagemyndighed og **Jozef Szabó**, stedfortræder for den offentlige anklager i Slovakiet, udtaler:

Dette høringsmøde, som var det første, der blev afholdt under det fælles formandskab, bekræftede endnu engang, at dette forum er en befordrende platform for repræsentanter for medlemsstaternes offentlige anklagemyndigheder til udveksling af strategier og bedste praksis til at forbedre internationalt juridisk og politimæssigt samarbejde til bekæmpelse af grov og organiseret kriminalitet med henblik på at bestyrke den juridiske dimension af EU's interne strategi.

Årets fokus

Kompetencekonflikter

Retningslinjer til bestemmelse af "Hvilken jurisdiktion skal retsforfølge?"

Revideret 2016

DEL I: BAGGRUND

Stigningen i grænseoverskridende kriminalitet har i løbet af årene ført til flere sager, hvor flere medlemsstater i henhold til deres egen lovgivning har jurisdiktion til at retsforfølge og bringe sådanne sager for en domstol.

I henhold til sit mandat har Eurojust siden sin oprettelse behandlet spørgsmålet om, hvilken jurisdiktion, der er bedst placeret i forhold til retsforfølgelse i grænseoverskridende sager, hvor en retsforfølgelse kunne blive eller er blevet iværksat i to eller flere jurisdiktioner. For at forebygge og støtte løsningen af jurisdiktionskonflikter, som kunne resultere i en overtrædelse af princippet om *ne bis in idem*, og for at sikre den mest effektive praksis vedrørende straffesager i Den Europæiske Union (EU) udgav Eurojust i 2003 *Guidelines for deciding "Which jurisdiction should prosecute?"*. Retningslinjerne foreslår faktorer, som bør tages i betragtning i sager, som opererer inden for flere forskellige retssystemer. Siden deres vedtagelse har de ydet bistand til de kompetente nationale myndigheder ved beslutningen om, hvilken jurisdiktion der er bedst placeret til at retsforfølge i grænseoverskridende sager. Retningslinjerne støtter også Eurojust, som kan rådgive de kompetente nationale myndigheder på dette område. Derudover har retningslinjerne siden deres udgivelse af nogle medlemsstater været anvendt som referencepunkt i deres udvikling af egne love og retningslinjer.

På baggrund af udviklingen i EU-området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, Eurojusts operationelle erfaring igennem mere end 10 år og de behov, som gentagne gange er blevet udtrykt af praktikere, offentliggør Eurojust hermed en revideret udgave af sine *Retningslinjer*.

Eftersom langt størstedelen af medlemsstaterne ikke har vedtaget retningslinjer for en bestemmelse af det bedste sted at retsforfølge ved grænseoverskridende jurisdiktionskonflikter, og eftersom der ikke eksisterer noget "horisontalt" EU-retsinstrument på dette punkt, er retningslinjerne tænkt som et fleksibelt værktøj til at vejlede og minde de kompetente myndigheder om de faktorer, som bør tages i betragtning. De udgør et fælles udgangspunkt, som kan danne grundlag for en beslutning. *Retningslinjerne* udgør ikke bindende regler og berører ikke gældende national ret, EU-ret eller international ret.

I overensstemmelse med national lovgivning henviser "juridiske myndigheder" i disse *Retningslinjer* til dommere, anklagere og enhver anden kompetent myndighed.

EU's retlige rammer

Retningslinjerne tager de relevante juridiske rammer i EU i betragtning, især følgende:

- ▶ Rammeafgørelse 2009/948/RIA af 30. november 2009 vedrørende forebyggelse og bilæggelse af konflikter om udøvelse af jurisdiktion i straffesager er for øjeblikket det eneste EU-instrument helliget dette spørgsmål. Det opstiller en metode til direkte høringer mellem kompetente myndigheder med henblik på at kunne opnå en effektiv løsning og undgå negative følger på baggrund af parallelle retshandlinger. Der henvises i præamblen til relevante faktorer, som bør tages i betragtning af de kompetente myndigheder, herunder dem, der er nævnt i Eurojusts retningslinjer fra 2003 (betragtning 9).
- ▶ Andre retsinstrumenter på området for lovovertrædelser, især tekster om specifikke typer af lovovertrædelser såsom rammeafgørelse 2002/475/RIA af 13. juni 2002 om bekæmpelse af terrorisme (artikel 9) og rammeafgørelse 2008/841/RIA af 24. oktober 2008 om kampen mod organiseret kriminalitet (artikel 7), omfatter bestemmelser om, hvilke faktorer der bør tages i betragtning med henblik på at koncentrere retshandlinger i en enkelt medlemsstat i de tilfælde, hvor mere end en medlemsstat med rette kan retsforfølge på grundlag af de samme faktuelle oplysninger.
- ▶ Bestemmelser med relation til Eurojusts bistand til letelse af samarbejde og koordinering mellem nationale myndigheder omfatter:
  - artikel 85, stk. 1, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
  - artikel 6, stk. 7, (Eurojusts anbefalinger og ikkebindende vurderinger) og artikel 13, stk. 7, (medlemsstaters forpligtelse til at informere Eurojust i tilfælde, hvor der er opstået eller det er sandsynligt, at der vil opstå kompetencekonflikter) i Rådets afgørelse 2002/187/RIA om oprettelse af Eurojust, ændret ved Rådets afgørelse 2009/426/RIA;
  - artikel 12 og betragtning 4, 9, 10 og 14 i rammeafgørelse 2009/948/RIA
  - artikel 7 i rammeafgørelse 2008/841/RIA.

DEL II: PRAKTISKE RETNINGSLINJER

Væsentligste principper

- ▶ "Ne bis in idem" er et grundlæggende princip på det strafferetlige område, som reguleres på det nationale niveau, på EU-niveau og på internationalt niveau, og ifølge hvilket en sigtet ikke må blive stillet for en domstol mere end én gang for den samme forbrydelse, uanset om den første retssag har ført til dom eller frifindelse. Inden for EU's område for frihed, sikkerhed og retfærdighed er de væsentligste kilder til dette princip indeholdt i artikel 54 til 58 i konventionen om gennemførelse af Schengenaf-talen (CISA) og artikel 50 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, som skal fortolkes i lyset af relevant retspraksis ved Den Europæiske Unions Domstol. (En oversigt over retspraksis ved Den Europæiske Unions Domstol om *ne bis in idem*-princippet kan findes Eurojust-dokumentet *The principle of ne bis in idem in criminal matters in the case-law of the Court of Justice of the European Union*.)

Disse *Retningslinjer* opfylder fuldt ud, og giver sin tilslutning til *ne bis in idem*-princippet.

- ▶ I overensstemmelse med rammeafgørelse 2009/948/RIA (betragtning 12) støtter disse *Retningslinjer* helt og fuldt ideen om, at på det fælles område med frihed, sikkerhed og retfærdighed bør princippet om obligatorisk retsfølgning, der gælder i flere medlemsstaters retspleje, anses for opfyldt, når en hvilken som helst medlemsstat sikrer en strafferetlig forfølgning af en bestemt strafbar handling.
- ▶ Hver sag er unik, og derfor skal enhver beslutning om, hvilken jurisdiktion der er bedst beliggende til retsfølgelse være baseret på kendsgerninger og bevismateriale i den enkelte sag. Alle faktorer, som man mener er relevante, bør afvejes med henblik på at opnå retfærdighed.
- ▶ I processen frem mod en afgørelse bør juridiske myndigheder på omhyggelig og rimelig vis afveje alle faktorer både for og imod påbegyndelse af en retsfølgelse i den enkelte jurisdiktion.
- ▶ Juridiske myndigheder skal finde frem til hver enkelt jurisdiktion, hvor retsfølgelse ikke alene er mulig, men hvor der også er realistisk udsigt til at få bragt sagen for retten.
- ▶ Som led i deres drøftelser om løsning af disse sager bør juridiske myndigheder afsøge alle de muligheder, som gældende internationale konventioner og EU-instrumenter giver, i forhold til eksempelvis optagelse af beviser på tværs af grænser, overførelse af retsfølgelse eller udlevering af personer.

- ▶ Afgørelsen skal altid være rimelig, uafhængig og objektiv, og den skal foretages under hensyntagen til den europæiske menneskerettighedskonvention og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, hvilket sikrer, at en hvilken som helst tiltalts eller sigtets proceduremæssige garantier er beskyttet.

Hvordan gør man?

- ▶ Så snart parallelle retssager opdages, skal domsmyndighederne i de pågældende medlemsstater kontakte hinanden.

Inden for rammerne af sit mandat kan Det Europæiske Juridiske Netværk (EJN) bistå de kompetente myndigheder, f.eks. ved formidling af kommunikation og identifikation og indhentning af kontaktoplysninger på de kompetente myndigheder, som skal kontaktes.

- ▶ Som et efterfølgende skridt, bør de pågældende kompetente myndigheder indlede samarbejde og koordinering af deres tiltag for at undgå spild af ressourcer, dobbeltarbejde eller risiko for brud på *ne bis in idem*-princippet. I de fleste tilfælde er dialog, gensidig tillid og koordinering mellem kompetente myndigheder vejen til at finde en løsning.
- ▶ Når alle parallelle retshandlinger er koordineret, bør de kompetente myndigheder overveje at gennemføre alle sager i én jurisdiktion, så længe det er muligt under hensyntagen til den virkning, som retsfølgelse af nogle anklagede i én jurisdiktion kan have på en eventuel retsfølgelse i en anden eller tredje jurisdiktion. Hvert enkelt tiltag skal foretages for at forhindre en anklage fra at underminere en anden.
- ▶ Beslutningen om, hvor sagen skal finde sted, skal tages så tidligt som muligt i forløbet omkring undersøgelsen eller retsfølgelsen og efter fuld høring af alle relevante myndigheder i hver jurisdiktion.
- ▶ Eurojust befinder sig i en privilegeret position i forhold til at yde bistand til de involverede myndigheder i deres bestræbelser på at samarbejde og finde løsninger på et hvilket som helst tidspunkt under de forudgående trin og endda til at udpege verserende sager i medlemsstater, hvor en sådanne konflikter kunne opstå (se herunder).

Hovedfaktorer

En række faktorer skal tages i betragtning, når der tages beslutning om, i hvilken jurisdiktion der skal rejses anklage. De kan alle have indflydelse på den endelige beslutning. Prioritet og afvejning af hver enkel faktor vil skifte fra sag til sag.

Nogle af de faktorer, der skal tages hensyn til, er som følger:

Territorialitet Som et foreløbigt udgangspunkt bør det antages, at en given retsforfølgelse om muligt skal finde sted i den jurisdiktion, hvor størstedelen – eller den væsentligste del – af forbrydelsen fandt sted eller hvor størstedelen – eller den væsentligste del – af det medfølgende tab blev lidt. Således skal både den kvantitative ("den største del") og den kvalitative ("den vigtigste del") dimension tages i behørig betragtning.

Lokalisering af mistænkt(e)/tiltalt(e) En række forhold kan tages i betragtning i forhold til denne faktor, herunder:

- ▶ det sted, hvor mistænkte/tiltalte befandt sig
- ▶ mistænkte/tiltaltes nationalitet eller sædvanlige opholdssted
- ▶ mistænkte/tiltaltes eventuelle stærke personlige tilknytning til en medlemsstat eller vedkommendes øvrige væsentlige interesser
- ▶ muligheden for at sikre udlevering eller overgivelse af mistænkte/tiltalte til en anden jurisdiktion
- ▶ muligheden for at overføre retsforfølgelsen til den jurisdiktion, hvor mistænkte/tiltalte befinder sig.

I tilfælde, hvor der kan identificeres flere medtiltalte, er ikke bare deres antal relevant, men også deres respektive roller i udførelsen af forbrydelsen, og hvor de hver især befinder sig. Også her gælder både det kvantitative og kvalitative aspekt.

Ved vurderingen af disse elementer bør man desuden tage hensyn til alle de anvendelige EU-instrumenter, især dem, der har med princippet om gensidig anerkendelse at gøre. Deres anvendelse kan påvirke vurderingen af denne faktor og i sidste instans den endelige beslutning om, hvor retsforfølgelsen skal finde sted. Eksempelvis kan anvendelse af rammeafgørelsen om gensidig anerkendelse af domme i straffesager om idømmelse af frihedsstraf (2008/909/RIA), kombineret med rammeafgørelsen om europæiske arrestordre (2002/584/RIA) betyde, at det sted, hvor mistænkte/tiltalte befinder sig, kan blive til et sekundært kriterium, idet den dømte person på et senere tidspunkt kan overflyttes til en anden medlemsstat og afsone sin idømte frihedsstraf der.

Bevisers tilgængelighed og antagelighed Juridiske myndigheder kan kun retsforfølge sager ved hjælp af pålideligt, troværdigt og antageligt bevismateriale. Det sted, hvor bevismateriale befinder sig, og dets tilgængelighed i passende form såvel som dets antagelighed og rettens accept bør tages i betragtning. Bevismaterialets kvantitet og kvalitet i de pågældende medlemsstater bør tages i betragtning, selv om de retlige rammer i den europæiske

efterforskningskendelse (direktiv 2014/41/EU) kan forventes at lette indhentning af bevismateriale på tværs af grænser.

Indhentning af bevismateriale fra vidner, eksperter og ofre Juridiske myndigheder skal overveje muligheden af at indhente bevismateriale fra vidner, eksperter og ofre, herunder om nødvendigt gøre det muligt for dem at rejse til en anden jurisdiktion for at aflægge vidneudsagn. Muligheden for at modtage deres bevismateriale på skrift eller på andre måder, som f.eks. via telefon eller videokonference, bør ligeledes overvejes.

Vidnebeskyttelse De juridiske myndigheder bør altid søge at sikre, at vidner eller andre, der hjælper anklagemyndigheden, ikke er i fare. Under beslutningen om, i hvilken jurisdiktion der skal rejses anklage, kan faktorer i overvejelserne omfatte eksempelvis muligheden for, at den ene jurisdiktion er i stand til at tilbyde en vidnebeskyttelsesordning, mens den anden jurisdiktion måske ikke kan tilbyde en sådan ordning.

Hensyn til ofrene I henhold til direktiv 2012/29/EU om ofres rettigheder skal juridiske myndigheder tage hensyn til ofrenes væsentligste interesser, herunder beskyttelse af dem, og spørgsmålet om, hvorvidt deres retsstilling ville blive forringet, såfremt sagen kom til at finde sted i den ene jurisdiktion frem for den anden. Sådanne overvejelser ville indbefatte ofrenes mulighed for at søge erstatning.

Stadium af sagens behandling Det bør tages i betragtning, hvor langt sagens behandling er nået i den pågældende medlemsstat. I tilfælde, hvor en efterforskning allerede befinder sig på et fremskrevet stadium i den ene jurisdiktion, kan overflytning af sagen til en anden jurisdiktion vise sig uhensigtsmæssig.

Sagens varighed Selv om tidsfaktoren ikke skal være den udslagsgivende faktor i beslutningen om jurisdiktion, skal det ikke desto mindre gælde, at når de øvrige faktorer står lige, så bør de juridiske myndigheder overveje, hvor lang tid det vil tage at færdiggøre sagen i en given jurisdiktion ("*forsinket retfærdighed er nægtet retfærdighed*").

Juridiske krav De eksisterende retlige rammer, herunder forpligtelser og krav i hver enkelt jurisdiktion, bør betragtes sidestillet med samtlige mulige virkninger af beslutningen om at rejse anklage i én jurisdiktion frem for en anden og det mulige resultat i hver jurisdiktion. Dog bør juridiske myndigheder ikke beslutte at retsforfølge i en jurisdiktion frem for en anden alene for at undgå at leve op til de retlige forpligtelser, som er gældende i den ene jurisdiktion og ikke i den anden.

Strafferamme Selv om det bør sikres, at de eventuelle straffe, som er tilgængelige, afspejler forbrydelsens alvor, bør juridiske myndigheder ikke søge at rejse anklage i en

given jurisdiktion, alene fordi de potentielle strafmuligheder er højere i den ene frem for i den anden jurisdiktion. Ligeledes bør domstolenes relative beføjelser i de forskellige jurisdiktioner ikke være en udslagsgivende faktor for beslutningen om, i hvilken jurisdiktion sagen skal foregå.

Udbyttet af forbrydelser De gældende retsinstrumenter i EU og internationalt, og ikke mindst gensidige anerkendelsesinstrumenter om indefrysning og beslaglæggelse, bør tages i betragtning ved vurdering af, hvilke beføjelser der er til rådighed til tilbageholdelse, inddrivelse, beslaglæggelse eller konfiskering af udbyttet af forbrydelser. Dog bør juridiske myndigheder ikke beslutte at rejse anklage i en jurisdiktion frem for en anden, alene fordi en så-

dan retsforfølgelse ville resultere i mere effektiv inddrivelse af udbyttet af forbrydelser.

Omkostninger og ressourcer Selv om juridiske myndigheder bør være opmærksomme på omkostninger og ressourcer, så bør omkostningerne forbundet med at føre en sag eller deres betydning for en given anklagemyndigheds ressourcer ikke være en faktor i beslutningen om, hvilken jurisdiktion der skal vælges, medmindre alle andre faktorer står lige.

Medlemsstaters prioriteter Juridiske myndigheder bør ikke afvise at rejse en sag i deres jurisdiktion med den begrundelse, at den ikke betragtes som prioritet i den pågældende medlemsstat.

Bistand fra Eurojust

- ▶ Der kan anmodes om bistand fra Eurojust på et hvilket som helst tidspunkt og af en hvilken som helst af de berørte juridiske myndigheder.
- ▶ Inden for rammerne af sit mandat, og helst fra et tidligt stadium, kan Eurojust bistå med at fremme de indledende kontakter og konsultationer imellem de kompetente myndigheder, koordinere deres tiltag, opfordre til og fremskynde udveksling af informationer med henblik på at opnå et fuldt billede af sagerne, sikre gnidningsfri anvendelse af instrumenterne til retligt samarbejde, afklare forbindelser mellem de forskellige dele af kriminelle netværk og lette den derpå følgende beslutning om, i hvilken jurisdiktion sagen skal rejses. I sager, hvor Eurojust endnu ikke har været involveret, og hvor de kompetente myndigheder ikke kan komme til enighed om en effektiv løsning i form af direkte høringer i henhold til rammeafgørelse 2009/948/RIA, skal anliggendet om nødvendigt henvises til Eurojust på initiativ af en hvilken som helst involveret kompetent myndighed.
- ▶ Eurojust kan opdage parallelle retshandlinger tidligt og proaktivt give støtte til nationale myndigheder, takket være de informationer om sager, hvor der er opstået eller formodes at kunne opstå kompetencekonflikter, som Eurojust har modtaget fra medlemsstater i henhold til Rådets afgørelse om Eurojust.
- ▶ Ved koordineringsmøder arrangeret af Eurojust er de involverede medlemsstaters kompetente myndigheder i stand til at mødes og drøfte de forhåndenværende spørgsmål med støtte fra de nationale medlemmer. Derudover kan fælles efterforskningshold (JIT) være et brugbart værktøj til modvirkning og løsning af kompetencekonflikter, eftersom det inden for rammerne af en JIT er muligt for de kompetente myndigheder at nå til enighed om, hvilken jurisdiktion der skal retsforfølge hvilke forbrydelser.
- ▶ Derudover kan Eurojust ved at optræde gennem sine nationale medlemmer (individuel eller i fællesskab) eller som kollegium, udsende anbefalinger og ikkebindende vurderinger og anmode de kompetente myndigheder om at acceptere, at en af dem kan vise sig at være i en bedre position til at påtage sig en efterforskning eller til at retsforfølge specifikke handlinger.

Administration

5.1 Støtte til operationelt og strategisk arbejde

Eurojusts administration støttede kollegiet i dets operationelle arbejde og i funktionen som bestyrelse. I 2016 afholdt kollegiet 26 operationelle møder og 7 møder i bestyrelsen. Desuden afholdt kollegiet to planlægningsmøder for at drøfte organisatoriske udviklingstendenser og strategisk planlægning. *Eurojust Operations Manual* blev godkendt af kollegiet i november. Den indeholder retningslinjer for administrationens assistance til de nationale kontorer i behandlingen af sager, hvilket udgør en milepæl i konsolideringen af en fælles og inkluderende tilgang til ledelse af sagsarbejde på tværs af organisationen.

Operationelle emner De nationale myndigheder bad Eurojust om at indhente informationer eller levere juridisk rådgivning om følgende emner:

- ▶ domme fra EU-domstolen til fortolkning af de juridiske termer "juridisk myndighed" og "juridisk afgørelse" inden for rammerne af FD EAW

- ▶ anerkendelsen af "forældres bortførelse af børn" fra en medlemsstat til en anden som en forbrydelse
- ▶ artikel 18 og 19 i FD EAW om "midlertidig overførsel" og "afhøring af en person"
- ▶ foreign terrorist fighters
- ▶ aflytning af samtaler ved hjælp af vira, der ligner en trojansk hest, og som fjernaktiveres i smartphones
- ▶ procesret gældende i nødsituationer (f.eks. undtagelsestilstande).

Temadrøftelser Kollegiet udvekslede ekspertise og bedste praksis på områder af særlig operationel interesse for Eurojust: retsvidenskabelige evalueringsrapporter og aflytning af telekommunikation.

5.2 Omstrukturering af administrationen

Efter et *ad interim*-forslag fra den administrative direktør og kollegiets efterfølgende godkendelse vil en ny organisationsstruktur blive implementeret fra januar 2017. Det afgørende princip for omstruktureringen er optimal brug af ressourcer og skabelsen af synergier til støtte for Eurojusts operationelle behov. En ny driftsenhed, som er resultat af fusionen mellem analyseenheden og dele af den juridiske afdeling, fungerer som en kvikskrank for nationale konto-

rer og kollegiet. Driftsenheden kommer til at benytte en tværfaglig tilgang til levering af støtte til det operationelle arbejde. For at styrke Eurojusts virksomhedsledelse og kommunikationskompetence og for at fremme Eurojusts profilering over for interessenter vil der blive oprettet en virksomhedskommunikationsafdeling, et kontor for institutionelle spørgsmål og et kontor for planlægning, programmering og indberetning.

5.3 Personale og budget

Personale Ved udgangen af 2016 havde Eurojust 347 ansatte, herunder 72 nationale medlemmer, stedfortrædere og assistenter, 196 midlertidigt ansatte, 31 kontraktansatte, 21 udstationerede nationale eksperter, 8 vikarer og 19 praktikanter. Eurojust levede op til sine forpligtelser om en reduktion på 5 % af stillingerne i de decentrale agenturer.

Parallelt med denne reduktion af administrative ressourcer fik Eurojust tre nye operationelle stillinger af budgetmyndighederne som "et velovervejede supplement" i forhold til de målsætninger, som fremgår af den flerårige finansielle ramme til støtte af de øgede behov for bekæmpelse af terrorisme, cyberkriminalitet og IIS.

Budget Eurojusts budget for 2016 på EUR 43.539.737 omfattede øremærkede midler på EUR 6.980.000 til etablering af nye lokaler. Dette budget var 7 % lavere end det, Eurojust oprindeligt havde anmodet om. Grundet denne begrænsning og for at sikre leveringen af vores behovsdrivne operationelle arbejde og mulighed for at leve op til vores juridiske forpligtelser blev Eurojusts arbejdsprogram ændret, så det yderligere prioriterer agenturets aktiviteter. En række IT-udviklingsprojekter blev udsat, og en række møder blev aflyst, som f.eks. mødet med de nationale korrespondenter for Eurojust og mødet med Eurojusts kontaktpunkter i tredjelande, hvilket sikrede fuld anvendelse af budgetmidler til sagsarbejde og koordineringsmøder. Rekruttering blev forsinket, hvilket resulterede i, at der var 3,45 % ledige

stillinger. Til en vis grad lettende udsættelsen af afleveringen af den nye bygning presset på budgettet til hen imod slutningen af regnskabsåret, og der blev opnået en budgetgennemførelse på 99,89 %.

Konsolideret årlig aktivitetsrapport Som det fremgår af artikel 47 i Eurojusts finansforordning udarbejdes *The Consolidated Annual Activity Report* (CAAR) af den admi-

nistrerende direktør som rapportering om agenturets resultater i løbet af året. Rapporten udspecificerer det opnåede implementeringsniveau for målene i Eurojusts årlige arbejdsprogram, baseret på identificerede nøglepræstationsmål såvel som på de bevilgede menneskelige og finansielle ressourcer samt den anvendte interne kontrol. CAAR indsendes til budgetmyndigheden på årlig basis den 1. juli og er at finde på Eurojusts websted.

5.4 Udviklinger i organisationen

Som opfølgning på evalueringen af Eurojust og dets aktiviteter i henhold til artikel 41a i Rådets afgørelse om Eurojust, og i forlængelse af handlingsplanen for implementeringen af de henstillinger, som blev vedtaget af kollegiet i 2015, blev der nedsat en arbejdsgruppe til at gennemgå og strømline de interne arbejdsstrukturer og fastsætte prioriteter. I 2016 tog kollegiet bl.a. følgende beslutninger: (i) øgede ydelser og ressourcer fra administrationen til støtte af det operationelle arbejde; (ii) konkrete skridt mod en fælles og harmoniseret indtastning, behandling og sletning af data i sagsbehandlingssystemet, og (iii) et begrænset antal arbejdsprojekter om politikker vedrørende prioriterede forbrydelser og juridiske samarbejdsinstrumenter.

Administrationen fortsatte med at bistå kollegiet med overvågning og analyse af virkningen af lovgivningsmæssige udviklinger vedrørende udkastet til forordningerne om Eurojust og om oprettelsen af EPPO. Rådet nåede frem til en generel tilgang til udkastet til forordningen om Eurojust i februar 2015, med undtagelse af de bestemmelser, der havde forbindelse til EPPO.

I 2016 delte Eurojust sine synspunkter med Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet vedrørende sit samarbejde med det kommende EPPO på baggrund af Eurojusts ekspertise og praktiske erfaring i juridisk samarbejde om kriminelle anliggender, såvel som sine bekymringer vedrørende den mulige indvirkning på Eurojusts ressourcer.

Eurojusts ledelsesteam efter omstruktureringen af administrationen

5.5 Nye lokaler

Opførelsen af Eurojusts nye kontorer fortsatte som planlagt i 2016, og planen blev overholdt. Den 1. april blev bygningens højeste punkt nået, hvilket markerer begyndelsen på den endelige konstruktionsfase, inden kontrahenten afleverer bygningen til værtsmedlemsstaten og Eurojust mellem december 2016 og udgangen af 1. kvartal 2017.

Eurojust forventer at flytte ind i sine nye kontorer hen imod udgangen af andet kvartal 2017, afhængigt af afleveringen af bygningen i henhold til Eurojusts krav.

Udvalgte Eurojust-aktiviteter i 2016

Offentlig aktindsigt

Antallet af anmodninger om [offentlig aktindsigt i Eurojust-dokumenter](#) faldt i 2016, så der samlet blev indgivet 15 anmodninger mod 18 i 2015. Derudover har Eurojust modtaget tre anmodninger om høringer i overensstemmelse med artikel 4, stk. 4, i forordning 1049/2001 som tredjepartsophavsmand til det dokument, der anmodes om. Der blev ikke modtaget genfremsatte begæringer i 2016. Eurojust fortsatte med at opdatere sit [offentlige register](#) med dokumenter, der er tilgængelige via Eurojusts websted. Den voksende liste af dokumenter, der gøres direkte tilgængelige for offentligheden, er udformet med henblik på at lette borgernes adgang til de dokumenter, Eurojust ligger inde med, uden at det er nødvendigt at fremsætte en formel anmodning om dokumentadgang, og øge gennemsigtigheden og tilgængeligheden af informationer om Eurojusts aktiviteter.

Eurojust og
netværk af
praktikere

Eurojust er vært for sekretariatene for Det Europæiske Juridiske Netværk (EJN), JIT-netværket og netværket til undersøgelse og retsforfølgelse af folkekræb, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser (netværket vedrørende folkekræb), og disse trækker på Eurojusts ressourcer. Sekretariaternes medarbejdere er en del af Eurojusts personale.

6.1 EJN

Det [Europæiske Retlige Netværk](#) blev grundlagt i 1998 og er et netværk af nationale kontaktpunkter, som er udpeget af medlemsstaterne med henblik på at fremme retlig samarbejde om strafbare anliggender. EJN-kontaktpunkterne hjælper på daglig basis praktikere med retlige og praktiske råd og med at skabe direkte kontakt mellem kompetente nationale myndigheder. Netværkets sekretariat blev oprettet i 2003.

Møder EJN-plenarmøderne fandt sted i Amsterdam og Bratislava. Blandt emnerne var THB/udnyttelse af arbejdskraft, økonomisk efterforskning, e-beviser, samarbejde og synergier med det europæiske netværk for ofres rettigheder (ENVR) og EJCEN. Der blev afholdt tre møder hos Eurojust: det ordinære møde, mødet for korrespondenterne for tekniske aspekter og de nationale korrespondenters møde.

EJN's regionale møder blev afholdt i Tyskland, Nederlandene, Østrig, Portugal og Rumænien. EJN's nationale møder blev afholdt i Letland, Polen, Rumænien og Storbritannien. Disse møder gav EJN-kontaktpunkterne og lokale myndigheder mulighed for at diskutere internationalt juridisk samarbejde på forskellige områder, herunder relationer mellem EJN og Eurojust. Ved disse møder, var repræsentanter fra Eurojusts nationale kontorer til stede.

Fællesdokument udsendt af Eurojust og EJN

Den fælles erklæring [Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners, EJN and Eurojust, "What can we do for you?"](#) er tilgængelig på alle officielle EU-sprog og offentliggøres på EJN's og Eurojusts websteder. Erklæringen giver praktikere oplysninger om de ydelser og den bistand, som EJN og Eurojust kan levere, for at sikre, at EJN og Eurojust håndterer sager inder for deres mandater, bruger tid og ressourcerne effektivt og undgår dobbeltarbejde.

Sekretariatene tilbyder tjenester til netværkene og letter samarbejdet med kollegiet og de nationale enheder på deres fælles indsatsområder. Eurojust giver desuden juridisk, administrativ og finansiel støtte til Det Rådgivende Forum for Rigs- og Statsadvokater i EU's medlemsstater (Det Rådgivende Forum).

Samarbejde med Eurojust EJN og Eurojust fortsatte med at implementere deres handlingsplaner som opfølgning på den sjette runde af gensidige evalueringer i medlemsstaterne.

Som del af EJN-plenarmødet under det nederlandske formandskab, mødtes EJN-kontaktpunkter med deres kollegaer ved Eurojusts nationale kontorer i bilaterale workshops for at drøfte, hvordan man sikrer den bedst mulige støtte til praktikere ved at styrke synergier mellem EJN og Eurojust. I mange af tilfældene blev det gode samarbejde bekræftet. Vigtigheden af tæt og stabil kontakt og udvekslinger mellem EJN-kontaktpunkterne og Eurojusts nationale kontorer blev understreget. Som et generelt resultat af mødet vil den fælles erklæring blive gennemgået igen.

EJN's websted Flere af webstedets afsnit er blevet opdateret. Der er udsendt en ny udgave af kompendiet. Dette redskab støtter udarbejdelsen af alle typer anmodninger om retligt samarbejde, enten baseret på instrumenter til gensidig anerkendelse eller MLA.

Der blev udarbejdet nye udgaver i den afdeling af det juridiske bibliotek, som har med status af implementering af de juridiske instrumenter at gøre. Derudover udviklede EJN-sekretariatet et nyt værktøj til onlinerapportering af EJN-kontaktpunkternes aktiviteter, som er klar til brug fra januar 2017.

EJN fortsatte med at udvikle sine relationer til andre retlige netværk og tredjelande. EJN-kontaktpunkterne har adgang til deres kontaktoplysninger på en ny del af EJN-webstedet, som hedder "Cooperation with third countries and judicial networks".

Uddannelse EJN-sekretariatet arrangerede det syvende sprogkursus for EJN-kontaktpunkter i samarbejde med EJTN. I løbet af en uge havde kontaktpunkterne mulighed for at forbedre deres sprogkunderskaber og havde desuden mulighed for at informere de øvrige deltagere om EJN's funktion og dets websted.

6.2 JIT-ekspertnetværk

[JIT-netværket](#) blev etableret i 2005 og består af nationale retslige og retshåndhævende kontaktpunkter, der er ansvarlige for at stimulere brugen af de fælles efterforskningshold, og fremme udvekslingen af oplysninger og bedste praksis. Netværkets sekretariat blev oprettet i 2011. Siden 2013 har sekretariatet administreret det bevillingsprogram, som blev oprettet af Eurojust til at give finansiell støtte til JIT-aktiviteter (se afsnit 1.4).

Årligt møde Det 12. årlige møde blandt nationale JIT-eksperter fandt sted i juni og havde særligt fokus på de udfordringer og muligheder, som JITs giver i IIS-sager. I løbet af to dage drøftede eksperter og praktikere fra hele Europa, i selskab med andre relevante agenturer og interessenter, konkrete tiltag til at fremme brugen af JITs i IIS. [Konklusionerne](#) fra mødet kan findes på Eurojusts hjemmeside.

Projekter JIT-netværket gennemgik [to nyttige dokumenter for praktikere](#), som også er tilgængelige på Eurojusts websted: **JIT-manualen**, som er blevet stærkt udvidet, så den fungerer som en praktisk vejledning til JITs med et afsnit om "ofte stillede spørgsmål" og **standardaftalen for JITs**,

som blev gennemgået med henblik på at forenkle den eksisterende aftalemodel og indlemme en række tilføjelser afledt af eksisterende aftaler. Den er blevet godkendt af Ministerrådet i form af en resolution.

JIT-netværket fortsatte med at indsamle informationer om nationale JIT-lovgivninger (nye sammenfatninger udgivet for DK, IT, LV, HU, PL, PT, FI og UK) og praksis (20 nye JIT-evalueringer indledt). Denne information er tilgængelig i det begrænsede JIT-område, som er en webplatform, som praktikere inden for EU kan anmode om adgang til.

Uddannelse Foruden kurset *Joint Investigation Teams* (se afsnit 3) og konklusionerne fra årsmødet, bidrog JIT-netværket og dets sekretariat til et JIT-kursus med særlig fokus på udfordringer ved IIS-sager. Dette arrangement blev organiseret i samarbejde med CEPOL, EJTN og konventionen om politisamarbejde for Sydøsteuropa (PCC-SEE), og i disse tre dage mødtes 25 deltagere fra medlemsstater og tredjelande, som er berørt af denne type organiseret kriminalitet for at fremme brugen af JIT-si dette område.

6.3 Netværk vedrørende folke drab

[Netværket vedrørende folke drab](#) blev etableret i 2002 for at sikre et tæt samarbejde mellem de nationale myndigheder om efterforskning og retsforfølgelse af folke drab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser ved at udveksle operationelle oplysninger, bedste praksis og erfaringer. Det er et netværk af praktikere – efterforskere, anklagere og MLA-medarbejdere. Netværkets sekretariat blev oprettet i juli 2011.

Møder To plenarmøder hos Eurojust havde fokus på de praktiske udfordringer i sagen mod lederne af Democratic Forces for the Liberation of Rwanda (FDLR) i Tyskland og på forbrydelser med relation til plyndringer og ødelæggelser af kulturelt arvegods i Syrien og Irak. [Konklusionerne](#) fra begge årsmøder er tilgængelige på Eurojusts websted. Desuden blev der afholdt et ad hoc-møde for at drøfte og fremme national efterforskning i forhold til den løbende væbnede konflikt i Syrien, hvor man tog den anselige tilstrømning af syriske flygtninge til EU i betragtning, herunder ofre for grusomheder, vidner og gerningspersoner. Rapporter fra møderne blev offentliggjort som rådsdokumenter. 10169/16 og 13409/16.

[First EU Day against Impunity](#) blev afholdt den 23. maj af det nederlandske formandskab, netværket vedrørende folke drab, Eurojust og EU-Kommissionen. Målet med den

årlige begivenhed er at øge opmærksomheden omkring de mest afskyvækkende forbrydelser, fremme national efterforskning og retsforfølgelse, diskutere ofres status og deltagelse i straffesager og genoplive den EU-omspændende forpligtelse til at bekæmpe straffrihed for disse forbrydelser. Resultatet blev offentliggjort som Rådets dokument 10233/16.

Uddannelse I oktober gennemførte netværket vedrørende folke drab et uddannelsesprogram om efterforskning og retsforfølgelse af konfliktbaseret seksuel vold i samarbejde med eksperter fra Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien (ICTY) og FN's eksperthold om retsstatsprincippet. Netværket vedrørende folke drab fortsatte sit samarbejde med EJTN om gennemførelse af uddannelsesprogrammer for dommere og anklagere og påbegyndte samarbejde med CEPOL om udvikling af et uddannelsesprogram med fokus på efterforskningsmæssige aspekter af de vigtigste internationale forbrydelser.

Projekter Der blev i 2016 udført en række indsamlinger af faktaoplysninger og evalueringer. Det mest omfattende spørgeskema vurderede den nuværende anvendelse af Rådets afgørelse 2003/335/RIA om oprettelsen af specialiserede enheder på det nationale niveau til efterforskning

og strafforfølgning af de vigtigste internationale forbrydelser. Begrundelsen for at have disse enheder ligger i at have specialiseret viden til at håndtere komplekse juridiske og praktiske udfordringer og fastholde ekspertise, bedste

praksis og erfaringer i en og samme enhed. Arbejdet omfattede også spørgsmål med relation til ofres beskyttelse og deltagelse i den juridiske proces. Resultatet blev offentliggjort som Rådets dokument 10234/16.

6.4 Det rådgivende forum

Det [rådgivende forum](#) blev etableret i 2010 for at styrke det retlige samarbejde og den gensidige tillid mellem medlemslandene og for at give input fra retsvæsenet til EU-institutionerne med henblik på udvikling af EU-området med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Fælles møde I kølvandet på refleksioner om fremtidens format og indhold var 2016 det første år, hvor de afholdende EU-formandskaber indkaldte til fælles møde. Kredsen af anklagemyndigheder i Nederlandene og anklagemyndigheden i Slovakiet samledes til det 11. møde i det rådgivende forum i juni, hvor der var fokus på den seneste udvikling inden for cyberkriminalitet, terrorisme og IIS foruden samarbejdet med vigtige tredjelande om bekæmpelse af alvorlig og organiseret kriminalitet.

EJCN I det rådgivende forum blev udfaldet af det strategiske seminar, *Keys to Cyberspace*, drøftet, især i forhold til de hyppige udfordringer, som anklagemyndigheder står over for ved efterforskning og retsforfølgelse af cyberkriminalitet. Der var fokus på samarbejde med leverandører og kryptering. De tog godt imod det nederlandske formandskabs initiativ til at nedsætte EJCN som en måde at fremme kontakten mellem de praktikere, der arbejder med cyberkriminalitet i medlemsstaterne og øge effektiviteten af efterforskningerne og retsforfølgelse af sager om cyberkriminalitet.

Retligt modsvar til terrorisme og IIS Repræsentanter fra de relevante medlemsstater har delt ud af deres erfaringer

med styrkelse af et retligt modsvar til terrortrusler og de nylige terrorangreb i Frankrig og Belgien. Der blev givet indblik i de udfordringer og erfaringer, man står over for, og der blev gjort erfaringer med efterforskning og retsforfølgelse af IIS-sager, især i forhold til at sikre kompetence på åbent hav og merværdien af at betragte de typer kriminalitet som alvorlig organiseret kriminalitet.

Der blev lagt vægt på behovene for at styrke og strømline internationalt juridisk samarbejde ved tættere kontakter praktikerne imellem og på udveksling af lovgivning og bedste praksis samt på fremme af efterforskning ved eksempelvis at benytte særlige efterforskningsmetoder og, om nødvendigt, JITS.

Samarbejde med vigtige tredjelande Der blev udvekslet synspunkter om de retlige og praktiske udfordringer, man stod over for, samt mulige måder at styrke samarbejdet med retslige myndigheder fra tredjelande i forhold til at imødekomme MLA-anmodninger, informationsudveksling og indsamling af beviser. Eurojust gav indsigt i sine løbende aktiviteter i forhold til eksterne relationer og lagde vægt på merværdien af samarbejdsaftaler, udstationering af forbindelsesanklagere ved Eurojust samt dets netværk af retlige kontaktpunkter i tredjelande, som sikrer retligt samarbejde.

[Konklusionerne](#) fra mødet findes på Eurojusts hjemmeside.

Tak

Vi vil gerne takke **Francisco Jiménez Villarejo**, nationalt medlem for *Spanien*, for hans arbejdsindsats og værdifulde bidrag som næstformand for Eurojusts kollegium fra november 2013 til november 2016.

Mange tak og farvel

Petter Sødal, Forbindelsesanklager for *Norge* ved Eurojust fra oktober 2013 til august 2016

Klaus Rackwitz, Adm. Dir. fra oktober 2011 til udgangen af september 2016

ISBN: 978-92-9490-127-9

EUROJUST

Johan de Wittlaan 9, 2517 AB The Hague, Nederlandene

Tlf.: +31 70 412 5000 - E-mail: info@eurojust.europa.eu - Websted: www.eurojust.europa.eu